

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี
THAI CULTURE DISSEMINATION THROUGH TALADNAMSIPARK
IN CHONBURI PROVINCE

LI LIYING

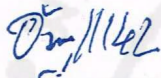
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

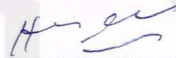
การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี
THAI CULTURE DISSEMINATION THROUGH TALADNAMSIPARK
IN CHONBURI PROVINCE

LI LIYING

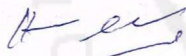
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2557

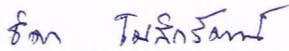
รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

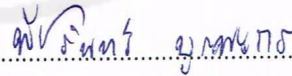
รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย
กรรมการ

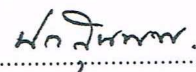
รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี

LI LIYING 554073

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย, ศศ.ม.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรมและวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค และเพื่อวิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ พ่อค้า และแม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาค จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาแบบบังเอิญ และนำผลการวิจัยแบบพรรณนามาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นมาเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย รูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในตลาดน้ำสี่ภาคในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านสถาปัตยกรรม ด้านประติมากรรม ด้านนาฏกรรม ด้านการแสดง ด้านหัตถกรรม ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย และด้านกิจกรรมต่าง ๆ และวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคได้ดำเนินการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโซเชียลมีเดีย และสื่อกิจกรรมต่าง ๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของ มีส่วนน้อยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อศึกษาวัฒนธรรมไทย หรือทำความเข้าใจวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต

คำสำคัญ: การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย รูปแบบวัฒนธรรม ตลาดน้ำสี่ภาค

THAI CULTURE DISSEMINATION THROUGH TALADNAMSIPARK
IN CHONBURI PROVINCE

LI LIYING 554073

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SANGAROON KANOKPHONGCHAI, M.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the origin, features, and procedures in promoting Thai Culture at through Taladnamsipark in Chonburi Province. It also analyzed the tourists' understanding in Thai cultures interviews among the subjects who are market staffs and shopkeepers there. Those 50 peoples to be the samples fortuitously in this objective. The result of the study reveals as followed : through Taladnamsipark market has been constructed to propagate and conserve Thai cultures and arts, Thai cultures presented at through Taladnamsipark appear in the architectural, sculptural, dramatic, handcrafting, culinary, dressing, and activity aspects. In addition the promoting of Thai cultures performed by through Taladnamsipark is emphasized and propagandized via printing media, ambassadors, mass media and many activities. And most tourists visit through Taladnamsipark for recreation and shopping, but there are still only a few number of them who want to study about Thai cultures, and hence understand the lifestyles of Thai people and cultures in the past, as the market intended.

Keywords: Promoting Thai culture, Cultures features through Taladnamsipark

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และ รองศาสตราจารย์ แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำในการแก้ไขรายงานการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และ อาจารย์ ดร.พรวิภา วัฒนรัชานกุล คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล ที่กรุณาดูแลให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังให้กำลังใจผู้วิจัยให้พากเพียรเรียนจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่เคยสอนภาษาไทยและให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทั้งในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีกำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่ให้โอกาส สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทั้ง 23 คน ในชั้นเรียนสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง รุ่นที่ 3 ซึ่งได้เรียนด้วยกันมาตลอด 2 ปี และให้ความช่วยเหลือรวมทั้งเป็นกำลังใจอย่างดีและร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุก ๆ ด้านตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม	8
2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม	9
2.1.2 ลักษณะและองค์ประกอบของวัฒนธรรม	9
2.1.3 ความสำคัญของวัฒนธรรม	10
2.1.4 ประเภทของวัฒนธรรม	10
2.1.5 ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทย	11
2.1.6 การเผยแพร่วัฒนธรรม	15
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	15
2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว	15
2.2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว	16
2.2.3 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว	16
2.2.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	17
2.2.5 รูปแบบของการท่องเที่ยว	19
2.2.6 ความสำคัญของการท่องเที่ยว	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	20
2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	20
2.3.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	21
2.3.3 ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.4 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	22
2.3.5 ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม	23
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	25
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับตลาดน้ำ	26
บทที่ 3 ประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรมและวิถีการเผยแพร่ วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค	
3.1 ความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค	29
3.1.1 ความเป็นมาของการก่อตั้งตลาดน้ำในอดีตและ ความเป็นมาของชื่อตลาดน้ำ	30
3.1.2 จุดมุ่งหมายการก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค	33
3.1.3 ตลาดน้ำสี่ภาคกับองค์ประกอบความเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	36
3.2 รูปแบบวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค	42
3.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)	42
3.2.2 ด้านประติมากรรม	47
3.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง	51
3.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก	55
3.2.5 ด้านอาหาร	60
3.2.6 ด้านการแต่งกาย	66
3.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ	69
3.3 วิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคได้ดำเนินการผ่าน วิธีการหรือช่องทางต่าง ๆ	70
3.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์	70
3.3.2 สื่อบุคคล	71
3.3.3 สื่อโทรทัศน์	75
3.3.4 สื่อกิจกรรมต่าง ๆ	76
บทที่ 4 ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจ กับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค	
4.1 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค	78
4.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.2 สื่อบุคคล	80
4.1.3 สื่อโสตทัศน์	83
4.2 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค	88
4.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)	88
4.2.2 ด้านประติมากรรม	91
4.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง	92
4.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก	95
4.2.5 ด้านอาหาร	96
4.2.6 ด้านการแต่งกาย	97
4.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ	98
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	102
5.2 อภิปรายผล	105
5.3 ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่	112
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสัมภาษณ์พ่อค้า แม่ค้า	113
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว	114
ประวัติผู้เขียน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย	2
2	สถิติจำนวนประชากรในเขตเมืองพัทยา พ.ศ.2543-พ.ศ.2553	3
3	สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค	78
4	ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม	88
5	ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรม	91
6	ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมและการแสดง	93
7	กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวน่าสนใจ	99

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่ตลาดน้ำสี่ภาค	36
2	แก้อัฟักในตลาดน้ำสี่ภาค	39
3	ภาพป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง	42
4	เรือนไทยภาคเหนือบนจั่วเรียกว่า กาแล	43
5	เรือนไทยภาคกลางบนจั่วเรียกว่า ปั้นลม	45
6	เรือนไทยภาคอีสานบนจั่วเรียกว่า ยอดตรง	45
7	เรือนไทยภาคใต้บนจั่วเรียกว่า ปีกผีเสื้อ	46
8	เทวาลัยพระพิฆเนศ	48
9	หनुมุสิกะ	49
10	พญานาค	50
11	มังกร	51
12	การแสดงรำไทยของภาคใต้	53
13	การแสดงรำไทยของภาคอีสาน	53
14	การแสดงรำไทยของภาคกลาง	53
15	มวยทะเล	55
16	ไม้แกะสลัก	56
17	ชุดไทย	57
18	ถังไม้โบราณทรงสูง	58
19	ตะกร้าสานหวายกับตะกร้าไก่อไม้ไผ่	58
20	ถังข้าวสาร	59
21	รองเท้า	59
22	ของที่ระลึก	60
23	วิธีการค้าขายในตลาดน้ำสี่ภาค	61
24	ร้านขายกล้วยเตี้ย	62
25	ไส้อั่ว	63
26	ร้านขายแมลงทอด	64
27	แกงเหลืองหน่อไม้ปลาเรียวเขียวและแกงไตปลา	65
28	ร้านขายกล้วยเตี้ยจีน	66
29	การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค	67
30	การแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาค	67
31	ร้านขายเสื้อผ้า	68
32	นั่งเรือชมตลาดน้ำ	69
33	นวดแผนไทย	70
34	แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาค	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
35	ยานพาหนะในตลาดน้ำสี่ภาค	73
36	การแนะนำข้อมูลผ่านโทรทัศน์	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วัฒนธรรมเป็นสิ่งทำให้เห็นความแตกต่างของมนุษย์กับสัตว์ ตรงที่มนุษย์มีวัฒนธรรม แต่สัตว์ไม่มี วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออก ซึ่งความรู้สึกรู้คิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ชาบซึ่งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2533 : 2) วัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยในประเทศไทย เช่น ภาษาไทย ศิลปะไทย การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ของไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิถีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย คือ การสร้างที่อยู่อาศัย อาหาร การแสดง การแต่งกาย (พวงผกา คุโรวาท. 2536 : 49) เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมให้อยู่คู่กับสังคม โดยที่ทุกคนควรที่จะช่วยกันเผยแพร่วัฒนธรรมของเรา ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา ช่องทางการสื่อสาร ผ่านหนังสือ ผ่านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเป็นวิธีที่เราจะสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมได้ง่ายและรวดเร็ว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544 : 29) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยไม่คำนึงวาระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

การท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักที่รัฐบาลทุกยุคสมัยต่างให้ความสำคัญและส่งเสริมนับตั้งแต่ได้เริ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2503 โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบมีชื่อเรียกในสมัยนั้นว่า “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” (อ.ส.ท.) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย จากสถิติข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2503 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 81,340 คน และ พ.ศ. 2552 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 14 ล้านคน (“การท่องเที่ยวในประเทศไทย” 2556 : ออนไลน์)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากแบบทวีคูณ และมีรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศมากกว่าสาขาอื่น ๆ (“สถานการณ์การท่องเที่ยว” 2552 : ออนไลน์) และในปี พ.ศ. 2552 - 2554 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประเทศไทยสูงขึ้นทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวของไทยเพิ่มขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย

นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทย	2552	2553	2554
จำนวน (คน)	14,149,841	15,936,400	19,230,470
วันพักเฉลี่ย (วัน)	8.99	9.12	9.64
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	4,011,21	4,078,67	4,187,12
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	510,255,05	592,794,09	776,217,20

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว. 2010 : ออนไลน์

ปี พ.ศ. 2555 คนจีนมาเที่ยวไทยมากเกือบสามล้านคนคือ 2,789,345 คน เพิ่มจากปี พ.ศ. 2554 ถึงหนึ่งล้านคน เนื่องจากอิทธิพลของภาพยนตร์ไทยที่ไปฉายที่ประเทศจีน นักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวนมากเลือกที่จะเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย ปีที่แล้วนักท่องเที่ยวจีนใช้จ่ายเงินในไทยเฉลี่ยคนละ 1,462 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มจากคนละ 854 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ.2551 (“นักท่องเที่ยวจีนครองไทยและโลก” 2013 : ออนไลน์)

ประเทศไทยเป็นที่รู้จักกันว่ามีวัดจำนวนมาก คนไทยมีความศรัทธาในพุทธศาสนา คนไทยมีรอยยิ้มที่เป็นมิตร มีอาหาร และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นประเทศท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเมืองสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย ภูเก็ต และพัทยา เป็นต้น

ในภาคตะวันออก เมืองพัทยาถือเป็นเมืองชายฝั่งทะเลที่ชาวต่างชาติสนใจมาเที่ยวกันมาก เมืองหนึ่งและอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก พัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมีเสน่ห์ชวนหลงใหล ดึงดูดการมาเยือนของนักท่องเที่ยวด้วยธรรมชาติ ศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2553 พัทยาเมื่อนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาเยี่ยมเยือนทุกปี ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิติจำนวนประชากรในเขตเมืองพัทยา ปี พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2553

ปี	จำนวนประชากร (รวม)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนครัวเรือน
2543	82,133	40,127	42,006	14,192
2544	85,533	41,606	43,927	14,827
2545	89,413	43,123	46,290	15,445
2546	92,878	44,716	48,162	16,088
2547	91,855	43,812	48,043	16,992
2548	96,654	45,799	50,855	17,963
2549	98,992	46,828	52,164	18,436
2550	102,612	48,438	54,174	18,948
2551	104,797	49,241	55,556	19,326
2552	106,214	49,589	56,625	19,702
2553	107,406	50,075	105,045	19,900

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว. ม.ป.ป : ออนไลน์

จากตารางพบว่า มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นผลจากนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งการขยายตัวของตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่การขยายตัวดังกล่าวได้ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบน้อยลงและมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น

การท่องเที่ยวตลาดโบราณริมน้ำ ตลาดน้ำ และตลาดน้ำที่สร้างขึ้นให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายได้นำเอาวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนในอดีตมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติแวดล้อมแบบไทย

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่เป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และเป็นตลาดน้ำที่ถูกสร้างขึ้นโดยจำลองลักษณะบ้านในสมัยโบราณ วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต สินค้า และอาหารของคนไทยทั้งสี่ภาคมาไว้รวมกัน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปะ ฯลฯ ของประเทศไทย ทั้งสี่ภูมิภาคได้ชัดเจนมากขึ้นและในเวลาที่ยาวเร็ว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตลาดน้ำสี่ภาค แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวจีน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาจะเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในลำดับต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรม และวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่นำเสนอวัฒนธรรม วิถีชีวิตและสังคมไทยทั้งสี่ภาคด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย และเป็นรูปธรรม เช่น บ้านที่อาศัย การแต่งกาย อาหารการกิน การแสดง เป็นต้น
2. ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ ที่มีบทบาทให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยที่มีความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันแต่ละภูมิภาค ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยอย่างใกล้ชิด เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทยที่แทรกในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมในระยะเวลาสั้น

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย 3 ด้าน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533 : 2) กล่าวว่าความหมายของวัฒนธรรมคือ วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออก ซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจซาบซึ้งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

วัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมสืบทอดกันยาวนาน มีทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรมความเชื่อ ภาษา ประวัติศาสตร์การแสดงและการละเล่น การปกครองและสังคม สถานที่สำคัญ อาชีพ ความเชื่อและประเพณี บุคคลสำคัญ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

พัชรา ลาภลือชัย (2546 : 6) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว อาจจะมีระยะเวลาน้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือมากกว่าก็ได้ โดยความสมัครใจ และเพื่อวัตถุประสงค์ของการเดินทางใด ๆ ก็ตาม ที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหรือรายได้ และก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการรัฐบาล และชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้าน ที่จะใช้กระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้ให้นักท่องเที่ยว

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (“การสืบทอดทางวัฒนธรรม” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำให้เกิดการศึกษาดูแลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่น และมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค เจ้าหน้าที่ตลาดน้ำ พ่อค้า แม่ค้าที่ตลาดน้ำสีภาค

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 คน ประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสีภาคที่มาทำงานไม่น้อยกว่าสองปี 10 คน
- พ่อค้า แม่ค้าในตลาดน้ำสีภาคที่ค้าขายมาตั้งแต่ตลาดน้ำเริ่ม 10 คน
- นักท่องเที่ยวชาวไทย 25 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยบังเอิญ นักท่องเที่ยวชาวจีน 5 คน ในวันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากภาคสนาม นักท่องเที่ยวทั้งหมด 30 คน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเผยแพร่วัฒนธรรม หมายถึง การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของแต่ละภูมิภาคเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจถึงวัฒนธรรมของสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ตามปกติไปยังที่ตลาดน้ำสีภาค

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค

ตลาดน้ำสีภาค หมายถึง ตลาดน้ำสีภาคที่ตั้งอยู่ที่พัทธยาใต้ ที่นำเสนอวัฒนธรรมไทยในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เช่น บ้านพักอาศัย วิถีชีวิตริมน้ำ อาหาร การแต่งกาย เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในตลาดน้ำสีภาคที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของไทยทั้งสี่ภูมิภาค การให้คุณค่าของสังคมไทย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่อาศัยอยู่ผ่านตลาดน้ำสีภาค

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเอกสาร(Documentary Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม(Field Research) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเกตและการสัมภาษณ์ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 1.4 งานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 1.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างวิจัย แบบเจาะจง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จำนวน 10 คนและพ่อค้าแม่ค้าจำนวน 10 คน ในตลาดน้ำสี่ภาค เก็บข้อมูลความเข้าใจวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค แบบเจาะจงในวันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามจำนวน 30 คน
3. การสร้างเครื่องมือวิจัย มีการสร้างแบบสอบถาม 3 ชุด มีดังนี้
 - ชุดที่ 1 คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนและระบุข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้สัมภาษณ์ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค
 - ชุดที่ 2 คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนเพื่อสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ในตลาดน้ำสี่ภาค
 - ชุดที่ 3 คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนเพื่อสัมภาษณ์พ่อค้า แม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาค โดยครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยทั้ง 2 ข้อ
4. หลังจากสร้างเครื่องมือเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามสำหรับการสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 3 ชุด ไปเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค 10 คน พ่อค้า แม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาค 10 คน และนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำสี่ภาคจำนวน 30 คน โดยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามรายละเอียดดังนี้
 - 5.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นการตั้งคำถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนและระบุข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสัมภาษณ์ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำสี่ภาค จำนวน 30 คน
 - 5.2 แบบสอบถาม เป็นคำถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนเพื่อสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ 10 คนในตลาดน้ำสี่ภาค
 - 5.3 แบบสอบถาม เป็นคำถามที่มีโครงสร้างคำถามชัดเจนเพื่อสัมภาษณ์พ่อค้า แม่ค้า 10 คนในตลาดน้ำสี่ภาค
6. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีนในตลาดน้ำสี่ภาค และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และพ่อค้าแม่ค้า
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบประวัติความเป็นมาและรูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค ซึ่งช่วยเผยแพร่ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย
2. ได้แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจากกรณีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อสนองความต้องการนักท่องเที่ยว

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและทฤษฎีในการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 2.1.2 ลักษณะและองค์ประกอบของวัฒนธรรม
 - 2.1.3 ความสำคัญของวัฒนธรรม
 - 2.1.4 ประเภทของวัฒนธรรม
 - 2.1.5 ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทย
 - 2.1.6 การเผยแพร่วัฒนธรรม
- 2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - 2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
 - 2.2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว
 - 2.2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
 - 2.2.4 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว
 - 2.2.5 รูปแบบของการท่องเที่ยว
 - 2.2.6 ความสำคัญของการท่องเที่ยว
- 2.3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 2.3.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 2.3.3 ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 2.3.4 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 2.3.5 ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - 2.4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับตลาดน้ำ

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น เพราะมนุษย์มีคำศัพท์ มีภาษา มีประเพณี และมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 18) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมหมายถึง การปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ลงในสังคมมนุษย์และเมื่อปลูกฝังแล้วก็มี การถ่ายทอดต่อกันไป มนุษย์สามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นให้เกิดประโยชน์แก่ตนได้มากที่สุด กระบวนการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ความคิด ความเชื่อ โดยจดจำไว้แล้วก็ถ่ายทอดกันต่อ ๆ มา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 734) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533 : 2) กล่าวว่าความหมายของวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออก ซึ่งความรู้สึกรู้จักคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ซาบซึ้ง ยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมหมายถึงสิ่งที่ตั้งงามสืบทอดต่อกันมาเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง

2.1.2 ลักษณะและองค์ประกอบของวัฒนธรรม

สุพัตรา สุภาพ (2514 : 20-22) แบ่งลักษณะของวัฒนธรรมเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ คือเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน โดยเฉพาะจากกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น มารยาท การแต่งกาย
2. เป็นมรดกทางสังคมที่คนรุ่นหนึ่ง ได้ถ่ายทอดให้กับคนอีกรุ่นหนึ่ง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม คือ จากการอบรมสั่งสอนและการยึดถือแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมา
3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำรงชีวิตถือเป็นวัฒนธรรมเฉพาะอย่างที่สามารถจำแนกวัฒนธรรมของสังคมคนหนึ่งจากอีกสังคมหนึ่ง บุคคลที่เกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น จึงมีวิถีชีวิตที่มีลักษณะของตนเอง
4. เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เพราะมนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 24) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นมรดกของสังคม หมายถึง เป็นสิ่งที่คนแต่ก่อนสั่งสมหรือประพฤติโดยที่เห็นว่ามีประโยชน์ร่วมกัน
2. เป็นวิถีชีวิต หมายถึง เป็นแนวทางหรือคติในการดำรงชีวิต หรือใช้ชีวิตดำเนินร่วมกันได้ด้วยความราบรื่นและผาสุก
3. เป็นประเพณีอันหมายถึงการสืบทอดกันมานาน โดยที่สังคมนั้นรักษาไว้และถ่ายทอดสืบเนื่องกันให้เจริญงอกงาม

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 24) สรุปว่า วัฒนธรรมมีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1. องค์กรวัตถุ (InstrumentalandSymbolicObject) คือ ผลิตผลจากความคิดและศิลปกรรม เช่น สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณคดี เป็นต้น
2. องค์กรการ (Organization) คือ ระบบและโครงสร้างในสังคม
3. องค์กรพิธี (Usage) คือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย
4. องค์กรคติ (Concepts) คือ ความเชื่อ อุดมคติ ความคิดและความเข้าใจ เป็นต้น

พวงผกา คุโรวาท (2536 : 37-39) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมมี 4 ประการดังนี้

1. องค์วัตถุ คือวัฒนธรรมวัตถุที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ และมีรูปร่าง เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ฯลฯ และที่ไม่มีรูปร่าง เช่น ภาษา สัญลักษณ์ ฯลฯ
2. องค์การ คือ กลุ่มที่มีการจัดวัฒนธรรมไว้อย่างเป็นระเบียบ หรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ และวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน เช่น ครอบครัว วัด สหประชาชาติ
3. องค์พิธีการ คือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยอมรับโดยทั่วไป เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดถึงตาย ฯลฯ ในองค์พิธีการนี้จะมีศาสนาที่เกี่ยวข้องมาก ตลอดจนการแต่งกายและการรับประทานอาหารโดยพิธีการเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม
4. องค์คติ หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ ทศนคติ การยอมรับสิ่งใดถูกหรือผิด สมควรหรือไม่ ซึ่งแล้วแต่กลุ่มชนใดจะใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสิน

สรุปได้ว่า ลักษณะและองค์ประกอบของวัฒนธรรมประกอบด้วยการเรียนรู้ภายในสังคม การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น ๆ และถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง

2.1.3 ความสำคัญของวัฒนธรรม

นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (2521 : 6-7) กล่าวว่า ความสำคัญของวัฒนธรรมมี 3 ประการดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นอยู่ ความเจริญของมนุษย์ชาติใดไม่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองอาจได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยามได้
2. เป็นเครื่องแสดงถึงบุคลิกลักษณะของประเทศชาติ และเป็นสิ่งเชื่อมโยงอายุชาติ
3. เป็นเครื่องแสดงมือสำคัญในการกลมเกลอให้ประเพณีปฏิบัติเป็นไปตามทำนองคลองธรรม

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กลมเกลอให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความเจริญของประเทศชาติ

2.1.4 ประเภทของวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533 : 459-460) ได้กล่าวว่าประเภทของวัฒนธรรมไว้เป็น 3 แนวทาง คือ

1. วัฒนธรรมแนวที่ 1
 - 1.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ อาคารบ้านเรือน วัดวาอารามและศิลปวัตถุ
 - 1.2 วัฒนธรรมทางจิตใจ ได้แก่ ศาสนา คุณธรรมและจริยธรรม
2. วัฒนธรรมแนวที่ 2
 - 2.1 วัฒนธรรมทางคติธรรม คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต
 - 2.2 วัฒนธรรมทางเนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย และระเบียบประเพณี
 - 2.3 วัฒนธรรมทางวัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องนุ่งห่ม และอาคารบ้านเรือน เป็นต้น

2.4 วัฒนธรรมทางสหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม การอยู่ร่วมกัน และมารยาททางสังคม

3. วัฒนธรรมแนวที่ 3

3.1 วัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในทางสังคม

3.2 วัฒนธรรมสาขาศิลปะ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษา วรรณคดี ดนตรี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม

3.3 วัฒนธรรมสาขาช่างฝีมือ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน การทำเครื่องทอง การทำเครื่องถม การจัดดอกไม้ การทอเสื่อ การประดิษฐ์และการทำเครื่องปั้นดินเผา

3.4 วัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เสื้อผ้า การแต่งกาย ความรู้เรื่องบ้าน การจัดและดูแลที่อยู่อาศัย ความรู้เรื่องยา ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ความรู้ที่จะอยู่กับคนรอบข้างอย่างเป็นสุข มารยาทในการรับประทานอาหาร การต้อนรับแขกและการรู้จักประกอบอาชีพ เพื่อช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว

3.5 วัฒนธรรมสาขากีฬานันทนาการ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา การละเล่นทั้งเพื่อการกีฬาและนันทนาการ เช่น มวยไทย ฟันดาบ กระบี่กระบองและการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมจำแนกเป็น 3 แนวทางคือ 1. วัฒนธรรมทางด้านจิตใจและทางด้านวัตถุ 2. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต กฎหมาย การก่อสร้างบ้านเรือน และการอยู่ร่วมกัน 3. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี คุณธรรม การประกอบอาชีพ

2.1.5 ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทย

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 27-30) สรุปได้ว่า วัฒนธรรมไทยมีลักษณะสำคัญ 6 ประการดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุหรือวัฒนธรรมสสาร ได้แก่ เครื่องใช้ที่คนไทยประดิษฐ์ขึ้นเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ได้แก่ เครื่องแต่งกายแบบไทย บ้านไทย การจักสาน การแกะสลักไม้ การเย็บปักถักร้อย การทอผ้า การร้อยดอกไม้ทำเครื่องหอมอบรับ อาหารไทย เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

2. วัฒนธรรมทางศิลปกรรม วัฒนธรรมทางศิลปกรรมไทยส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนา เช่นภาพวาดฝาผนัง ในพระอุโบสถ เจดีย์วิหาร นอกจากนี้ยังมีศิลปะเพื่อความบันเทิง เช่น โขน ละคร เพลงไทย ฯลฯ ซึ่งภาษาถ้อยคำที่ใช้ได้แสดงให้เห็นภาพเฉพาะของศิลปกรรมนั้น ๆ เช่น กราวนอก กราวใน เพลงสองชั้น เริงชาย คันทวย ลายไทย เป็นต้น

3. วัฒนธรรมทางจิตใจหรือวัฒนธรรมทางคตินิยม คตินิยมนี้เป็นค่านิยมของคนไทยเอกลักษณ์ที่แสดงค่านิยมของคนไทย ซึ่งเป็นมาตรฐานกำหนดพฤติกรรมของสังคมมีหลายประการ เช่น ความกตัญญูเวที มารดา ศาสนา ความจงรักภักดีต่อชาติ ฯลฯ

4. วัฒนธรรมทางเนติธรรม หมายถึงลักษณะการปกครองตั้งแต่สมัยขุนพ้อขุนรามคำแหงซึ่งมีลักษณะแบบพ่อปกครองลูก ดังปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง อาจนับได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย

5. วัฒนธรรมทางสหธรรม เป็นการวางตัวรักษากิริยามารยาทให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และประพฤติปฏิบัติตนในพิธีการต่าง ๆ ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมสถานหรือปูชนียวัตถุที่สำคัญการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามโอกาสที่สมควร การกราบพระรัตนตรัย การรักษากิริยามารยาทตามลักษณะของกุลสตรีไทย

6. วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี คนไทยมีวัฒนธรรมในการใช้ถ้อยคำภาษาที่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลในระดับต่าง ๆ มีการใช้คำราชาศัพท์และใช้ถ้อยคำเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ เช่น ภาษาสื่อสาร ภาษาสั่งสอน สุภาพชน เป็นต้น

วัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ประเทศไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมสืบทอดกันยาวนาน วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคมีความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามภูมิภาค ทำให้มนุษย์เข้าใจศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา ประวัติศาสตร์การแสดงและการละเล่น การปกครองและสังคม สถานที่สำคัญ อาชีพ ความเชื่อและประเพณี บุคคลสำคัญ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแต่ละกลุ่มชน เป็นต้น ทำให้มนุษย์นึกถึงความเป็นชาติไทย รู้สึกหวงแหนศิลปะและวัฒนธรรม เป็นการสืบสานภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่กับชาติไทยต่อไป ดังนั้นสภาพของวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคจึงแปรเปลี่ยนไปได้หลายลักษณะ เช่น วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมทางอาหาร วัฒนธรรมการแต่งกาย

1. วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย

เอกสารเรื่อง “เรือนไทย 4 ภาค เอกลักษณ์ของไทย” (2551 : ออนไลน์) มีการระบุว่าคนไทยเป็นชนชาติที่มีแบบการปลูกสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นเฉพาะของตนเอง เรียกว่า “เรือนไทย” บ้านที่อยู่อาศัยของคนไทย จะสร้างขึ้นให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อในแต่ละภาคแต่ละชุมชน “เรือนไทย” แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ได้เป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ภาคกลาง และภาคใต้ แต่ละภาคจะมีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์พิเศษแตกต่างกันไป ตั้งแต่การมุงหลังคา การวางตัวเรือน รูปทรงของตัวเรือน ดังนี้

1) เรือนไทยภาคเหนือ

การปลูกเรือนพักอาศัยของภาคเหนือนิยมใช้สัญลักษณ์ “กาแล” ซึ่งเป็นไม้ป่านลมสลักลายอย่างงดงามไขว้กันติดที่ปลายยอดหลังคา ใต้ถุนของตัวเรือนค่อนข้างต่ำเพราะน้ำท่วมไม่ถึงหลังคาส่วนใหญ่จะเป็นทรงหน้าจั่ว และด้วยสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นกว่า เรือนภาคเหนือจึงมีหน้าต่างบานเล็กและแคบ

2) เรือนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) คือ นิยมสร้างบ้านหนาแน่นตามทางยาวของลำน้ำ และมักจะมีการย้ายถิ่นฐานตามทำเลที่เอื้อต่อการยังชีพ ลักษณะบ้านเรือนจึงสร้างกันอย่างเรียบง่าย และมักไม่มีกันสาดยื่นออกมาเพื่อกันแดดและฝน ส่วนใต้ถุนบ้านเป็นบริเวณที่มีการใช้สอยมากที่สุด ทั้งตั้งหูกทอผ้า ปั่นด้าย เลี้ยงลูกหลาน เป็นต้น

3) เรือนไทยภาคใต้

ลักษณะบ้านเรือนของภาคใต้ คือ ปลายของป่านลมทั้งสองข้างจะมีหางป่านลมรองรับอยู่หลังคาจะต่อชายคาคกลมบันไดเนื่องจากฝนตกชุก ไม่นิยมฝังเสาเรือนลงไปในดินแต่จะใช้ตอม่อหรือฐานเสาที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ศิลาแลง หรือ เสาก่ออิฐฉาบปูนรองรับ เพื่อป้องกันปลวกเนื่องจากมี

ความชันสูง วิธีการสร้างเรือนจะประกอบส่วนต่าง ๆ ของเรือนบนพื้นดินก่อนแล้วจึงยกส่วนต่าง ๆ ขึ้นประกอบเป็นตัวเรือนอีกที วิธีนี้ทำให้สะดวกในการย้ายบ้าน

4) เรือนไทยภาคกลาง

ลักษณะของเรือนไทยภาคกลาง คือ เรือนชั้นเดียวสร้างด้วยไม้ ยกพื้นใต้ถุนสูงเปิดโล่ง หลังคามักเป็นทรงจั่วสูง มุงด้วยกระเบื้องดินเผา หรือหญ้าคา จั่ว และ บันลมอ่อนช้อย สวยงามทรงสามเหลี่ยมแหลมพุ่งขึ้นท้องฟ้า ปลายล่างของบันลมมีตัวหางอนรองรับ ฝาบ้านเป็นแผงติดกันถอดเข้าออกได้เรียก ฝาประกน นิยมสร้างด้วยไม้สัก ยกถอดประกอบกันได้ จึงใช้เดือยไม่นิยมใช้ตะปูยึดติด มีเสาเอก มีระเบียบ และ ชานเชื่อมตัวบ้านแต่ละหลัง

พงศกาศ คุโรวาท (2536 : 25) ได้กล่าวว่า ลักษณะโดยทั่วไปของเรือนแบบไทย คือ

- (1) เป็นไม้ชั้นเดียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีระเบียบด้านข้างทางหนึ่ง
- (2) วัสดุก่อสร้างประกอบด้วยไม้
- (3) ทิศทางหน้าบ้านหันตามตะวัน โดยหันข้างเรือนไปทางทิศเหนือหรือใต้เพื่อจะได้เป็นมงคลและอยู่เย็นเป็นสุข แยกครัวและห้องน้ำ ห้องส้วมออกต่างหาก
- (4) เสาเรือนนิยมใช้ไม้เต็งรัง เพราะแข็งแรงคงทน ไม่ผุกร่อนง่ายมีอายุใช้งานได้นาน
- (5) ฝาผนังเป็นช่องแคบ ฝาผนังไม้ใช้ตะปู
- (6) พื้นที่ปลูกบ้านต้องมีฤกษ์
- (7) หลังคาแต่เดิมมุงด้วยหญ้า แฝก ใบจาก หรือใบตาล ใบมะพร้าวแล้วแต่ท้องถิ่น มีชายคายยื่นออกมาทั้ง 4 ด้าน
- (8) ใต้ถุนสูง

2. วัฒนธรรมทางอาหาร

อาหารในแต่ละภาคแต่ละจังหวัด จะมีสูตรการทำอาหารและรสชาติ ที่ไม่เหมือนกัน ดังต่อไปนี้ เอกสารเรื่อง “อาหารไทย” (ม.ป.ป. ออนไลน์) มีการระบุว่า

อาหารภาคกลาง

อาหารภาคกลาง เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมจากหลากหลายเชื้อชาติได้แก่ จีน อินเดีย เขมร พม่า เวียดนามและประเทศจากชาติตะวันตก ดังนั้นอาหารภาคกลางจึงเป็นอาหารที่มีความหลากหลายทั้งในด้านการปรุงและรสชาติ นอกจากนี้อาหารมักจะถูกประดิษฐ์ให้เป็นอาหารที่เลิศรสสวยงาม ซึ่งได้รับวัฒนธรรมมาจากราชสำนัก ตัวอย่างอาหาร เช่น ซ่อม่วง จ่ามงกุฎ ห่อหมก ลูกชุบ กระเช้าสีดา ทองหยิบ ข้าวแช่ รวมทั้งการแกะสลักผักและผลไม้ได้อย่างสวยงาม

อาหารภาคเหนือ

ภาคเหนือมีอากาศที่เย็นจึงทำให้มีพืชผักที่สดกว่าในจังหวัดอื่น ๆ ทำให้ส่วนประกอบของอาหารทุกมื้อจะมีผักเป็นส่วนใหญ่ อาหารที่เป็นที่รู้จักกันทางภาคเหนือ บางประเภทก็ได้รับอิทธิพลจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่าและลาว จึงทำให้อาหารพื้นบ้านหรืออาหารท้องถิ่นในบางที่อาจจะมีรสชาติที่แตกต่างกันไป อาหารของชาวเหนือจะมีการจัดสำรับที่สวยงามและวิธีรับประทานที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งเรียกว่าการกินขันโตก เพราะด้วยนิสัยชาวเหนือจะมีกริยาที่นุ่มนวล จึงส่งผลต่ออาหารและทำให้อาหารรสชาติออกมาอย่างดีและลงตัว

อาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อาหารอีสาน)

อีสานมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รับประทานอาหารได้ทุกอย่าง อาหารพื้นบ้านอีสานส่วนใหญ่แล้วจะออกรสชาติไปทางเผ็ด เค็ม และเปรี้ยว รู้จักการนำสิ่งต่าง ๆ มาทำดัดแปลงเป็นอาหารในท้องถิ่น อาหารทางอีสานทุกมื้อจะต้องมีผักเป็นส่วนประกอบหลักและพวกเนื้ออย่างเช่น เนื้อปลา เนื้อวัว หรือเนื้อควาย แล้วแต่ความชอบของบุคคลนั้น

อาหารภาคใต้

อาหารภาคใต้ เป็นอาหารที่มีรสชาติเผ็ดร้อนจัดจ้านเพราะชอบใส่เครื่องเทศมาก ๆ โดยเฉพาะขมิ้น เพื่อดับกลิ่นคาวของอาหารทะเลจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา คนใต้ชอบกินผักกับอาหารแทบทุกชนิด เพื่อช่วยลดความเผ็ด ผักที่กินกันมากได้แก่ สะตอ กระถิน ถั่วฝักยาว ถั่วพู แตงกวา แตงร้าน อาหารจานเดียวแบบฉบับชาวใต้ คือ ข้าวยาปักขี้ใต้ ที่ประกอบด้วยเครื่องปรุงหลายอย่าง ส่วนอาหารจานเด่น ได้แก่ แกงไตปลาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนภาคใต้

3. วัฒนธรรมการแต่งกาย

การแต่งกายของคนไทยเป็นสิ่งสำคัญที่บ่งบอกเอกลักษณ์ของคนแต่ละภาคจาก เอกสารเรื่อง “การแต่งกายสี่ภาค” (2555 : ออนไลน์) มีการระบุว่า เอกลักษณ์ของการแต่งกายทั้ง 4 ภาค มีดังนี้

การแต่งกายของภาคเหนือ

ภาคเหนือจัดเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มในท้องถิ่น ทำให้การแต่งกายแบบพื้นเมืองมีความหลากหลายและอาจก่อให้เกิดความสับสนได้ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จึงได้ระบุข้อไม่ควรกระทำในการแต่งกายชุดพื้นเมือง ของ “แม่ญิงล้านนา” เอาไว้ว่า ไม่ควรใช้ผ้าโพกศีรษะ ไม่ควรใช้ผ้าพาดบ่าลากหางยาว และตัวขึ้นลายทางตั้งเป็นชิ้นแบบลาว ไม่ควรนำมาต่อกับตีนจกไทยวน

การแต่งกายของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)

การแต่งกายของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) การแต่งกายของผู้ชายกับผู้หญิงแตกต่างกัน เช่น ผู้ชายส่วนใหญ่นิยมสวมเสื้อแขนสั้นสีเข้ม ๆ ที่เรียกว่า “ม่อฮ่อม” สวมกางเกงสีเดียวกับเสื้อจรดเข่า นิยมใช้ผ้าคาดเอวด้วยผ้าขาวม้า ผู้หญิง การแต่งกายส่วนใหญ่นิยมสวมใส่ผ้าชิ้นแบบทอทั้งตัว สวมเสื้อคอเปิดเล่นสีสันท่มผ้าสไบเฉียง สวมเครื่องประดับตามข้อมือ ข้อเท้าและคอ

การแต่งกายของภาคกลาง

การแต่งกายของภาคกลาง การแต่งกายของผู้ชายกับผู้หญิงแตกต่างกัน เช่น ผู้ชายสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง นิยมสวมใส่โจงกระเบนสวมเสื้อสีขาว ติดกระดุม 5 เม็ด ที่เรียกว่า “ราชประแตน” ไว้มสั้นข้าง ๆ ตัดเกรียนถึงหนังศีรษะข้างบนหัวแสกกลาง ผู้หญิงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง นิยมสวมใส่ผ้าชิ้นยาวครึ่งแข้ง ท่มสไบเฉียงตามสมัยอยุธยา ทรงผมเกล้าเป็นมวย และสวมใส่เครื่องประดับเพื่อความสวยงาม

การแต่งกายของภาคใต้

การแต่งกายของชาวใต้ การแต่งกายนั้นแตกต่างกันในการใช้วัสดุ และรูปแบบโดยมีเอกลักษณ์ไปตามเชื้อชาติ ซึ่งมีชาวไทย 2 กลุ่มใหญ่อาศัยอยู่ ได้แก่ กลุ่มเชื้อสายจีนกับกลุ่มชาวไทยมุสลิม การแต่งกายของสองกลุ่มนี้ มีดังนี้

กลุ่มเชื้อสายจีน ฝ่ายหญิงใส่เสื้อฉลุลายดอกไม้ รอบคอ เอว และปลายแขนอย่างงดงาม นิยมนุ่งผ้าชิ้นปาเต๊ะ ฝ่ายชายยังคงแต่งกาย คล้ายรูปแบบจีนดั้งเดิมอยู่

กลุ่มชาวไทยมุสลิม ฝ่ายหญิงมีผ้าคลุมศีรษะ ใส่เสื้อผ้ามัดสลิ้น หรือลูกไม้ตัวยาวแบบมลายูนุ่ง ซิ่นปาเต๊ะ หรือ ซิ่นทอแบบมลายู ฝ่ายชายใส่เสื้อคอตั้ง สวมกางเกงขายาว และมีผ้าโสร่งผืนสั้น ที่เรียกว่า ผ้าซองเก็ด พันรอบเอว ถ้าอยู่บ้านหรือลาลองจะใส่โสร่ง ลายตารางทอด้วยฝ้าย และสวม หมวกถักหรือเย็บด้วยผ้ากำมะหยี่

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยบ้านเรือนที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ของภาคต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของภาคนั้น ๆ

2.1.6 การเผยแพร่วัฒนธรรม

การเผยแพร่วัฒนธรรม โดยการนำวัฒนธรรม ศาสนา ศิลปะ ประเพณีของตนเองไปสู่ ประชาชนด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจ

นาฏยา สุวรรณทรัพย์ (2537 : 34) การเผยแพร่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนและประชาชนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดความรัก ความสามัคคีและเกิดความมั่นคงในชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533 : 34-35) ได้สรุปแนวทางในการเผยแพร่ วัฒนธรรม คือ

1. จัดดำเนินการเผยแพร่วัฒนธรรมโดยการประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมเพื่อนำวัฒนธรรม ไปสู่ประชาชนทางสื่อมวลชนทุกประเภท
2. จัดดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลและความรู้ทางวัฒนธรรม โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงาน อื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ช่วยเผยแพร่งานวัฒนธรรมท้องถิ่นออกไปอย่างกว้างขวาง
3. จัดดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จในการจัด กิจกรรมด้านวัฒนธรรม
4. การจัดดำเนินการสร้างเครือข่าย เพื่อสนับสนุนด้านวัฒนธรรม
5. การศึกษาและกำหนดสร้างเนื้อหาสาระของวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เพื่อเผยแพร่สู่เยาวชน และประชาชนทางการจัดการศึกษาทุกระดับชั้น
6. จัดดำเนินการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างท้องถิ่นและระหว่างชาติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานในการนำมาพิจารณาเลือกสรรวัฒนธรรม นั้น ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตสังคม

สรุปแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมที่กล่าวมาคือ วัฒนธรรมเป็นรูปแบบของกิจกรรมมนุษย์ แสดงให้ มนุษย์เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิต ประเพณี ศิลปะ ภาษา และสังคม เป็นสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น มา ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสม

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่กับมนุษย์มาตั้งแต่อดีต มนุษย์เรียนรู้ที่จะ เดินทางเพื่อหาสิ่งที่ต่าง ๆ และเพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ มีผู้ให้ความหมายของ การท่องเที่ยวไว้ดังนี้

พรสวรรค์ มโนพัฒนา (2552 : 3) กล่าวว่าการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อความสนุกสนานได้พบปะกับญาติพี่น้อง รวมถึงการไปประชุม แต่ไม่ใช่การทำงานที่มีเงินเดือนหรือไปอยู่ตลอดชีวิต

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542 : 4) กล่าวว่าการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การไปพักผ่อนเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และมีเงื่อนไข 3 อย่างคือ อันดับแรกเดินทางจากบ้านที่อยู่ประจำไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว อันดับที่สองเดินทางด้วยความเต็มใจไม่มีใครมาบังคับ อันดับสุดท้ายเดินทางได้หลากหลายวัตถุประสงค์ แต่ต้องไม่ใช่การทำงาน

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต (2541 : 2) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังสถานที่อื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ ไปชุมชนที่ไม่เคยเห็นในชีวิตประจำวัน ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ปรีชา แดงโรจน์ (2544 : 29) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้อง มีใจเพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน จากงานประจำ เป็นการเติมพลังชีวิต และการไปเที่ยวนั้นเป็นไปในระยะเวลาหนึ่งมิใช่การย้ายไปอยู่ยังที่นั่นตลอดชีวิต

2.2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

พรสวรรค์ มโนพัฒนา (2552 : 4) กล่าวว่านักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปนอกพื้นที่ที่เคยอยู่ โดยมีระยะเวลาในการกลับสู่พื้นที่เดิมของตน

พรพิมล ศรีธเรศ (2551 : 18) ได้กล่าวว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง คนที่เดินทางไปสถานที่ใหม่ ๆ รวมไปถึงผู้อพยพ ผู้เร่ร่อน ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน ผู้ทำงานตามชายแดน ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้น ๆ เช่น กลุ่มคณะทูตของประเทศต่าง ๆ ผู้แทนกงสุล และผู้แทนทางการทหาร

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวหมายถึง ผู้ที่เดินทางไปยังสถานที่แปลกใหม่ หรือไปในถิ่นที่ไม่เคยไป โดยมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน

2.2.3 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540 : 8) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว คือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อที่จะสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่นอื่น ๆ หรือประเทศอื่น

2. การท่องเที่ยวเพื่อที่จะเข้าใจและซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมของประชาชนเหล่านั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้ และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต

ตั๋ย ขุมสาย (2527 : 24-25) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง คือการที่นักท่องเที่ยวพักผ่อนจากงานประจำที่ทำอยู่ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และได้พบเจอสิ่งแปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติที่งดงาม สิ่งก่อสร้างแปลกใหม่ เป็นการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน ได้แก่ ผู้ที่หยุดงาน แล้วพักผ่อนจริง ๆ โดยไปยังสถานที่ห่างไกลผู้คน และต้องมั่นใจว่าไม่มีสิ่งใดรบกวนการพักผ่อนของเขา เป็นการอยู่หนึ่ง ๆ ทบทวนสิ่งที่ผ่านเข้ามาในชีวิตและเตรียมพร้อมกลับไปสู้กับงานหนักอีกครั้งหนึ่ง

3. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาแบ่ง ได้เป็น 2 ชนิด

3.1 การท่องเที่ยวเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬาครั้งใหญ่ ๆ เช่น กีฬาโอลิมปิก การแข่งขันฟุตบอล มวย กอล์ฟ เทนนิส ฯลฯ

3.2 การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬายังถิ่นที่มีการเล่นกีฬาชนิดนั้น ๆ เช่น ในฤดูหนาวซึ่งมีหิมะตกก็ไปเล่นสกี

4. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ เช่น จะต้องไปทำงานที่ประเทศเกาหลี และได้จัดแบ่งเวลาที่เหลือจากการทำงานไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ในเกาหลี

5. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา ในสมัยปัจจุบันซึ่งมีองค์กร คณะกรรมการ สมาคม สหภาพ ฯลฯ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศมากมาย การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนาได้ส่งเสริมให้มีขึ้นมากมาย จนองค์กร IUOTO (International Union of Office Travel Organization) เห็นสมควรที่จะจัดนักท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา ไว้ต่างหากอีกพวกหนึ่ง

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ทุกวันนี้การท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งซึ่งอาจไม่อยู่ในประเภทหนึ่งประเภทใดโดยเฉพาะ คือ ผู้ที่เดินทางไปศึกษาต่างประเทศต่าง ๆ ถือเป็นการท่องเที่ยวไปด้วย และนำเงินตราเข้าประเทศนั้น ๆ เป็นจำนวนเงินมหาศาล มากกว่านักท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ

7. การท่องเที่ยวเพื่อเพศรส (Sex Tour) เป็นการไปเที่ยวของผู้ชายที่มักจะพากันไปเที่ยวเพื่อความสนุกสนานส่วนตัว เป็นการใช้จ่ายเงินแลกกับความสุখেที่ได้รับ

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนสนุกสนานเพลิดเพลินนอกจากนั้นยังได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากการท่องเที่ยว นั้น ๆ

2.2.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

เอกสารเรื่อง “องค์ประกอบของการท่องเที่ยว” (ม.ป.ป : ออนไลน์) มีการระบุว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร คือ

1. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ดังนี้

1.1 นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่สถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใ้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นนักท่องเที่ยวและผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินก็ไม่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยวเช่นกัน

1.2 นักทัศนจาร (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางด้วยความสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนจาร แต่ผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินจะไม่นับว่าเป็นนักทัศนจาร

2. การตลาดท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยววันนั้น จะต้องมี การตลาดท่องเที่ยวเพื่อชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยวหมายถึง ความพยายามที่จะ ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนแล้ว ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น

3. การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปแหล่งท่องเที่ยวใดแล้ว ก็ต้องมีบริการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ซึ่งการขนส่งหมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้าย นักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ ภูมิลำเนาการขนส่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางเรือ และทางเครื่องบิน

4. ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่ง ทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตาม ธรรมชาติ สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ป่าไม้ ชายทะเล น้ำตก ฯลฯ

4.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นในสมัยอดีตรวมไปถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของ สถานที่นั้น และมีผลดึงดูดให้คนไปเยือนพื้นที่นั้น ในปัจจุบัน เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ ฯลฯ

4.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบ ทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตผู้คนในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ทางการเดินทางที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เช่น การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกประเทศ เช่น การตรวจหนังสือเดินทาง การต่อวีซ่า นอกจากนี้ ยังรวมถึงการให้บริการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความสะดวกระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น บริการที่ พักแรม บริการอาหาร บริการนำเที่ยว บริการขนส่ง บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีการท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชน ส่วนการให้บริการนักท่องเที่ยวก็ถือเป็นผลพลอยได้ เช่น การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การรักษาความปลอดภัย และการรักษาพยาบาล ฯ ล ฯ

2.2.5 รูปแบบของการท่องเที่ยว

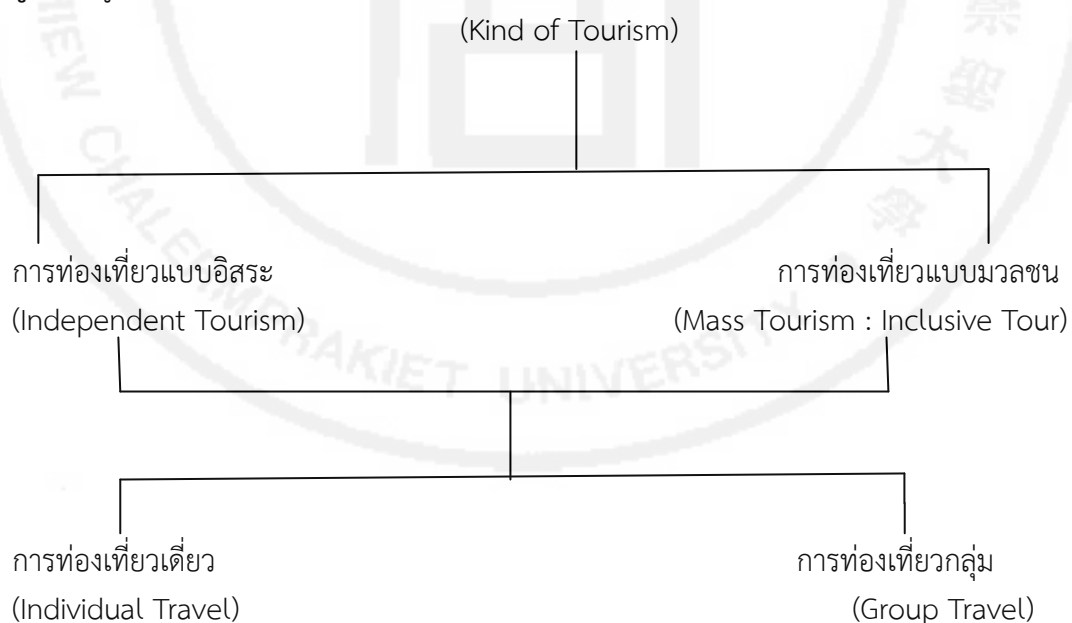
พรสวรรค์ มโนพัฒนา (2552 : 15-16) กล่าวว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวสามารถจำแนกกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวแบบอิสระ (Independent Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจัดการเองทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นที่พัก อาหารการกิน สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยไม่ผ่านผู้นำเที่ยว

2. การท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวในการจัดการทุกอย่างให้หมด ไม่ว่าจะเป็นที่พัก อาหารการกิน แล้วจ่ายแบบเหมารวม

ทั้งการท่องเที่ยวแบบอิสระและการท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ นักท่องเที่ยวอาจเลือกไปเป็นกลุ่ม (Group Travel) หรือไปเพียงลำพัง (Individual Travel) ก็ได้ ดังเช่นที่แสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบของการท่องเที่ยว

2.2.6 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ฉัตรชัย ดั่งจาด (2545 : 8) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ

- 1.2 ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
- 1.3 ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
- 1.4 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- 1.5 ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ
 - 2.1 ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
 - 2.2 ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและ
 - 2.3 ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
 - 2.4 ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
 - 2.5 ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้น ทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่
 - 2.6 ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

สิ่งแวดล้อม

ระลึกจำหน่วย

สรุปได้ว่าแนวคิดการท่องเที่ยวคือ การเดินทางจากที่อยู่ตามปกติไปยังที่อื่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิงหรือเพื่อหาความรู้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอลักษณะทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดีและสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และความเป็นอยู่ของชุมชน สังคมนั้น ๆ เป็นการท่องเที่ยวในเชิงการให้ความรู้ เป็นการอนุรักษ์ มรดกและวัฒนธรรมที่ดีงาม

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2548) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะสนใจวิถีชีวิต มรดกวัฒนธรรม ศิลปะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะมรดกกรรมและงานแสดงสินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑท์ทุกประเภท ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ตลอดจนแหล่งมรดกต่าง ๆ

พยอม ธรรมบุตร (2548 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทาง นักท่องเที่ยวจะสนใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น และศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะ และงานแสดงสินค้า

ราณี อสิชัยกุล (2546 : 83) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี

รสิกา อังกูร (2549 : 80) ได้ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต แลความงามงดามศิลปวัฒนธรรมไทยที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมในนักท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหมายถึงการท่องเที่ยวที่เป็นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนหรือสังคมต่าง ๆ รวมไปถึงสิ่งประดิษฐ์มนุษย์ในสังคมนั้น ๆ สร้างสรรค์ขึ้น

2.3.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัลลภ ทองอ่อน (2550 : 21) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ อันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์งดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมอันมีปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม 4 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดูแลรักษาให้คงไว้ถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณค่าของวัฒนธรรม
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ

2.3.3 ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัลลภ ทองอ่อน (2550 : 23-24) สรุปว่า ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลายหลาก
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์การท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยหลักที่ว่าจะต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่ต้องคำนึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับพื้นที่ในทุก ๆ ด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในเชิงลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถานโบราณวัตถุไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้รู้จักวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นและควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วย

2.3.4 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2545) ได้แบ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็น 3 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น มีพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นใจในสุนทรียศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism/Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ประเพณีและวิถีชีวิตในชนบท

2.3.5 ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขวัญ วงษ์วิภาค (2545 : 271) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

1. ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลการดำเนินการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของมนุษย์ เงินนำตราเข้าประเทศมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ

2. ประโยชน์ทางสังคมและวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจะช่วยเผยแพร่เอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในท้องถิ่นได้มีโอกาสรู้จักกันนั้นคือ เกิดความสามัคคีสมานฉันท์คนในสถานที่อื่น ๆ หรือ คนต่างประเทศ

วัลลภ ทองอ่อน (2550 : 27) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสรรพสิ่งในโลกที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้โดยกล่าวถึงส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ต้องเปลี่ยนการท่องเที่ยว (Tourism) เป็นการเดินทาง (Travel) ไปศึกษาตามความสนใจของตนเอง การเดินทางต้องเป็นโลกส่วนตัว เดินทางไปอย่างเกรงใจ เคารพต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน มีความสุขจากการเดินทางเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่การไปบุกรุกพิธีกรรม ความเชื่อของชาวบ้าน หรือเพื่อซื้อสินค้า

ประการที่สอง ต้องให้การศึกษา โดยเฉพาะกับเด็ก ๆ ให้เรียนรู้และเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงควรให้การศึกษาแก่เยาวชนว่าจะเผชิญกับสถานการณ์นี้อย่างไร จะได้ประโยชน์เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมได้อย่างไร หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนวิชาการท่องเที่ยวควรมีหลักสูตรที่สร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้มีการเสพยาขายที่ไม่เคารพผู้อื่น และต้องเร่งสร้างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ รู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไม่ใช่รู้เรื่องภาษาอย่างเดียว มัคคุเทศก์ก็ต้องมีความรู้เป็นวิทยากรไม่ใช่คนรับใช้ของนักท่องเที่ยวที่ต้องการบริการทุกอย่าง

ประการที่สาม ต้องเรียนรู้ที่จะเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านของชุมชนอื่น รวมทั้งเคารพวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของเราเองด้วย ต้องมีพื้นฐานที่หนักแน่นที่ผู้มาเยือนจะละเมิดมิได้ เพราะหากเราไม่เคารพวัฒนธรรมของเรา นักท่องเที่ยวอื่นก็จะไม่เคารพเช่นกัน

สรุปแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กล่าวมาคือ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษที่เติบโตอย่างรวดเร็วและมีบทบาทในอุตสาหกรรม นักท่องเที่ยวสามารถรู้จักมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำให้เกิดการศึกษาดูแลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่น และมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรม

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาทำความเข้าใจการบริโภคของคนในชุมชนหมู่บ้าน ที่ความจำเป็นสิ่งของ และการบริโภคถูกจัดระเบียบผ่านการก่อรูปของการสร้างความหมายที่มีต่อสินค้า ผลการวิจัย

พบว่าบริโภคนิยมได้ถูกสร้างขึ้นมาโดยกระบวนการกระทำกันทางสังคมที่นำไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมและยังผลให้เกิดวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน

ไพโรจน์ พูลยรัตน์ (2524) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการทดลองถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นในเขตการศึกษา 3 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลของการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มทดลองที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีสอนในห้องเรียน วิธีอยู่ค่ายพักแรม และวิธีควบคุมที่มีต่อความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยวิธีสอนในห้องเรียน วิธีอยู่ค่ายพักแรม และวิธีควบคุม มีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตการศึกษา 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีอยู่ค่ายพักแรม มีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีสอนในห้องเรียนและวิธีควบคุม กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีสอนในห้องเรียนมีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตการศึกษา 3 สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรรณิ ติวกุล (2524) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครปฐม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลของการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนในห้องเรียน และวิธีควบคุมที่มีต่อความรู้ และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมตามท้องถิ่นของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรมและวิธีสอนในห้องเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีอยู่ค่ายพักแรม มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีสอนในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วาริ ยอดครุฑ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเพื่อสร้างกระบวนการข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการใช้กระบวนการข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบระบบการทำงานของระบบ และการแสดงผลลัพธ์ของฐานข้อมูล

สายสวาท โสขวิญญา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิผลในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการ ปีงบประมาณ 2547-2549 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาประเมินประสิทธิผลในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการ ปีงบประมาณ 2547-2549 ผลการวิจัยพบว่า สภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการมีประสิทธิผลในการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ คือ อยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการควรมีการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานสำคัญในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของจังหวัดร่วมกันอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ด้วยการสร้างแรงจูงใจ สร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่า และ

ความสำคัญของวัฒนธรรมและงานวัฒนธรรม ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์และหน้าที่ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้และการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมโดยการได้อยู่ร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีกว่าการสอนหรือการบอกกล่าว

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลจากการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การภาครัฐ และเอกชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลจากการท่องเที่ยวในมุมมองของประชาชน องค์การภาครัฐ และเอกชน การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของประชาชน องค์การภาครัฐ และเอกชน และเพื่อหาแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลบางไผ่ ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวของตำบลบางไผ่ส่วนใหญ่มีผลด้านบวกทั้งในเรื่องเศรษฐกิจซึ่งการท่องเที่ยวมีส่วนในการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน แม้ว่าจะมิได้เป็นรายได้หลักแต่ในอนาคตมีแนวโน้มของการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวในส่วนของสิ่งแวดล้อมแต่ยังถือว่ามีความกระทบไม่มากนัก แต่การท่องเที่ยวเป็นตัวช่วยทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ

กันทนา แก้วศรี (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหง ของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพื่อศึกษาและหารูปแบบการจัดกิจกรรมในประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหงซึ่งเป็นประเพณีที่มีอยู่และสืบทอดในท้องถิ่นอำเภอแม่สะเรียงมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหง ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอแม่สะเรียง โดยกระบวนการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการทำวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการจัดกิจกรรมของประเพณีออกหว่า เป็นประเพณีที่มีองค์ประกอบ 3 มิติ คือ 1) มิติของการตักบาตร เป็นการตักบาตรเวลาตี 4 ของช่วงฤดูกาลออกพรรษา จำนวน 3 วัน คือวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 2) มิติของการตกแต่งประดับประดา บนพื้นฐานของความเชื่อของศาสนิกชนในการตกแต่งประดับประดาหน้าบ้านเพื่อต้อนรับการกลับมาของพระพุทธเจ้าหลังจากเสด็จไปโปรดพุทธมารดาและ 3) มิติของประเพณีแห่เทียนแหง เป็นการแห่เพื่อถวายเทียนพัน (1000) เล่ม เป็นพุทธบูชา (2) การพัฒนารูปแบบการจัดประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอแม่สะเรียง ได้ทำการออกแบบกิจกรรมในรูปแบบของลานกิจกรรม “สืบฮีต สานฮอย ย้อนรอยออกหว่า” โดยมีลักษณะของการพัฒนาและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในภาคกลางวันในรูปแบบการจัดกิจกรรมนำผลการฝึกปฏิบัติการเพื่อประกอบกิจกรรม เป็นฐานในการฝึกปฏิบัติการตามบริเวณต่าง ๆ ในวัดอุทธยามณเฑียร ภาคกลางคืน มีการจัดกิจกรรมเป็นลานนิทรรศการ ลานการแสดง และลานกาดมั่ว ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ คณะทำงาน ประชาชนเขตเทศบาลตำบลแม่สะเรียง และนักท่องเที่ยว โดยสุ่มแบบบังเอิญในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด ได้รับข้อมูลกลับคืนมาจำนวน 274 ชุด

คิดเป็นร้อยละ 91.33 พบว่าทุกกลุ่มมีความพึงพอใจและสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรม ในอนาคตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน จังหวัดปทุมธานี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา ทรัพยากรเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ในด้านทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมอญ ความคิดเห็นของภาคเอกชนภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในจังหวัดปทุมธานี ตลอดจนพฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า จังหวัด ปทุมธานีมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดดเด่นด้านวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตของชาวมอญ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ได้แก่ วัดมอญ เตาโอ่งอ่าง เครื่องปั้นดินเผา ตุ่มสามโคก ตลอดจนด้านประเพณี เทศกาล ได้แก่ งานสงกรานต์ งานแห่เสาหงส์งตะขาบ และ วิถีชีวิตของชุมชนชาวมอญ ได้แก่ อาหารการกิน การแต่งกาย

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ควรเน้นการพัฒนาคุณค่า ทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อนุรักษ์ และถ่ายทอดภูมิปัญญา และองค์ความรู้ให้คงอยู่อย่าง ต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนชาวมอญ ควรพัฒนาด้านการคมนาคม โดยการปรับปรุงถนน และพัฒนาเส้นทางเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงถึงกันตลอดจน พัฒนาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พบว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการส่งเสริม เศรษฐกิจให้กับชุมชน รวมถึงได้เรียนรู้และอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับตลาดน้ำ

จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วย การจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ. สมุทรปราการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเรื่องผลผลิตไม่มีที่จำหน่าย สินค้าราคาตกต่ำ และหลังจากมีแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งแล้ว สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางเกษตรได้ เพราะมีการสร้าง อาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และผลการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งเสริมให้การพัฒนาประสบ ความสำเร็จพบว่า ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐ ที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมแหล่ง ท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นนั้น ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และปัจจัย ภายในของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนา คือ พื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีเอกลักษณ์ทางท้องถิ่นเพราะเป็นพื้นที่สวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่ง เป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และการมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา และ

เป็นผู้นำอย่างเป็นทางการคือดำรงตำแหน่งนายกอบต.นั้น สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

สุพร บุญปก (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการแนวทางการพัฒนากิจกรรมนันทนาการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมนันทนาการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35 - 54 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้างทั่วไป มีรายได้เดือนละ 20,001 - 25,000 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สิ่งดึงดูดที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวคือบรรยากาศที่ร่มรื่น และกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดคือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง โดยระดับความพึงพอใจกิจกรรมนันทนาการทั้ง 10 กิจกรรมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้านนอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ส่งต่อการพัฒนากิจกรรมนันทนาการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีและสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชนอีกด้วย

วรภัทร สยนานนท์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน บริเวณตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน บริเวณตลาดน้ำคลองลัดมะยม และศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวของตลาดน้ำคลองลัดมะยมต่อชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ตลาดน้ำถูกจัดการโดยพักก่อก่อตั้งตลาดน้ำและผู้ร่วมก่อตั้ง ซึ่งมีการจัดการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมโดยให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนน้อยที่สุด ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว แต่ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมระดับพิธีการหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน (Degree of Tokenism or Participation) ขั้นที่ปรึกษา (Consultation) มีกิจกรรมที่เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้การศึกษากับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการท่องเที่ยวของตลาดน้ำคลองลัดมะยมต่อชุมชนหลากหลายจากที่มีตลาดน้ำแล้วเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ระบบคมนาคมในชุมชนพัฒนาขึ้น ระบบสาธารณูปโภคในชุมชนดีขึ้น มูลค่าที่ดินในชุมชนเพิ่มขึ้นมีการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อทำการค้าขายสภาพแม่น้ำลำคลองเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น สะอาดมากขึ้น ประชาชนมีจิตสำนึกรักษ์ในแม่น้ำลำคลองมีการเปลี่ยนแปลงด้านการดำรงชีวิตบ้าง แต่ยังคงสามารถรักษาภูมิปัญหาท้องถิ่นในเรื่องการทำสวนและดำรงรักษาเอกลักษณ์การเป็นชาวบ้านริมคลองได้เหมือนเดิม

ศรัณยพงศ์ โชติวรรณ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของตลาดน้ำตลิ่งชันต่อชุมชนริมคลองลัดพระ แขวงคลองลัดพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความเป็นมาของตลาดน้ำตลิ่งชันต่อชุมชนริมคลองลัดพระเพื่อรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดน้ำตลิ่งชันในช่วยจัดตั้ง พ.ศ. 2530 และช่วงปรับปรุง พ.ศ. 2541 ผลการวิจัยพบว่า ตลาดน้ำตลิ่งชันมีมานานแล้วแต่มีการตั้งถิ่นฐานชาวสวนย่านตลิ่งชัน จึงเป็นตลาดน้ำแบบธรรมชาติโดยแท้จริง ต่อมาเกิดน้ำท่วม มีการตัดถนนเพื่อขยายตัวของเมือง ทำให้ตลาดเลิกไป ต่อมา

ในปี 2530 เขตตลิ่งได้จัดตั้งตลาดน้ำขึ้นมาใหม่เป็นรูปแบบตลาดนัดสินค้าการเกษตรและมีนักท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาเที่ยวคลองซึกพระมากขึ้น ในช่วงปี 2534 - 2535 เมื่อเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากภาวะสงครามอ่าวเปอร์เซีย และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และนโยบายของผู้บริหารเขตที่ไม่มีนโยบายการปรับปรุงตลาดน้ำ ทำให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวน้อยลงส่งผลให้ตลาดน้ำทรุดโทรมลง ต่อมาในปี 2541 มีการปรับปรุง ตลาดน้ำขึ้นมาใหม่และมีการจัดตั้งกลุ่มประชาคมเกิดขึ้นโดยเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นได้มาค้าขายที่ตลาดน้ำมีกิจกรรมตลิ่งซึกทัวร์ จึงทำให้ตลาดน้ำได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วจนถึงปัจจุบัน

ระดับ เรียนประยูร (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนตลาดน้ำตลิ่งซึก กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาแนวทางและแผนปฏิบัติการในการพัฒนาตลาดน้ำตลิ่งซึกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเศรษฐกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมรายได้ของท้องถิ่นที่ได้รับการพิจารณาและเห็นชอบร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมตลาดน้ำส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำได้แก่ ปริมาณของแข็งแขวนลอย โดไลฟออร์แบคทีเรีย ฟอสเฟต และพบว่าตลาดน้ำตลิ่งซึกมีศักยภาพด้านคุณค่าทางวัฒนธรรมสูง ซึ่งแสดงออกถึงวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของแผนปฏิบัติการ พบว่าทั้ง 4 กลุ่มมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อแผนพัฒนา และผลการศึกษายอมรับและความเป็นไปได้ของแผนปฏิบัติการพบว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและความเป็นไปได้ของแผนปฏิบัติการได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านนโยบายของชุมชน ทั้ง 5 ปัจจัยนี้มีผลต่อความสำเร็จของแผนปฏิบัติการในการพัฒนาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

สรุปได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับตลาดน้ำ นักท่องเที่ยวมาตลาดน้ำเพื่อพักผ่อนและร่วมกิจกรรมนันทนาการ ประโยชน์ของตลาดน้ำต่อชุมชนคือ เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ระบบคมนาคมในชุมชนพัฒนาขึ้น และประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวคือสามารถพักผ่อนหย่อนใจและชมวิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำ

บทที่ 3
ประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรมและวิธีการเผยแพร่
วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค

การวิจัยเรื่องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรีมีรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพผสมกับเชิงปริมาณด้วยการศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรม วิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมทั้งสี่ภาคที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยเก็บข้อมูลด้วยการศึกษาจากเอกสาร การเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้ก่อตั้ง บุคลากรของหน่วยงานและใช้แบบสอบถาม สอบถามนักท่องเที่ยว โดยมีการจำแนกผลการศึกษา ดังนี้

3.1 ความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค

3.1.1 ความเป็นมาของการก่อตั้งตลาดน้ำในอดีต และความเป็นมาของชื่อตลาดน้ำ

3.1.2 จุดมุ่งหมายการก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

3.1.3 ตลาดน้ำสี่ภาคกับองค์ประกอบที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1) ทรัพยากรหรือสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว

2) สิ่งอำนวยความสะดวก

3) การให้บริการ

4) การเดินทาง

3.2 รูปแบบวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค

3.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)

3.2.2 ด้านประติมากรรม

3.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง

3.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก

3.2.5 ด้านอาหาร

3.2.6 ด้านการแต่งกาย

3.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

3.3 วิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคได้ดำเนินการผ่านวิธีการหรือช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

3.3.2 สื่อบุคคล

3.3.3 สื่อโสตทัศน์

3.3.4 สื่อกิจกรรมต่าง ๆ

3.1 ความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยแก่นักท่องเที่ยว ตลาดน้ำสี่ภาคมีพื้นที่ประมาณ 100,000 ตารางเมตร และแบ่งพื้นที่แสดงวัฒนธรรม

ออกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือของประเทศไทย ความเป็นมา และการตั้งชื่อของตลาดน้ำสี่ภาคมีดังต่อไปนี้

3.1.1 ความเป็นมาของตลาดน้ำในอดีต และความเป็นมาของชื่อตลาดน้ำ

ตลาดน้ำสี่ภาค เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมไทยที่เปิดใหม่ ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งที่รวบรวมศิลปกรรมของประเทศไทยในอดีตทั้งสี่ภาคมาไว้ในที่เดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่รวมสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านทั้งสี่ภาคของไทยอีกด้วย เจ้าของตลาดน้ำสี่ภาค สร้างตลาดน้ำแห่งนี้ขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ของสี่ภาค ตลาดน้ำสี่ภาคใช้เวลาสร้างประมาณหนึ่งปี การก่อตั้งตลาดน้ำสี่ภาคในช่วงแรกไม่ได้มีขนาด และปริมาณศิลปกรรมที่จัดแสดงมากมายเหมือนในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำสี่ภาค เมื่อก่อนเป็นบ้านที่ปลูกติดกับบึงน้ำ คือทุ่งนาเก่าของคุณมนัส มีพงษ์ เจ้าของเห็นว่าพื้นที่นี้เป็นบ่อน้ำ ครัวจัดการทำประโยชน์แก่ส่วนรวมจึงใช้พื้นที่บึงน้ำสร้างตลาดน้ำ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

เอกรินทร์ แสงพิทักษ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“พืทยาเป็นเมืองที่ชาวต่างชาติจะรู้จักก่อนมาเที่ยว ประเทศไทย เพราะว่าเมืองพืทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวและเมืองธุรกิจ มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวพืทยานักมากมาย เมื่อก่อนในเมืองพืทยาไม่มีตลาดน้ำ ดังนั้นผู้ก่อตั้งเกิดแนวคิดจะสร้างสถานที่หนึ่งเป็นตลาดน้ำในเมืองพืทยา”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า เมืองพืทยาเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาเที่ยวเมืองพืทยาเพื่อมาดูทะเลและการแสดง ผู้ก่อตั้งตลาดน้ำแห่งนี้เห็นว่า มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่พืทยานักมากมาย และในเมืองนี้ยังไม่มีตลาดน้ำเป็นการเพิ่มสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นมาอีกให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงเกิดแนวคิดจะสร้างตลาดน้ำขึ้นในเมืองพืทยาเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงความเป็นมาและวัฒนธรรมไทย และสามารถได้มาพักผ่อนและมีรายได้เพิ่มขึ้น

ทักษิณ บุญล้ำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในวันเทศกาลลอยกระทง ชาวเมืองพืทยามักลอยกระทงที่ทะเล เพราะว่าเมืองพืทยาไม่มีที่อื่นที่สามารถลอยกระทงได้ ดังนั้นผู้ก่อตั้งต้องการสร้างตลาดน้ำเพื่อให้ชาวเมืองพืทยาลอยกระทงได้สะดวก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า เมืองพืทยาไม่มีที่ที่สามารถลอยกระทงได้นอกจากทะเล ดังนั้นผู้ก่อตั้งจึงก่อตั้งสร้างตลาดน้ำนี้ขึ้นมา เพื่อให้ชาวเมืองพืทยาลอยกระทงได้สะดวก และให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในเทศกาลวันลอยกระทงด้วย คือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยผ่านประเพณีลอยกระทง

ศุภาธิ พงศ์สุภา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผู้บริหารมีแนวคิดจะสร้างสถานที่หนึ่งเป็นตลาดน้ำ ใช้เวลาในการคิดประมาณสองเดือน และตลาดน้ำสี่ภาคใช้เวลาในการสร้างเสร็จประมาณแปดเดือน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นอย่างเร่งรีบคือใช้เวลาสร้างไม่นานนัก เพราะว่าในช่วงสร้างตลาดน้ำสี่ภาคในเมืองไทย ตลาดน้ำตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีไม่มากนัก และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว การสร้างตลาดน้ำสี่ภาคในระยะเวลาสั้นจะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอีกแห่งหนึ่ง

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเมื่อก่อนเป็นร้านอาหาร และข้าง ๆ เป็นสระน้ำ เจ้าของเห็นมีคนมากมายมากินข้าวที่นี่ ซึ่งเกิดแนวคิดจะใช้พื้นที่นี้สร้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เห็นด้านข้างเป็นสระน้ำ ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดว่าจะใช้พื้นที่นี้สร้างเป็นตลาดน้ำให้คนที่มาตลาดน้ำนี้ได้พักผ่อน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า บริเวณใกล้เคียงเมื่อก่อนเป็นร้านอาหาร มีคนมากินข้าวและพักผ่อนที่นี่เป็นจำนวนมาก เจ้าของสระน้ำที่ติดกับร้านอาหารจึงเกิดความคิดสร้างเป็นตลาดน้ำเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่สองเดือนแรกยังไม่ได้คิดที่จะให้เป็นวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่สามารถพักผ่อนและหายเหนื่อยได้

นอกจากนี้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อีกจำนวน 2 คนได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้

ศรารุช ผาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากเดิมพื้นที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค เคยเป็นที่รกร้าง ว่างเปล่า ไม่มีสิ่งปลูกสร้างใด ทางผู้บริหารเห็นว่าน่าจะมีการจัดการทำประโยชน์จากที่ดิน และพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่ม น่าจะเหมาะกับการทำตลาดน้ำ”

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเมื่อก่อนไม่ได้เป็นตลาดน้ำ เป็นเพียงแค่ว่าบ้านที่ปลูกติดกับบ่อน้ำของคุณมนัส มีพงษ์ พื้นที่นี้ไม่มีสิ่งปลูกสร้างใด มีแต่บ่อน้ำ เจ้าของเห็นว่าใช้บ่อน้ำทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว จึงสร้างขึ้นมาเป็นตลาดน้ำ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเมื่อก่อนเป็นที่รกร้าง เป็นบึงน้ำ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างใด เป็นที่ลุ่มสามารถเก็บน้ำได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงเกิดแนวคิดจะพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวนี้ให้เกิดประโยชน์และใช้บึงน้ำจัดทำเป็นตลาดน้ำเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม

สรุปได้ว่า พัทยาเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเมืองนี้มากมาย แต่ในวินาศกาลลอยกระทง พัทยาไม่มีที่ที่สามารถลอยกระทงได้ ผู้บริหารเห็นว่ามีพื้นที่หนึ่งเป็นที่ลุ่มเป็นบึงน้ำ และมีร้านอาหารด้วย มีคนจำนวนมากมาพื้นที่นี้เพื่อพักผ่อน ดังนั้นผู้ก่อสร้างเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่นี้ให้เกิดประโยชน์ จึงใช้บึงน้ำจัดทำเป็นตลาดน้ำเพื่อให้ชาวเมืองพัทยาลอยกระทงได้อย่างสะดวกและให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวพักผ่อนที่นี่ได้ ตลาดน้ำนี้ใช้เวลาสร้างประมาณหนึ่งปี

ที่มาของชื่อตลาดน้ำสี่ภาค คือเจ้าของรวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคแห่งนี้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นถึงวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคภายในพื้นที่เดียวและเมื่อพูดถึงชื่อตลาดน้ำนี้ จะทำให้นักท่องเที่ยวคิดถึงสถานที่แห่งนี้ได้ชัดเจนขึ้นมา เพราะที่นี้เป็นที่รวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค และจุดประสงค์ของการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้จากชื่อที่กำหนดขึ้นมา โดยผลการศึกษาถึงความเป็นมาของชื่อตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าเจ้าของของตลาดน้ำสี่ภาคตั้งชื่อตลาดน้ำนี้เป็นตลาดน้ำสี่ภาค เพราะว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการเดินทางมาที่นี้ได้ความรู้ความเข้าใจถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภูมิภาคได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ทักษิณ บุญล้ำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“คุณมนัส มีพงษ์ สร้างตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อรวมของดีสี่ภาค สินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน อาหาร เครื่องใช้ เรือนไทยทั้งสี่ภาค เป็นต้น ต้องการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยทั้งสี่ภาค จึงตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การตั้งชื่อตลาดน้ำสี่ภาค การตั้งชื่อตามการแบ่งเขตพื้นที่ของตลาดน้ำ โดยการจำลองเป็นภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งมีสิ่งก่อสร้างและร้านค้าตามทางพื้นที่นั้น ๆ ผู้ก่อสร้างต้องการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของไทยทั้งสี่ภาค จึงตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำนี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อคงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และต้องการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของไทยทั้งสี่ภาคชัดเจนมากขึ้น จึงตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำนี้ตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค เพราะว่าพื้นที่นี้เป็นที่รวบรวมวัฒนธรรมของไทยทั้งสี่ภาค และต้องการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่นมากขึ้น

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“พื้นที่นี้ตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของไทยแต่ละภาคให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศรู้ว่า ประเทศไทยแบ่งเป็นสี่ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้ก่อสร้างตั้งชื่อเป็นตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภูมิภาคด้วย

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นไม่เหมือนตลาดน้ำอื่น มีเอกลักษณ์เฉพาะของตน เช่น การสร้างบ้าน อาหาร ของที่ระลึก เป็นต้น เจ้าของตลาดน้ำสี่ภาคตั้งชื่อตลาดน้ำนี้เป็นตลาดน้ำสี่ภาค เพราะว่าการให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เข้าใจจุดประสงค์ของตลาดน้ำนี้ และสามารถเข้าใจเอกลักษณ์ของไทยทั้งสี่ภูมิภาคได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.1.2 จุดมุ่งหมายการก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมไทยอีกทั้งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ด้านประติมากรรม ด้านนาฏกรรม ด้านหัตถกรรม ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย และกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยผลการศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทย เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่ได้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นมาของคนที่ย้ายถิ่นมาในอดีตและวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค จึงได้รวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคไว้ในพื้นที่ตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลิน มีความสุข และได้เรียนรู้ประเพณี ศิลปะทางวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค และให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้ร่วมอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยรวมถึงให้นักท่องเที่ยวชาวเงินได้เข้าใจถึงศิลปะและวัฒนธรรมของไทยดีขึ้น โดยไม่ได้มุ่งหวังเพียงแต่กำไรอย่างเดียว ดังข้อมูลสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ตลาดน้ำ ดังนี้

ทักษิณ บุญกล้า (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“คุณมนัส มีพงษ์เป็นเจ้าของของตลาดน้ำสี่ภาค สร้างตลาดน้ำสี่ภาคขึ้นมาเพื่ออยากอนุรักษ์ความเป็นไทยทำให้มีกลิ่นอายของความเป็นไทยปรากฏอยู่ นักท่องเที่ยวสัมผัสถึงความเป็นไทยในอดีตและสัมผัสชีวิตริมน้ำของประเทศไทยในอดีตที่มีการใช้เรือสัญจรเป็นอย่างไร”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า คุณมนัส มีพงษ์สร้างตลาดน้ำสี่ภาคขึ้นมาเพื่อให้ชาวไทยและชาวต่างชาติได้เห็นการดำเนินชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน ทำตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำและมีการค้าขายทางน้ำ เพราะประเทศไทยมีแม่น้ำ ลำคลองมาก

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทย และให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสามารถเรียนรู้วิถีพอเพียงดั้งเดิมของคนไทยที่ผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายก่อตั้งของตลาดน้ำสี่ภาคคือ ต้องการให้นักท่องเที่ยวรู้คนไทยในอดีตมีความผูกพันกับสายน้ำใช้ประโยชน์มาก แม่น้ำ ลำคลองด้านต่าง ๆ เช่น อาบ กิน เกษตร และคมนาคม

ศราวุธ ฝาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ด้านประติมากรรม

ด้านนาฏกรรม ด้านหัตถกรรม ด้านอาหาร ด้านการ
แต่งกาย และกิจกรรมในพื้นที่เดียว”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรม
ด้านต่าง ๆ ต้องการแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่นี้ได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของไทยในทุก ๆ ด้าน
เช่น ด้านการช่าง การก่อสร้าง และการแสดง เป็นต้น

ศิริพงษ์ ฮั่นกุล (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีสินค้าของแต่ละภาคมากมาย เช่น
เครื่องใช้ อาหารกิน ของที่ระลึกของประเทศไทยทั้งสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมเครื่องใช้ อาหารการกิน
และของที่ระลึกของประเทศไทยแต่ละภาค แสดงให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวิถีชีวิตของชาวไทย
แต่ละภาค

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“พื้นที่นี้มีกิจกรรมที่อย่างหลากหลาย เช่น นั่งเรือชม
ตลาดน้ำ นวดแผนไทย ลูกบอลลอยน้ำ มายากล หนังสื
มิติ บ้านผีสิง โทลวดสร้าง และให้อาหารสัตว์ เป็นต้น
ทำให้นักท่องเที่ยวได้เกิดความบันเทิงและความตื่นเต้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งรวม
กิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้ความเพลิดเพลินและความตื่นเต้น จึงมีกิจกรรมหลากหลายในพื้นที่นี้
เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

กิตติธัช ธนพิบูลสิน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“เจ้าของสร้างตลาดน้ำนี้ได้รวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้ง
สี่ภาคไว้ในพื้นที่ตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มา
เที่ยวพื้หาไม่เพียงแค่มาดูการแสดงคาบาเร่โชว์ อยากรให้
นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี้เรียนรู้ เข้าใจวัฒนธรรมไทย
และเพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี้ได้เห็นถึง
วิถีชีวิตความเป็นมาของคนที่อาศัยอยู่ริมน้ำในอดีตและ
วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค ที่สืบทอดประเพณีและให้มนุษย์
อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า เจ้าของสร้างตลาดน้ำสี่ภาคขึ้นมาและรวบรวม
วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคไว้ในพื้นที่นี้ก็เพื่อจะเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ทำให้นักท่องเที่ยว
ที่มาเที่ยวที่นี้ได้เข้าใจและเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่อาศัยอยู่ริมน้ำในอดีตของไทย นอกจากนี้
ยังสามารถเที่ยวชมความบันเทิงอื่น ๆ เช่น การแสดงคาบาเร่โชว์

จักรพันธ์ นนทโคตร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเมื่อก่อนไม่ได้มีขนาดนี้ เพียงเป็นเพียงแค่ว่าบ้านที่ปลูกติดกับบ่อน้ำของคุณมนัส มีพงษ์ โดยเจ้าของมีเหตุผลที่จะสร้างตลาดน้ำสี่ภาคสามข้อ หนึ่งคือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินสนุกสนาน สองคือเพื่อให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นไทยในอดีต สามคือ ศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคควรมีการศึกษาและสืบทอดให้กับคนในสังคมได้อุรักษ์ไว้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากจึงขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นผู้ก่อสร้างต้องการให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและรู้ความเป็นไทยในอดีตของคนไทย และอนุรักษ์การความเป็นไทยไว้เท่านั้น

ฉัตรพร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นตลาดน้ำใหม่ สร้างมาประมาณ 15 ปี แต่ที่นี้รวบรวมเอกลักษณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาค สินค้าของที่ระลึก อาหารไทยทั้งสี่ภาค เป็นต้น รวมไปถึงการแสดงกิจกรรมวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เรียนรู้วิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคแม้จะเป็นตลาดน้ำสร้างขึ้นใหม่แต่มีลักษณะพิเศษที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคจะได้เรียนรู้ความเป็นไทยในระยะเวลาที่รวดเร็ว

สรุปได้ว่า เจ้าของรวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคไว้ในพื้นที่เดียวและสร้างตลาดน้ำสี่ภาคขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้เพลิดเพลินสนุกสนาน และยังได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นไทยในสมัยอดีต และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคให้แก่คนในสังคมได้รู้จักควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวและชมการแสดงความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่พหุวิทยาโดยไม่ได้มุ่งหวังเพียงผลประโยชน์หรือกำไรจากการทำแหล่งท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 1 แผนที่ตลาดน้ำสีภาค

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว. ม.ป.ป : ออนไลน์

3.1.3 ตลาดน้ำสีภาคกับองค์ประกอบการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีความสวยงาม น่าสนใจ มีร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกมากมาย เดินทางสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมชนตลาดน้ำนี้ได้ นอกจากนี้ตลาดน้ำยังมีกิจกรรมการแสดงหลากหลายทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความบันเทิง ซึ่งตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่ง และการต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรี ดังต่อไปนี้

1) ทรัพยากรหรือสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว

ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เป็นสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ และยังมีกิจกรรมมากมายทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความบันเทิง ดังข้อมูลสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำ โดยผลการศึกษาดังทรัพยากรหรือสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวของตลาดน้ำสีภาค พบว่าตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่สวยงาม บรรยากาศดีและสภาพแวดล้อมน่าสนใจ ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสามารถสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด เกิดความบันเทิงและหายเหนื่อย นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยด้วย ดังนี้

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสีภาคติดกับทะเลพัทยา เป็นสถานที่สวยงาม
บรรยากาศดีและสภาพแวดล้อมน่าสนใจ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสีภาคติดกับทะเลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาตินักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่สามารถสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น นั่งเรือเที่ยว
ชมตลาดน้ำ มีลูกบอลลอยน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใกล้ชิดกับ
ชีวิตธรรมชาติ และเกิดความบันเทิง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมที่หลากหลายของตลาดน้ำสี่ภาค
โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใกล้ชิดธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับน้ำ นอกจากนักท่องเที่ยวจะเกิดความ
บันเทิงและความสนุกสนานแล้ว ยังสามารถสัมผัสธรรมชาติในขณะเดียวกันด้วย

ทักษิณ บุญล้ำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับ
ประเพณี เช่น เทศกาลลอยกระทงในวันลอยกระทง
เจ้าหน้าที่ กับพ่อค้า แม่ค้าที่ตลาดน้ำสี่ภาคต้องทำกระทง
ลอยในตลาดน้ำนี้ และตลาดน้ำสี่ภาคมีงานประกวด
สาวงาม”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีแหล่ง
น้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ในเทศกาลต่าง ๆ ทางตลาดน้ำสี่ภาคจะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
เทศกาลนั้น ๆ เช่น ในวันลอยกระทงตลาดน้ำสี่ภาคจัดงานประเพณีลอยกระทงซึ่งเป็นประเพณี
เกี่ยวกับน้ำอีกทั้งมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มวยทะเล จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

ปริญญา สุนทรวิภาต (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงมวยไทยทะเลที่
ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“การแสดงมวยทะเล เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับ
วัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค มวยทะเลเป็นกิจกรรมของ
ภาคใต้ แต่ตอนนี้กิจกรรมนี้จะค่อยค่อยหายไป ซึ่งตลาด
น้ำนี้ชวนเรามาแสดงให้นักท่องเที่ยวดู”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการแสดงมวยทะเลมี
จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงศิลปะป้องกันตัวของภาคใต้ กิจกรรมนี้จะทำให้นักท่องเที่ยว
ได้รับรู้วัฒนธรรมของภาคใต้และเกิดความอนุรักษ์วัฒนธรรมที่เก่าแก่เฉพาะภาคต่อไป

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“ผมพานักเรียนมาการแสดงรำไทยที่นี่ยากจะให้
นักท่องเที่ยวได้เห็นการแต่งกายที่หลากหลายทั้งสี่ภาค ซึ่ง
มีความแตกต่างกันการรำไทยของแต่ละภาคก็ไม่เหมือนกัน
มีความหมายเฉพาะของตน การรำไทยนี้จะทำให้ทุกคนได้
เข้าใจศิลปะทั้งสี่ภาคได้มากขึ้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการแสดงรำไทยเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่เกี่ยวกับการแสดงรำไทยของแต่ละภาคและการแต่งกายของแต่ละภาคสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมากขึ้น

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ที่ติดกับทะเล บรรยากาศดี มีกิจกรรมหลากหลายที่ใกล้ชิดธรรมชาติ ให้นักท่องเที่ยวใกล้ชิดกับธรรมชาติและเกิดความบันเทิง ในตลาดน้ำสี่ภาคยังมีการแสดงของท้องถิ่น และการแสดงศิลปวัฒนธรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของประเทศไทย

2) สิ่งอำนวยความสะดวก

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เช่น ตลาดน้ำนี้มีร้านอาหาร ร้านขายของมากมาย และมีสถานบริการทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้รับความสะดวกสบาย โดยผลการศึกษาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านอาหารของมากมาย เช่นร้านขายเครื่องใช้ ร้านขายอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และร้านขายเสื้อผ้า เป็นต้น เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวดังนี้

ประพัฒน์ จินะเงิน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ร้านขายของในตลาดน้ำสี่ภาคมีสินค้าที่มีความสมบูรณ์ เช่น ร้านมิลลานนาเป็นร้านขายของที่ระลึกของภาคเหนือ ร้านนี้ขายสินค้าหลายแบบ เช่น มีกระเป๋า เสื้อผ้า รองเท้า และเข็มขัด เป็นต้น ให้นักท่องเที่ยวมาซื้อของที่ร้านนี้เกิดความสะดวก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การจัดแบ่งร้านขายของเป็นภาคต่าง ๆ ทำให้สะดวกในการเลือกซื้อสินค้าตามที่ต้องการเพราะมีสินค้าต่าง ๆ จำนวนมากในร้านเดียวกัน นักท่องเที่ยวไม่ต้องเดินไปหลายร้านก็สามารถซื้อของได้

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านอาหารหลากหลาย บางร้านอาหารอยู่ในอาคาร ยังมีพ่อค้าแม่ค้าขายอาหารและเครื่องดื่มบนเรือ เครื่องดื่มที่หลากหลายเช่น มีน้ำเปล่า น้ำเย็น กาแฟและน้ำอัดลม ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายของอาหารกับเครื่องดื่ม และ ความหลากหลายของสถานที่ในการขายอาหาร ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการเลือกซื้ออาหารและเครื่องดื่มที่ต่าง ๆ

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“การจัดอาหารในตลาดน้ำสี่ภาคไม่ใช่แค่เพียงมีอาหารประจำชาติของนักท่องเที่ยว และยังมีอาหารของท้องถิ่น

เช่น ร้านขายแมลงทอด ร้านนี้ไม่ใช่แค่ขายแมลงทอด
อย่างเดียว และยังขายน้ำเปล่า น้ำส้ม กาแฟ เป็นต้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ร้านอาหารในตลาดน้ำสี่ภาคไม่แค่มีอาหาร
ที่ประจำชาติของนักท่องเที่ยว และยังมีการจัดอาหารในตลาดน้ำสี่ภาคจัดขึ้นให้
เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคตั้งเก้าอี้ที่ยาว ๆ ที่ไว้แต่ละภาค ทำให้
นักท่องเที่ยวเวลาเดินทางเหนื่อยแล้วสามารถมีที่นั่งให้
พักผ่อน”

ภาพที่ 2 เก้าอี้พักในตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ทางตลาดน้ำเห็นความสำคัญและคำนึงถึง
การให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า ผู้สูงอายุหรือนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการได้ ตลาดน้ำสี่ภาคตั้งเก้าอี้ยาว
วางไว้เพราะถ้านักท่องเที่ยวรู้สึกเหนื่อยแล้วสามารถมีที่นั่งให้พักผ่อน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความ
สะดวกสบาย

ศราวุธ ผาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย ทำให้
นักท่องเที่ยวเกิดความสนุกสนาน เช่น โหนดลวดสลิงนั่ง
เรือชมรอบตลาดน้ำ ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบน ศาลา
ลอยน้ำ และบ้านผีสิง เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ในการ
อำนวยความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างสถานบริการ
หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวได้เกิดความสนุกสนาน ความบันเทิง และความสะดวกสบาย

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ตลาดน้ำนี้มีร้านขายของมากมาย เช่น มีร้านขายเครื่องใช้ ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายอาหาร ร้านขายเสื้อผ้า เป็นต้น ซึ่งแต่ละร้านมีของหลายชนิดทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการเลือกซื้อ และทำให้นักท่องเที่ยวแวะมาเที่ยวสถานที่ที่เดียวจึงสามารถซื้อได้ของใช้ของกินที่ชีวิตประจำวันที่ต้องการ

3) การให้บริการ

จากผลการศึกษาถึงการให้บริการของตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าการให้บริการของเจ้าหน้าที่ พ่อค้า แม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาคทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้เกิดความสะดวก เช่น มีพนักงานให้บริการดูแลสถานที่จอดรถ มีพนักงานดูแลความสะอาดของห้องน้ำ และมีจุดประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว ดังนี้

ปริญญา สุนทรวิภาต (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีสถานที่จอดรถ และมีพนักงานให้บริการ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทาง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันนี้การคมนาคมพัฒนาอย่างรวดเร็ว เป็นปัจจัยเบื้องต้นทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมีเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้อย่างสะดวก ในตลาดน้ำสี่ภาคมีสถานที่จอดรถที่สะดวกสบายมีพนักงานจัดดูแลรถซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความสะดวกมากขึ้นด้วย

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มีห้องน้ำที่ให้บริการในสถานที่แต่ละภาค มีพนักงานดูแลความสะอาดของห้องน้ำ มีดอกไม้ รูปภาพทำให้บรรยากาศที่ดี เก็บค่าบริการคนละสามบาท”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีห้องน้ำจำนวนมากไว้บริการนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย การตกแต่งในห้องน้ำอย่างสวยงาม มีบรรยากาศที่ดีและค่าใช้จ่ายบริการไม่แพงเกินไป

ศราวุธ ผาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาคสร้างมีจุดประชาสัมพันธ์ตั้งไว้ในแต่ละภาค ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเกิดความประทับใจ จึงมีประชาสัมพันธ์ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำ ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างเอาอกเอาใจ

สรุปได้ว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีพนักงานให้บริการดูแลสถานที่จอดรถ มีพนักงานดูแลความสะอาดของห้องน้ำ เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้สะดวกสบาย และประทับใจในความสวยงามและบรรยากาศที่ดีของตลาดน้ำสี่ภาค

4) การเดินทาง

จากผลการศึกษาการเดินทางของตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าการเดินทางมาตลาดน้ำสี่ภาค มีสองแบบ หนึ่งคือนั่งรถบัส สองคือนั่งรถตู้ การเดินทางสะดวกมาก ใช้เวลาประมาณสองชั่วโมง การเดินทางในชุมชนตลาดน้ำสี่ภาคมีสองวิธีเหมือนกัน คือ นั่งเรือหรือเดิน ดังนี้

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“นักท่องเที่ยวมาเดินเที่ยวในตลาดน้ำสี่ภาคมีสองวิธีการ คือ เดินทางและนั่งเรือชม ตลาดน้ำนี้มีเรือหลากหลาย เป็นการขนส่งในที่นี้ สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ และราคาก็ไม่แพง ลำละสองร้อยบาท นั่งได้ 5-6 คน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การจัดการของตลาดน้ำสี่ภาคใช้เรือขนส่ง ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมตลาดน้ำ จะเลือกเดินชมหรือนั่งเรือชมตลาดก็ได้

กฤตยชญ์ นาวาวรรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เดินทางมาตลาดน้ำสี่ภาคมีความสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถตู้และรถบัสมาถึงตลาดน้ำสี่ภาค ถ้านั่งรถตู้จะเร็วกว่านั่งรถบัส แต่ราคาก็แพงกว่า นั่งรถตู้จากกรุงเทพถึงตลาดน้ำสี่ภาค คนละ 150 บาท ราคารถบัสจากกรุงเทพถึงที่นี่ประมาณ 100 บาท เวลานั้นนักท่องเที่ยวจะกลับกรุงเทพฯ ต้องเดินมาฝั่งตรงข้ามตลาดน้ำสี่ภาคจึงจะสามารถรถกลับได้ ซึ่งมีให้บริการหลายสาย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า การเดินทางมาตลาดน้ำสี่ภาคสะดวกสบาย มีบริการทั้งรถตู้ และ รถบัสจากกรุงเทพมหานครถึงตลาดน้ำสี่ภาคซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางได้

นอกจากนี้ ในตลาดน้ำสี่ภาคมีป้ายบอกข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย เช่น ป้ายบอกการเดินทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้รู้ว่า ทางที่ไปห้องน้ำ จุดที่ตัวเองอยู่ และเส้นทางเดินชม ป้ายบอกการเดินทางในตลาดน้ำสี่ภาคมีสามภาษา ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้าใจการเดินทาง บนพื้นของตลาดน้ำสี่ภาคมีลูกศรสองสีคือ แดงและสีเขียว ลูกศรสีแดงหมายถึงทางเข้า สีเขียวจะเป็นทางออก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่หลงทางในระหว่างเดินเที่ยวชมในตลาดน้ำสี่ภาค มีป้ายบอกทางและแนะนำสถานที่ ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจจุดที่ตนอยู่ และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคโดยร้านขายสิ่งของร้านอาหารของแต่ละภาค ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรมด้านการก่อสร้าง วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมด้านของที่ระลึกของประเทศไทยทั้งสี่ภาค และบนทางเดินของตลาดน้ำสี่ภาคมีลูกศรสองสีคือสีเขียวกับสีแดง ลูกศรสองสีมีความหมายที่แตกต่างกัน คือ ลูกศรสีแดงหมายความว่า ทางเข้า ลูกศรสีเขียวหมายความว่า ทางออก ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่สามารถเดินตามลูกศรเข้ามาเที่ยวในตลาดน้ำได้อย่างสะดวก มีระเบียบและไม่หลงทาง ดังรูป

ภาพที่ 3 ป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

สรุปได้ว่า การเดินทางมาตลาดน้ำสี่ภาคสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถตู้หรือรถบัสจากกรุงเทพมหานครถึงตลาดน้ำสี่ภาค และการเดินทางในตลาดน้ำสี่ภาคมีทั้งเดินชมตลาดหรือนั่งเรือชมตลาดก็ได้ นอกจากนี้ ในตลาดน้ำสี่ภาคยังมีป้ายหลากหลาย เช่น ป้ายบอกการเดินทางและบนทางเดินของตลาดน้ำสี่ภาคมีลูกศรสองสีเพื่อให้นักท่องเที่ยวการเดินทางสะดวกในตลาดน้ำสี่ภาค

3.2 รูปแบบวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รวบรวมรูปแบบวัฒนธรรมที่เด่นทั้งสี่ภาคมาไว้รวมกันผสมผสานกันอย่างลงตัวจัดเป็นเสน่ห์แห่งใหม่ในเมืองพืทยา เป็นแหล่งรวมสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านซึ่งมีจุดขายในตัวเองไม่เหมือนใคร ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นพื้นที่ที่จัดแสดงวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภูมิภาคโดยผ่านด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ) ด้านประติมากรรม ด้านนาฏกรรมและการแสดง ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย และด้านกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การรำไทย มวยทะเลนวดแผนไทย และการให้อาหารสัตว์ ต้องการให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยทั้งสี่ภูมิภาค และได้รับความสนุกสนานความบันเทิงด้วย ได้ผลการศึกษาวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของตลาดน้ำสี่ภาคมีดังนี้

3.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม

ตลาดน้ำสี่ภาคมีการสร้างร้านค้าเรือนไทยด้วยไม้สักทั้งหลังที่สวยงามเป็นที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของตลาดน้ำสี่ภาค จุดเด่นของเรือนไม้สักในแต่ละภาคมีลักษณะแตกต่างกัน โดยผลการศึกษาถึงสถาปัตยกรรมของตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคแบ่งเป็นสี่ส่วน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคอีสาน เป็นการแบ่งโดยใช้สิ่งปลูกสร้างตามหลักการออกแบบ และสร้างให้สอดคล้องกับลักษณะที่อยู่อาศัยของคนไทยในประเทศไทยทั้งสี่ภาค คือ ภาคเหนือเป็น “กาแล” ภาคกลางเป็น “ปั้นลม” ภาคใต้เป็น “ปีกผีเสื้อ” และภาคอีสานเป็น “ยอดธง” ดังนี้

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมลักษณะที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง

ภาคใต้ และภาคอีสาน เป็นการแบ่งโดยใช้สิ่งปลูกสร้างเป็นหลักและสร้างให้สอดคล้องกับลักษณะของคนไทยทั้งสี่ภาคที่อยู่อาศัยในประเทศไทยโดยต้องการให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย การปลูกบ้านของตลาดน้ำสี่ภาคสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย และต้องการเผยแพร่ลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีรูปแบบแตกต่างกันของคนไทยสมัยก่อนให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้

ณิรภัทร รากแก้ว (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าเกี่ยวกับลักษณะเรือนภาคเหนือว่า

“เรือนไทยภาคเหนือ การปลูกบ้านเรือนอยู่บนภูเขา และป่า ทำให้อากาศเย็นกว่าภาคอื่น ลักษณะของเรือนไทยภาคเหนือ มีห้องที่ใกล้ชิดกัน หน้าต่ามน้อย ใต้ถุนสูงและมีชานกว้าง เรือนภาคเหนือของตลาดน้ำสี่ภาค สอดคล้องกับลักษณะการปลูกบ้านของเรือนไทยภาคเหนือ มีเอกลักษณ์พิเศษคือ กาแลไม้แกะสลักอย่างงดงาม มีจำนวน 43 หลัง ชุ่มลีลาวดี และชุ่มกล้วยไม้จะเป็นจุดสำหรับพักผ่อน และยังมีลาน "กิจกรรมการแสดงของภาคเหนือ" ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของภาคเหนือในประเทศไทย”

ภาพที่ 4 เรือนไทยภาคเหนือบนจั่วเรียกว่า กาแล

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของภาคเหนือแก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจว่า เรือนภาคเหนือเป็นเรือนไทยที่มีลักษณะมีห้องที่ใกล้ชิดกัน หน้าต่ามน้อย ใต้ถุนสูงและมีชานกว้าง เพราะว่า ภาคเหนืออากาศเย็น หน้าต่ามน้อยทำให้มีความอบอุ่น

พงศภัทร์ โตแทน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาคเรือนภาคกลาง ได้เล่าเกี่ยวกับลักษณะว่า

“เรือนไทยภาคกลาง ปลุกบ้านเรือนไทยใต้ถุนสูง มีตัวเรือนที่สูง ทำให้สามารถใช้พื้นที่ด้านล่างเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำกิจกรรม และป้องกันน้ำท่วม โดยมีระเบียง และหลังคา มีชานที่กว้างช่วยให้ลมพัดผ่านจากใต้ถุนขึ้นมาข้างบน ทำให้เรือนไทยเป็นเรือนที่ไม่ร้อน เรือนภาคกลางของตลาดน้ำสี่ภาค คือ จะตกแต่งยอดจั่วที่เรียกว่า ปั้นลม มีจำนวนรวม 31 หลัง มีลานการแสดง 2 ลาน ได้แก่ ลานเถิดเทิง และลานบางระจัน”

ภาพที่ 5 เรือนไทยภาคกลางบนจั่วเรียก ปั้นลม

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของภาคกลางแก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจว่า เรือนไทยภาคกลางปลุกบ้านเรือนไทยใต้ถุนสูง มีตัวเรือนที่สูง ระเบียง และหลังคา มีชานที่กว้าง เพราะว่า ภาคกลางอากาศเป็นแดด มีตัวเรือนที่สูง ระเบียง และหลังคา มีชานที่กว้าง เพื่อป้องกันน้ำท่วมและทำให้เรือนไทยเป็นเรือนที่ไม่ร้อน

ปวีณ์พัชณ์ ศุภจิตเกษม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าเกี่ยวกับลักษณะภาคอีสานว่า

“เรือนไทยภาคอีสาน การปลุกบ้านอยู่เป็นกลุ่มร่วมกัน มีเรือนนอน ชาน เรือนครัว บ้านสวนใหญ่เปิดโล่ง ใต้ถุนสูง เรือนไทยภาคอีสานในตลาดน้ำสี่ภาค สอดคล้องกับลักษณะการปลุกบ้านของเรือนไทยภาคอีสาน ยอดจั่วจะ

เป็นรูปรัศมีสี่พระอาทิตย์เรียงรองจะเรียกว่า ยอดตรง ประกอบด้วยเรือน 22 หลัง มีลานหมอลำเป็นลานการแสดง”

ภาพที่ 6 เรือนไทยภาคอีสานบนจั่วเรียกว่า ยอดตรง

ที่มา: Li liying (พัตชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของภาคอีสานแก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจว่า เรือนภาคอีสานมีเรือนนอน ชาน เรือนครัว บ้านสวนใหญ่เปิดโล่ง ใต้ถุนสูง และการปลูกบ้านอยู่เป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการไปมาหาสู่กัน

จักรพันธ์ นนทโคตร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าลักษณะเรือนภาคใต้ว่า

“เรือนไทยภาคใต้ การปลูกบ้านตรงที่เป็นไม้ด้านบนเสา ใต้ถุนสูง เพื่อป้องกันมด มีหลังคา เพื่อป้องกันลมแรงพายุ มา เรือนไทยภาคใต้ของตลาดน้ำสี่ภาค มียอดจั่วที่เรียกว่า ปีกผีเสื้อ ประกอบด้วยเรือนจำนวนรวม 15 หลัง มีลานเบตง และลานโนราห์ เป็นลานกิจกรรมการแสดง นอกจากร้านค้าที่เป็นเรือนไทยและลานกิจกรรมการแสดงของทั้งสี่ภาค”

ภาพที่ 7 เรือนไทยภาคใต้บั้งเรียกว่า ปักผีเสื้อ

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของภาคใต้แก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจว่า เรือนไทยภาคใต้ การปลูกบ้านตรงที่เป็นไม้ด้านบนเสา ใต้ถุนสูง มีหลังคาด้วย เพราะว่า ภาคใต้เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล อากาศเย็น น้ำท่วมบ่อย ๆ ใต้ถุนสูง มีหลังคาด้วย เพื่อป้องกันน้ำท่วม ป้องกันมด และเพื่อลมแรงพายุมา

นอกจากนี้ จากข้อมูลสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 3 คน ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าเกี่ยวกับลักษณะของเรือนดั้งเดิมทั้งสี่ภาคในรวมว่า

“เรือนภาคเหนือมีเอกลักษณ์พิเศษคือ “กาแล” มีจำนวน 43 หลัง เรือนภาคกลางจะตกแต่งบนยอดจั่วที่เรียกว่า “ปั้นลม” มีจำนวนรวม 31 หลัง เรือนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ยอดของจั่วจะเป็นรูปรัศมีสีของพระอาทิตย์เรืองรองเรียกว่า “ยอดตรง” ประกอบด้วยเรือน 22 หลัง เรือนของภาคใต้มียอดจั่วที่เรียกว่า ปักผีเสื้อ ประกอบด้วยเรือนจำนวน 15 หลัง มีซุ้มเฟื้องฟ้าลานเบตง และลานโนราห์ เป็นลานการแสดง”

กฤตยชนม์ นาวารรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าในเรื่องเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเรือนดั้งเดิมทั้งสี่ภาคในภาพรวมว่า

“เรือนภาคเหนือมีเอกลักษณ์พิเศษคือ กาแลไม้แกะสลัก เรือนภาคกลางจะตกแต่งบนยอดจั่วที่เรียกว่า “ปั้นลม” เรือนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ยอดของจั่วจะเป็นรูปรัศมีสีของพระอาทิตย์เรืองรอง

เรียกว่า "ยอดธง" เรือนของภาคใต้มียอดจั่วที่เรียกว่า
 “ ปีกผีเสื้อ ” ประกอบด้วย มีซุ้มเพ็องฟ้าลานเบตง และ
 ลานโนราห์ เป็นลานกิจกรรมแสดง”

ศรารุช ผาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า
 “การปลูกบ้านเรือนในตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมวัฒนธรรม
 ด้านการอาศัยที่อยู่ของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เช่น ทาง
 ภาคเหนือ เราก็สังเกตเห็นหลังคาบ้านเป็นแบบกาแล
 ภาคกลางจะเป็นแบบปั้นลม ภาคอีสานจะเป็นแบบบ้าน
 ยอดธง ส่วนภาคใต้จะเป็นแบบปีกผีเสื้อ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมลักษณะที่อยู่อาศัยของ
 ประเทศไทยทั้งสี่ภาค ต้องการให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงการปลูกบ้านของประเทศไทยทั้งสี่ภาคสอดคล้อง
 กับลักษณะที่อยู่อาศัยของคนไทยทั้งสี่ภาค คือ เรือนภาคเหนือ คือ กาแลไม้แกะสลักที่งดงาม เพราะ
 ภาคเหนือมีต้นไม้มีมาก มีจำนวน 43 หลัง เรือนภาคกลางเป็นปั้นลม เพราะภาคกลางเป็นที่ราบลุ่ม มี
 ลมพัดเกือบตลอดเวลา จึงสร้างหน้าจั่วบ้านให้ดัดกลมไว้ มีจำนวนรวม 31 หลัง เรือนภาคอีสานเป็น
 ยอดธง ประกอบด้วยเรือน 22 หลัง เรือนของภาคใต้เป็นปีกผีเสื้อ ลักษณะหลังคาลาดสูง เพื่อให้ฝน
 ไหลลงได้รวดเร็ว เพราะภาคใต้มีฝนตกชุก ประกอบด้วยเรือนจำนวน 15 หลัง ตลาดน้ำสี่ภาคเป็น
 สถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาคให้นักท่องเที่ยว และต้องการให้
 นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละท้องถิ่นของไทย

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคแบ่งเป็นสี่ส่วน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้
 การก่อสร้างของตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค
 ตลาดน้ำนี้ต้องการเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมด้าน
 ที่อยู่ของท้องถิ่นในประเทศไทยคือ ที่สร้างต้องสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่

3.2.2 ด้านประติมากรรม

จากผลการศึกษาถึงวัฒนธรรมด้านประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาค
 เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ซึ่งรวบรวมวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เพื่อ
 เผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ ในขณะเดียวกันตลาดน้ำสี่ภาคยังสร้าง
 เทวาลัยพระพิฆเนศ หนุมสิกะ มังกร และพญานาค เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ความเชื่อของคนไทยที่
 หลากหลายให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคดังนี้

พงศกร สิงห์ศาลา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่
 ภาคได้กล่าวว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้เพียงการรวบรวมลักษณะของ
 บ้านเรือนไทยโบราณแต่ยังสร้าง วัดเทวาลัยพระพิฆเนศ
 พระพิฆเนศทำมาจากไม้ตะเคียนทองอายุหนึ่งร้อยห้าสิบปี
 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่จะ
 มาวัดเทวาลัยพระพิฆเนศ ทำพิธีบูชาไฟ ต้องการเผยแพร่
 ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ชาวไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับ

เทวาลัยพระพิฆเนศเพื่อขอพระให้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ นอกจากนี้ในตลาดน้ำนี้ยังมี มังกรพญานาค คิดว่าเจ้าของตลาดน้ำสี่ภาคต้องการแสดงให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้าใจประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ แต่มีความเชื่อที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ความเชื่อของคนไทย”

ภาพที่ 8 เทวาลัยพระพิฆเนศ

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านความเชื่อแก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจว่า ชาวไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับเทวาลัยพระพิฆเนศ ซึ่งเป็นเทพเจ้าองค์หนึ่งในศาสนาพราหมณ์ เพื่อขอพระให้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ เช่น นักเรียนอธิษฐานให้ตนเองจบการศึกษา หรือคนที่กำลังหางานอธิษฐานขอให้ได้งานที่ต้องการ เพราะตำนานพระพิฆเนศกล่าวถึง พระพิฆเนศเป็นเทพเจ้าแห่งความรู้ เป็นผู้มีปัญหาเป็นเลิศ ปราดเปรื่องในศิลปวิทยาทุกแขนง เป็นหัวหน้านำคณะข้ามความขัดข้อง

ศรารุร ผาเจริญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาคได้กล่าวว่า

“นักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ ส่วนใหญ่จะมาสักการะพระพิฆเนศ เพื่อความสิริมงคล มาขอพร พระพิฆเนศ จะเริ่มเดินจากทางเข้า ก็จะพบกับ พิพิธภัณฑ์พระพิฆเนศ ซึ่งแกะสลักจากแผ่นไม้ โดยแผ่นไม้แต่ละชิ้นจะมีอายุมากกว่าหนึ่งร้อยปี ในการขอพรก็จะมีเคล็ดลับในการขอพรที่เชื่อว่าจะทำให้ได้ผลตามที่เราขอ นั้นคือให้เราระชิบข้าง ๆ หูของหนูมุสิกะ ถ้ายืนอยู่ข้างขวาก็ให้กระชิบฝั่งขวาแล้วเอามือปิดหูฝั่งซ้ายของหนูมุสิกะ แต่ถ้ายืนทางซ้ายก็ให้กระชิบที่หูซ้ายแล้วเอามือปิดหูที่ข้างขวา

ของหนูมุสิกะ โดยเชื่อว่า หนูมุสิกะจะเป็นผู้นำสิ่งที่เราขอ
ไปนำเรียนต่อเบื้องบน จากนั้นก็เข้ามาสู่ด้านในเพื่อ
สักการะองค์พระพิฆเนศ”

ภาพที่ 9 หนูมุสิกะ

ที่มา: Li liying (พัตชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยว
เห็นอิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิพราหมณ์ในประเทศไทย คือ พระพิฆเนศและหนูมุสิกะเป็นผู้นำสิ่ง
เราขอไปเรียนต่อเบื้องบน

กฤตยชญ์ นาวารรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้
กล่าวว่า

“พญานาคเป็นความเชื่อของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(อีสาน) มีรูปร่างลักษณะ คือ เป็นงูขนาดใหญ่มีหงอน
เป็นสัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์
ความมีอำนาจวาสนา คนไทยคิดว่า ถ้าวันใดพญานาค
ราชขึ้นมาจากเมืองนาค มาเล่นน้ำในสระหนองใหญ่ใน
เมืองมณุษย์ วันนั้น เดือนนั้น ฝนจะตกหนัก ดังนั้นเมื่อ
เกิดฝนแล้ว จึงได้ทำพิธีขอให้พญานาคขึ้นมาเล่นน้ำใน
สระหนองใหญ่เพื่อให้ฝนตก”

ภาพที่ 10 พญานาค

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านความเชื่อของคนไทยในภาคอีสานให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจว่า พญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน มีความหมายคือ ความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นในช่วงที่ฝนไม่ตก คนภาคอีสานจึงทำพิธีกรรมขอพญานาค เพื่อให้มีฝนตก

ทักษิเนญ บุญล้ำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มังกรของประเทศจีนกับพญานาคของประเทศไทยมีความคล้ายกันมาก ในประเทศจีน ความหมายของมังกรก็คล้ายกันกับพญานาค เช่น ตำนานประเทศจีนโบราณ คนจีนมีความรู้สึกที่ มังกรเป็นสัตว์มีเกล็ด เท้าและเขาบินได้ วิ่งได้ ว่ายน้ำได้ และมีอำนาจเวทมนตร์เรียกลมเรียกฝนได้ คนจีนถือว่า มังกรเป็นสัตว์ที่มีความเมตตา มีพลังกำลังมหาศาล และเป็นสัญลักษณ์ที่นำมา ซึ่งความสุขและโชคดีมาสู่มนุษย์ คนจีนจึงเรียกตนเองว่าเป็นลูกหลานของมังกร”

ภาพที่ 11 มังกร

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า ในสังคมไทยมีอิทธิพลความเชื่อมาจากชาวจีนเกี่ยวกับเรื่องมังกร ดังนั้นในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ จึงได้สร้างประติมากรรมรูปมังกรขึ้นมา เพื่อดึงดูด สร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า แต่ละอย่างเป็นอิทธิพลความเชื่อของอะไรบางอย่าง เช่น พระพิฆเนศเป็นอิทธิพลความเชื่อในลัทธิพราหมณ์ หนูมุสิกะเป็นผู้นำสิ่งที่เราขอไปเรียนต่อเบื้องบน พญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน ชาวอีสานเชื่อว่าพญานาคมีความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ ขอฝนตกได้ มังกรเป็นสัตว์มีเกล็ดเท้าและเขา บินได้ วิ่งได้ ว่ายน้ำได้ และมีอำนาจเวทมนตร์เรียกลมเรียกฝนได้

3.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง

ตลาดน้ำสี่ภาคจัดการแสดงหลากหลายรูปแบบสลับกันไป เช่น รำไทยของแต่ละภาค มวยทะเล และการแสดงทางน้ำ ต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงและการละเล่นของไทยที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยว และสามารถสืบสานต่อไปให้ลูกหลานและชาวต่างชาติได้รับรู้และเข้าใจมากขึ้น และต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศทั้งสี่ภาค ดังข้อมูลสัมภาษณ์ ดังนี้

มนัส มีพงษ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ตลาดน้ำ 4 ภาค พัทยา (“สถานที่ท่องเที่ยวพัทยา” 2551 : ออนไลน์)

“ผมตั้งใจที่จะทำตรงนี้เพื่อเป็นการคืนกำไรและสร้างความครบวงจรในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมตลาดให้เป็นวันหยุดที่น่าจดจำ โดยการแสดงนี้จะกินเวลาถึง 30 นาที แบบนั้นสต๊อปและที่สำคัญเวทีนี้ผมทุ่มงบประมาณไปกว่า 5 ล้านบาท สร้างเวทีกลางน้ำเพื่อความประทับใจของโชว์ที่นำเข้ามา และที่สำคัญที่สุดคือนักแสดงมีอาชีพกว่า 40

ชีวิต ที่จะเข้ามาสร้างความบันเทิงให้กับนักท่องเที่ยว

ตลอด 30 นาที เต็มอิ่ม จุใจและประทับใจแน่นอน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นายมนัส มีพงษ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ตลาดน้ำสี่ภาค พัทยา สร้างการดึงดูดขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาเยี่ยมชมตลาดได้มีความสุข มีความประทับใจ และมีความบันเทิงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคอีก

เอมิกา เรืองนก (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“หนูเป็นนักเรียนของโรงเรียนเมืองพัทยา 7 จังหวัดชลบุรี
ศึกษาปี 1 ทุกวันครูพาหนูกับเพื่อนของหนู ทั้งหมด 6 คน
มาตลาดน้ำนี้การแสดงรำไทยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค
หนูกับเพื่อนอีกสองคนแสดงการรำไทยของภาคอีสาน
เพื่อนอีกสามคนแสดงการรำไทยของภาคกลางและ
ภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านรำไทยแต่ละภาค และได้อนุรักษ์การแสดงรำไทยของแต่ละภาคไว้ด้วย

ชลธิชา จำสุญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เวลาเรามาแสดงการรำไทยที่นี่ รู้สึกมีความสุข เพราะว่า
เราสามารถใส่เสื้อผ้าของประเทศไทยทั้งสี่ภาค และ
สามารถให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่ได้รับความสุข
ความสนุกสนาน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ว่า การแต่ง
กายของประเทศไทยทั้งสี่ภาคต่างกันอย่างไร คนไทยใน
สมัยก่อนมีวิธีการแต่งกายเป็นอย่างไร และการแสดง
รำไทยของสี่ภาคไม่เหมือนกันอย่างไร ครูจะแนะให้เรา
เปลี่ยนเสื้อผ้าที่เหมาะสม เช่น เวลาการแสดงรำไทยของ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) และภาคเหนือ ครูให้
เราใส่เสื้อผ้าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) และ
ภาคเหนือ เวลาการแสดงรำไทยของภาคกลางและภาคใต้
ครูให้เราใส่เสื้อผ้าของภาคกลางและภาคใต้”

ภาพที่ 12 การแสดงรำไทยของภาคใต้

ที่มา: Li liying (ปัตตา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ภาพที่ 13 การแสดงรำไทยของภาคอีสาน

ที่มา: Li liying (ปัตตา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ภาพที่ 14 การแสดงรำไทยของภาคกลาง

ที่มา: Li liying (ปัตตา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภาคให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าแต่ละภาคมีท่าเต้นรำของตน และสะท้อนถึงวิถีชีวิตและนิสัยใจคอของคนภาคนั้นด้วย เช่น ภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบ นุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้าน ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์

อนุรักษ์ บุญพยนต์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนเมืองพญา 7 จังหวัดชลบุรี เป็นอาจารย์สอนการแสดงรำไทย ได้เล่าว่า

“ทุกวันผมจะพานักเรียนมาทำการแสดงที่นี่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ตอนบ่ายโมงครึ่งกับวันเสาร์และวันอาทิตย์ตอนบ่ายสองโมงมีการแสดงที่นี่ เวลาของการแสดงแค่ครึ่งชั่วโมง ผมพานักเรียนมาแสดงที่นี่มีสองเหตุผล หนึ่งคือปัจจุบันนี้ คนส่วนใหญ่ลืมหืมการรำไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ลืมว่า วัฒนธรรมการแต่งกายของประเทศไทยทั้งสี่ภาคเป็นอย่างไร ดังนั้นผมจึงสอนนักเรียนรำไทยและพาพวกเขามาแสดงที่นี่ เพื่อให้คนไทยเข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมของเราเอง และเพื่อป้องกันไม่ให้คนไทยลืมหืมวัฒนธรรมของตนเอง สองคือ ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ดังนั้นการแสดงที่นี่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าใจวัฒนธรรมของเรา”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคใช้การเต้นรำแสดงให้นักท่องเที่ยวรู้จักวัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศทั้งสี่ภาค สิ่งที่สำคัญที่สุดคือถ่ายทอดและสืบสาน ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านรำไทยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ในปัจจุบันนี้คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยโดยเฉพาะวัยรุ่นลืมหืมวัฒนธรรมของไทยที่เกี่ยวกับรำไทยไปหมด ดังนั้นตลาดน้ำสี่ภาคจึงนำนักเรียนมัธยมมารำไทย ทำให้วัยรุ่นมีความเข้าใจวัฒนธรรมได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้วัยรุ่นรู้จักเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ เช่น การแสดงท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รู้จักวัฒนธรรมไทยมากขึ้น เป็นจุดขายที่สร้างรายได้ให้ตลาดน้ำสี่ภาคได้ดีขึ้น

ปริญญา สุนทรวิภาต (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มวยไทยเป็นกิจกรรมของประเทศไทยที่โดดเด่นมากที่สุด มวยทะเลเป็นกิจกรรมของภาคใต้ ตอนนี้อยู่ไม่ค่อยมีแล้ว ตลาดน้ำสี่ภาคเชิญเรามาการแสดงมวยทะเลที่นี่ ทุกวันตอนบ่ายสองโมง การแสดงของเราอยู่บนน้ำ เรียกว่า มวยทะเล เรามาการแสดงที่นี่เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนุกสนาน และเข้าใจวัฒนธรรมมวย

ไทย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเผยแพร่วัฒนธรรมมวยไทยให้คนไทยหรือคนต่างประเทศจักรู้ว่ามวยไทยและอนุรักษ์กิจกรรมมวยทะเล”

ภาพที่ 15 มวยทะเล

ที่มา: Li liying (พิชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงของภาคใต้ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่า มวยทะเลเป็นกิจกรรมของภาคใต้ เนื่องจากภาคใต้ติดกับทะเล กิจกรรมทุกอย่างก็จะสะท้อนภูมิศาสตร์ที่เป็นชุมชนใกล้น้ำ ดังนั้นการแสดงจึงมีส่วนประกอบ

นอกจากการแสดงมวยทะเลแล้วยังมีการแสดงมวยไทยที่ประยุกต์ทำทางเข้ากับการเต้นแบบสมัยใหม่ ดังนี้

สรุปได้ว่า การแสดงในตลาดน้ำสี่ภาคมีทั้งการรำไทย มวยทะเล ที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ และทะเล เพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ศิลปวัฒนธรรมชีวิตประจำวัน ประเพณีของสมัยโบราณในสังคมไทยเกิดจากเหตุผลทางสภาพภูมิศาสตร์ทั้งเป็นการ และส่งเสริมวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นอีกด้วย

3.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก

ตลาดน้ำสี่ภาคได้รวบรวมสินค้าหัตถกรรมไว้มากมายของแต่ละภาค เช่น ของภาคเหนือมีงานไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร และร่มกระดาษ ของภาคกลางมีเฟอร์นิเจอร์หวาย เครื่องประดับ กระเป๋าสาน ของภาคอีสานมีผ้าไหมหมันหมี่ ผ้าไหมแพรวา เทียนหอม หมอนอิง ของภาคใต้มีผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผ้าบาติก และเรือไม้จำลอง เพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติได้เข้าใจวัฒนธรรมด้านหัตถกรรมของไทยแต่ละภูมิภาคให้ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้

ศิริพงษ์ ฮั่นกุล (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านขายของมากมาย สินค้าส่วนใหญ่ที่เข้ามาจัดจำหน่ายในตลาดน้ำแบบนี้ เช่น ของภาคเหนือมีงานไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร และร่มกระดาษ ของภาคกลางมีเฟอร์นิเจอร์หวาย

*เครื่องประดับ กระเป๋าสาน ของภาคอีสานมีผ้าไหม
หมัดหมี่ ผ้าไหมแพรวา เขียนหอม หมอนอิง ของภาคใต้
มีผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผ้าบาติก และเรือไม้จำลอง”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้าน
หัตถกรรมของแต่ละภาคให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่า วัตถุที่นำมาใช้ทำหัตถกรรมและสินค้านั้นมีความ
สอดคล้องกับภูมิภาคแต่ละท้องถิ่นและบ่งบอกถึงวัฒนธรรมของภาคนั้น เช่น ภาคเหนือมีภูเขาและ
ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ สินค้าของภาคเหนือส่วนใหญ่ทำจากธรรมชาติ ไม้และไม้ไผ่
ภาคกลางครอบคลุมพื้นที่ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นสถานที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งของภาคกลางเป็นสิ่งที่
สวยงาม ภาคอีสานเป็นดินแดนที่แห้งแล้งตั้งอยู่ในที่ราบเหมาะสำหรับการเพาะปลูกของฝ้ายและ
ใบหม่อน สิ่งของภาคอีสานส่วนทำจากฝ้ายและไหม ภาคใต้ติดกับทะเล อุดมสมบูรณ์ มีการปลูก
มะพร้าวจำนวนมาก สิ่งของภาคใต้ส่วนทำจากมะพร้าว

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้
เล่าว่า

*“สินค้าที่จำหน่ายของภาคเหนือ เป็นงานไม้แกะสลัก
เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร ผ้าไหม และ
ร่มกระดาษ สินค้าภาคกลาง ได้แก่ เพอร์นิเจอร์หวาย
เครื่องประดับ กระเป๋าสาน สินค้าภาคอีสาน โดดเด่นใน
กลุ่มสินค้าผ้าไหมหมัดหมี่ ผ้าไหมแพรวา เขียนหอม
หมอนอิง สินค้าภาคใต้ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผ้า
บาติก เรือไม้จำลอง”*

ภาพที่ 16 ไม้แกะสลัก

ที่มา: Li liying (พัตชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ภาพที่ 17 ชุดไทย

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านหัตถกรรมของภาคเหนือให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่า ภาคเหนือเป็นแหล่งที่รวบรวมคนหลายกลุ่มและหลายชนชาติ และภูมิประเทศของภาคเหนือ คือ มีภูเขา ป่าจำนวนมาก สินค้าส่วนใหญ่ทำจากธรรมชาติ คือ ไม้และไม้ไผ่ ดังนั้นสินค้าของที่ระลึกของภาคเหนือจึงมีหลายแบบหลายอย่าง เช่น งานไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร ผ้าไหม และร่มกระดาษ

นอกจากนี้จากข้อมูลสัมภาษณ์พ่อค้า แม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 2 คน ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้

กฤตยชนม์ นาวาวรรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกของภาคเหนือที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“สินค้าของร้านนี้ทั้งหมดเป็นงานฝีมือของจังหวัดเชียงใหม่ สินค้าทุกอย่างทำจากไม้ และไม้ไผ่ เช่น มีถึงใส่ของถึงใส่น้ำแข็ง ตะกร้าสานหวาย ตะกร้าไผ่ไม้ไผ่ หวายที่นอน กลองกะลาตี ปลา ช้าง รองเท้า หมวก ที่คั่นหน้า เป็นต้น บางอย่างเราต้องติดต่อร้านของที่ระลึกของเชียงใหม่ ให้เขาส่งสินค้าแก่เรา บางอย่างเราทำเอง แต่ส่วนมากคือ เราทำเอง เพราะว่าครอบครัวมีโรงทำของที่ระลึกเล็ก ๆ คนในครอบครัวทุกคนทำของที่ระลึกได้ บางทีทำไม่ทันแล้ว จึงต้องไปจ้างคนที่ฝีมือที่ทำของที่ระลึกจากเชียงใหม่มาช่วยเรา”

ภาพที่ 18 ถังไม้โบราณทรงสูง

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ถังไม้โบราณทรงสูง ด้านนอกทำจากไม้ ส่วนด้านในเป็นอลูมิเนียม เหมาะสำหรับแช่เครื่องต้ม หรือสำหรับใส่โซวสินค้า หรือใช้สำหรับใส่น้ำแข็งเพื่อโซวสินค้า เช่น ขวดเครื่องต้ม ผลไม้

ภาพที่ 19 ตะกร้าสารห่วยกับตะกร้าไผ่ไม้ไผ่

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ตะกร้าสารห่วยกับตะกร้าไผ่ไม้ไผ่ ทำมาจากหวาย ตะปูเข็ม ไบลาน และไม้ไผ่ เป็นต้น ตะกร้ามีประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวันของครอบครัว เช่น ใส่ของขวัญเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ไว้ใส่ผลไม้เพื่อเยี่ยมไข้ ไว้ใส่ขวดนมและของเล่นเด็ก ใส่ผลไม้ไว้บนโต๊ะอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ตะกร้ายังเป็นที่นิยมใช้ใส่ของในการแห่ขบวนแต่งงานของชาวมุสลิมอีกด้วย เนื่องจากตะกร้าสานมีลวดลายที่สวยงาม น้ำหนักเบาและราคายังถูก ไบใหญ่เราขาย 350 บาท ไบเล็กขาย 200 บาท

ภาพที่ 20 ถังข้าวสาร

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ถังข้าวสารเป็นผลงานจากหัตถกรรมพื้นบ้านของประเทศไทยซึ่งประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันภายในครอบครัว วัสดุที่นิยมนำมาจักสานส่วนใหญ่เป็นวัสดุจากธรรมชาติมีอยู่ในท้องถิ่น เช่น หวาย ไม้ไผ่ กระจูด เชือก และสีย้อม เป็นต้น ถังข้าวสารมีประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนเรา เช่น ใส่ข้าวสาร และใส่เครื่องใช้ในครัว ขณะไปทำงานที่บ้านนอก เราสามารถใช้ถังข้าวสารเล็กใส่ข้าว และอาหารไปสถานที่ทำงาน

ภาพที่ 21 รองเท้า

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

รองเท้าทำจากไม้ไผ่ จุดเด่นของรองเท้าแบบนี้คือ ใส่แล้วสามารถนวดเท้าได้ และไม่กีดด้วยจุดอ่อนคือรองเท้าแบบนี้กันน้ำไม่ได้

สัญลักษณ์ พรหมยาลี (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“สินค้าของเราส่วนใหญ่ขายให้แก่หญิงสาว สินค้าทั้งหมดมาจากจังหวัดเชียงใหม่ บางที่ติดต่อร้านของส่งให้เขาส่งมาที่ร้านเรา บางอย่าง เช่น รองเท้า กระจูด พวงกุญแจช้าง ยางรัดผมแม้ว เข็มขัด และกระเป๋า

เป็นต้น ฉันกับพี่สาวต้องไปจังหวัดเชียงใหม่ไปเลือกเอง
 เพราะว่า กลัวว่าลูกค้าจะไม่ชอบของที่เจ้าของเลือกให้
 เจ้าของไม่ค่อยเจอนักท่องเที่ยวชาวจีน ไม่รู้ว่าชาวจีน
 ชอบแบบไหน ซึ่งเราต้องไปเลือกเอง”

ภาพที่ 22 ของที่ระลึก

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้าน
 หัตถกรรมของภาคเหนือให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า สถาปัตยกรรมและภูมิประเทศของภาคเหนือ
 คือ มีภูเขา ป่ามากมาย ดังนั้นสินค้าทุกส่วนใหญ่ของภาคเหนือทำจากไม้และไม้ไผ่

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านหัตถกรรมของไทยทั้ง
 สี่ภาคให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจว่า สินค้าภาคเหนือส่วนใหญ่ทำจากธรรมชาติทั้งมาจากป่าไม้ เพราะ
 ภาคเหนือมีภูเขาและทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ป่าไม้ สิ่งของภาคกลางเป็นสิ่งที่สวยงามก็คือ ภาคกลาง
 ครอบคลุมพื้นที่ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อุดมสมบูรณ์ เป็นสถานที่ชาววังเก่า ที่มีการสร้างวัฒนธรรม
 สอยงาม จากหัตถกรรมที่มีความประณีตใช้ฝีมือ สิ่งของภาคอีสานส่วนใหญ่ทำจากฝ้ายและไหม
 เหตุผล คือ ภาคอีสานเป็นดินแดนที่แห้งแล้งตั้งอยู่ในที่ราบสูงเหมาะสำหรับการเพาะปลูกฝ้ายและ
 ไบหม่อน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตผ้าฝ้าย ผ้าไหม สิ่งของภาคใต้ส่วนใหญ่ทำจากมะพร้าว
 เพราะภาคใต้ติดกับทะเล อุดมสมบูรณ์ มีการปลูกมะพร้าวจำนวนมาก

3.2.5 ด้านอาหาร

ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารที่มีลักษณะเด่นจากแต่ละภาค เช่น ภาคใต้เป็นอาหารทะเล กุ้ง หอย
 ปู ปลา ภาคเหนือจะมีไส้อั่ว น้ำพริกหนุ่มกับแคบหมู ภาคอีสานมีส้มตำ แมลงทอด ภาคกลางมีแกง
 เขียวหวาน ผัดไทย นอกจากนี้ตลาดน้ำสี่ภาคยังมีร้านอาหารจีนด้วย เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหาร
 ของแต่ละภาคให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ และให้นักท่องเที่ยวได้ชิมอาหารที่เดียวก็
 สามารถกินอาหารของไทยแต่ละภาคได้ช่วยให้นักท่องเที่ยวประหยัดเวลาและเงิน ดังนี้

ทักษิณ บุญกล้า (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีขนมพิเศษจากแต่ละภาคแต่ละจังหวัด
 ของประเทศไทย ในตลาดน้ำสี่ภาคแต่ละภาคขายอาหาร
 ที่เป็นลักษณะเด่นของแต่ละภาค เช่น ภาคเหนือ คือ
 ไส้อั่ว น้ำพริกหนุ่ม ภาคกลางมีแกงเขียวหวาน ผัดไทย

ภาคอีสานมีแมลงทอด ส้มตำ ภาคใต้จะเป็นอาหารทะเล เป็นส่วนมาก เช่น กุ้ง หอย ปู ปลานอกจากนี้ในตลาดน้ำ สี่ภาคยังมีร้านอาหารที่จะไม่ขายอาหารเฉพาะของแต่ละภาคเท่านั้นแต่จะขายอาหารตามความนิยมของนักท่องเที่ยวด้วยในตลาดน้ำนี้ยังมีพ่อค้า แม่ค้าบางคนคือ พายเรือมาขายของ ถ้านักท่องเที่ยวเดินจนเหนื่อยอยาก พักหายก็สามารถเรียกพ่อค้า แม่ค้าที่พายเรืออยู่ในตลาด น้ำมาให้บริการได้ด้วย”

ภาพที่ 23 วิธีการค้าขายในตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารของไทยทั้งสี่ภาคให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก จะปรุงจนผักมีความนุ่มและมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสค่อนข้างจัดมีการเอาข้าวไปคั่ว ๆ ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกันไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้ จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน

สุธิตา อิมใจ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าคนที่ขายก๋วยเตี๋ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันเป็นเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยว เมื่อก่อนร้านนี้ไม่เคยขาย ส้มตำ แต่นักท่องเที่ยวชาวจีนมาร้านฉันกินก๋วยเตี๋ยว ทุกคนก็ถามว่า ร้านนี้ไม่ขายส้มตำหรือ ถามหลาย ๆ ครั้ง แล้ว ทำให้ฉันคิดว่า ถ้าฉันขายก๋วยเตี๋ยว และขายส้มตำ ด้วย อาจจะได้รายได้มากกว่าแค่ขายก๋วยเตี๋ยวเพราะว่า

นักท่องเที่ยวชาวจีนชอบกินส้มตำซึ่งตอนนี้ฉันขาย
ก๋วยเตี๋ยว และขายส้มตำด้วย”

ภาพที่ 24 ร้านขายก๋วยเตี๋ยว

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า อาหารของตลาดน้ำสี่ภาคยังคงอาหารเอกลักษณ์ด้านอาหารเฉพาะของแต่ละภาค และได้เพิ่มสิ่งที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้าไปด้วย ดังเช่นพ่อค้า แม่ค้าขายก๋วยเตี๋ยว จัดสถานที่นั่งรับประทานอาหารกับพื้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตชาวไทยในสมัยก่อนอย่างแท้จริง

สวิตต์ ยศไกร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาคได้กล่าวว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารการกินของภาคเหนือ เช่น มี
ไส้อั่ว น้ำพริกหนุ่มกับแคบหมู เป็นต้นเพื่อให้นักท่องเที่ยว
ได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านอาหารของภาคเหนือ และทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องไปภาคเหนือจึงสามารถกินได้อาหาร
ของภาคเหนือ ช่วยให้นักท่องเที่ยวประหยัดเวลาและ
ประหยัดเงิน”

ภาพที่ 25 ไล่จั่ว

ที่มา: Li liying (พิศชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารของภาคเหนือให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ภาคเหนือใกล้ชิดกับพม่าจึงได้รับอิทธิพลจากอาหารพม่า

หนูจันทร์ น้อย (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าที่ขายแมลงทอดที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เมื่อก่อนฉันแค่ขายหมูย่าง ไก่ย่าง ทุกวัน ยังมีเนื้อหมู และเนื้อไก่เหลือ แต่พ่อค้าคนนั่งใกล้ ๆ ร้านฉัน เขาขายแมลงทอด ขายดีมาก ๆ ทุกวันยังไม่ถึงเที่ยง เขาจะขายหมดแล้ว พ่อค้าคนนั้นคุยกับฉันว่า ลูกค้าของเธอส่วนใหญ่เป็นชาวจีน และเขาคุยกับนักท่องเที่ยวชาวจีน รู้ว่าอยู่ที่ประเทศจีน ไม่มีใครกินแมลงทอด แต่ชาวจีนมาเที่ยวที่นี่ เห็นมีแมลงทอด จึงรู้สึกแปลกใจมาก นักท่องเที่ยวชาวจีนทุกคนก็อยากลองกิน ซึ่งเขาขายดีมาก ได้เงินมากมาย ดังนั้น ตอนนี้ฉันก็เปลี่ยนขายแมลงทอดด้วย”

ภาพที่ 26 ร้านขายแมลงทอด

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า พ่อค้า แม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคได้ปรับอาหารให้เข้ากับค่านิยมของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เปลี่ยนมาขายอาหารตามที่ได้รับค่านิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น แม่ค้าหนูจันทร์ น้อย เมื่อก่อนแค่ขายหมูย่าง ไก่ย่าง แต่เมื่อได้เห็นนักท่องเที่ยวนิยมซื้อแมลงทอดจึงเปลี่ยนมาขายแมลงทอดแทนทำให้เขาสามารถเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็สามารถเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารของภาคอีสานให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้ทราบ ว่า ภาคอีสานเป็นภาคที่แห้งแล้งฝนตกน้อย ไม่อุดมสมบูรณ์จึงมีอาหารพิเศษเป็นแมลงทอด บ่งบอกถึงสภาพภูมิอากาศของภาคอีสานด้วย

ขวัญพงษ์พัชร์ พูนเพิ่มศิริยะกิจ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าที่ขายอาหารภาคใต้ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“อาหารของร้านนี้เป็นอาหารใต้ เช่น มีแกงเหลืองหน่อไม้ ปลาเรียวเซียว แกงไตปลา ขนมจีนน้ำยากะทิ ขนมจีนน้ำยาป่า แกงเซียวหวานไก่ เป็นต้น เจ้าของร้านนี้บอกว่า ถ้าอาหารไม่อร่อยให้ตัดขาด ถ้านักท่องเที่ยวอายุถึงแปดสิบ มากินร้านนี้ก็ฟรี ลูกค้ามากินที่ร้านนี้ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เพราะว่ารสชาติอาหารของร้านนี้มีรสเผ็ด ๆ”

ภาพที่ 27 แกงเหลืองหน่อไม้ปลาเรียวเขียวและแกงไตปลา

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านที่ขายอาหารภาคใต้มากมาย เช่น มีแกงเหลืองหน่อไม้ปลาเรียวเขียว แกงไตปลา ให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องไปถึงภาคใต้ก็สามารถกินอาหารของภาคใต้ได้ และเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารภาคใต้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ คือ ภาคใต้ติดกับทะเล มีผักมาก อุดมสมบูรณ์ ชอบอาหารรสชาติจัด และชอบใส่ขมิ้น

ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมอาหารของแต่ละภาค ให้นักท่องเที่ยวมาแค่ที่นี้ที่เดียวก็สามารถกินอาหารของแต่ละภาคได้ และยังเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่ได้เรียนรู้ถึงเอกลักษณ์ด้านอาหารของแต่ละภาค และวัฒนธรรมด้านอาหารของประเทศไทยทั้งสี่ภาคด้วย

ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวที่นี่ แต่ยังดึงดูดให้พ่อค้าแม่ค้าของชาวจีนมาขายอาหารจีนที่ตลาดนี้ด้วยเช่นกัน

Lin zhipeng (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าชาวจีนมาขายอาหารจีนที่ตลาดน้ำนี้ได้เล่าว่า

“ผมเคยมาขายก๋วยเตี๋ยวที่ตลาดน้ำนี้หนึ่งปีแล้ว ผมขายก๋วยเตี๋ยวกับร้านค้าอื่นที่ขายก๋วยเตี๋ยวไม่เหมือนกัน เพราะก๋วยเตี๋ยวนี้ผมทำเอง บางครั้งใช้ข้าว บางครั้งใช้ถั่วเขียว วัสดุทั้งสองอย่างจะทำให้ก๋วยเตี๋ยวอ่อนนุ่มที่ดีที่สุด และน่ากินที่สุด ร้านค้าอื่นที่ขายก๋วยเตี๋ยวต้องใส่น้ำซุปลูกชิ้น เนื้อหมู ถั่วงอก แต่ผมขายก๋วยเตี๋ยวไม่ต้องใส่น้ำซุส เพียงแค่ใส่น้ำส้มสายชู น้ำซ้อสงฯ เกลือ และแตงกวา บางครั้งตามรสนิยมของลูกค้าก็จะทำเป็นน้ำตาลและใส่พริก แต่ละชามขายหนึ่งร้อยบาท ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนจีน คนไทยคิดว่าผมขายแพงมาก ไม่ค่อยมีคนไทยมากิน แต่ก็ขายดีมาก เพราะว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวที่นี่ในตอนนี่”

ภาพที่ 28 ร้านขายก๋วยเตี๋ยวจีน

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวที่นี่ แต่ยังดึงดูดให้พ่อค้าแม่ค้าที่เป็นชาวจีนมาเปิดตลาดขายอาหารจีนที่ตลาดนี้อีก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาให้มากขึ้น นี่เป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวช่วยให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้รับความพึงพอใจและมีความสุขในการเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมไทย

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารของไทยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า ภาคเหนือใกล้ชิดกับพม่าจึงได้รับอิทธิพลจากอาหารพม่า อาหารภาคกลางเป็นอาหารชาววังค์เก่า ภาคอีสานเป็นภาคที่แห้งแล้งฝนตกน้อย ไม่อุดมสมบูรณ์ ภาคใต้ติดกับทะเล มีผักมาก อุดมสมบูรณ์

3.2.6 ด้านการแต่งกาย

เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของตลาดน้ำสี่ภาค คนทำงานในที่ตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่จะสวมเสื้อและกางเกงขายาวตามปกติเหมือนบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน แต่ในเทศกาลที่สำคัญ เช่น เทศกาลวันสงกรานต์ทั้งเจ้าหน้าที่และพ่อค้า แม่ค้าต้องแต่งตัวใส่ผ้าลายดอกแบบไทยให้เหมาะสมกับวันเทศกาลนั้นของประเทศไทย เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายในเทศกาลที่สำคัญของประเทศไทยให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ภาพที่ 29 การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากรูปภาพแสดงให้เห็นว่า การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค คือ เสื้อยืดเป็นสีชมพูหรือสีดำ กางเกงเป็นสีดำตามบุคคลทั่วไป

ภาพที่ 30 การแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากรูปภาพแสดงให้เห็นว่า พ่อค้า แม่ค้าที่ตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่ใส่เสื้อผ้าเหมือนคนทั่วไป คือ ใส่กางเกง เสื้อยืดเหมือนบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“การแต่งกายของคนทำงานที่ตลาดน้ำสี่ภาคเหมือนคน
ทั่ว ๆ ไป คือ สวมเสื้อและกางเกงขายาว แต่ร้านขาย
เสื้อผ้าของแต่ละภาคยังมีขายสินค้าเสื้อผ้าที่มีลักษณะ
ของเครื่องแต่งกายแต่ละภาค”

ภาพที่ 31 ร้านขายเสื้อผ้า

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า พ่อค้า แม่ค้าที่ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เข้าใจจุดประสงค์ของผู้ก่อสร้างที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เห็นวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของภาคต่าง ๆ ทั้งสี่ภาค พ่อค้า แม่ค้าจึงไม่แต่งกายตามภาคต่าง ๆ ที่ตนขายของอยู่ เลือกแต่งกายตามความสะดวกของตนเอง

อรุพงษ์ พลอยศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาค ไม่ว่าจะป็นเจ้าหน้าที่หรือพ่อค้า
แม่ค้าทำงานที่นี่ ทั้งหมดแต่งตัวสบาย ๆ พ่อค้า แม่ค้า ใส่
กางเกง เสื้อยืด และเจ้าหน้าที่ต้องใส่ชุดทำงาน คือเสื้อยืด
เป็นสีชมพูกับสีดำ กางเกงเป็นสีดำ แต่ในวันเทศกาล เช่น
เทศกาลวันสงกรานต์ ต้องใส่เสื้อตามเทศกาลระยะเวลา
หนึ่งเดือน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า คนทำงานที่ตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่สวมเสื้อและกางเกงขายาวตามปกติเหมือนบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน แต่ในเทศกาลที่สำคัญ เช่น เทศกาลวันสงกรานต์ ทั้งเจ้าหน้าที่และพ่อค้า แม่ค้าต้องแต่งตัวเป็นผ้าลายดอกแบบไทยให้สอดคล้องกับวันเทศกาลของประเทศไทยเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายในเทศกาลที่สำคัญของประเทศไทยให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

สรุปได้ว่า เอกลักษณะด้านการแต่งกายของตลาดน้ำสี่ภาค คนทำงานที่ตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่จะสวมเสื้อและกางเกงขายาวตามปกติเหมือนบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ต้องใส่ชุดทำงาน คือเสื้อยืดเป็นสีชมพูหรือสีดำ กางเกงเป็นสีดำ และพ่อค้า แม่ค้าที่ตลาดน้ำ

สี่ภาคส่วนใหญ่ใส่เสื้อผ้าเหมือนคนทั่วไป คือ ใส่กางเกง เสื้อยืด นอกจากในวันเทศกาลที่สำคัญ เช่น วันสงกรานต์ และวันลอยกระทง พ่อค้าแม่ค้า และเจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำสี่ภาคต้องแต่งตัวตามเอกลักษณ์ไทย

3.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

จากผลการศึกษาวัฒนธรรมด้านกิจกรรมในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคนอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติแล้ว ยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมด้วยกันได้อย่างหลากหลาย เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โทงสลิง ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบนศาลาลอยน้ำ หนังสืมิติ และบ้านผีสิง พิซสปา นวดแผนไทย และให้อาหารสัตว์ (ช้าง ปลา แพะ) ดังนี้

ทักษิเนญ บุญล้ำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น โทงสลิง ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบนศาลาลอยน้ำ หนังสืมิติ และบ้านผีสิง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เกิดความสุข ความบันเทิง และความสนุก นอกจากนี้ตลาดน้ำสี่ภาคยังมีกิจกรรมที่เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยว เช่น นั่งเรือชมตลาดน้ำ นวดแผนไทย ให้อาหารสัตว์ (ช้าง ปลา แพะ)”

ภาพที่ 32 นั่งเรือชมตลาดน้ำ

ที่มา: Li liying (พัตซา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ภาพที่ 33 นวดแผนไทย

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงแต่เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมมากมายที่น่าสนใจ เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดสดสิง ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบนศาลาลอยน้ำ พิซสปา นวดแผนไทย และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ไม่เพียงแต่ได้ความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย และให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่สามารถพักผ่อน หายเหนื่อยเกิดความสนุกสนาน ความบันเทิง และความสุขได้

สรุปได้ว่า กิจกรรมอื่น ๆ ที่ตลาดน้ำสี่ภาคจัดขึ้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้สนุกสนานและเพลิดเพลิน นอกเหนือจากได้รับความรู้ทางด้านวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค

3.3 วิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคได้ดำเนินการผ่านวิธีการหรือช่องทางต่าง ๆ

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่รวบรวมวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภูมิภาค รวมทั้งวัฒนธรรมที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมการแต่งกาย และของที่ระลึก วัฒนธรรมการแสดง ตลาดน้ำนี้มีวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคได้ดำเนินการผ่านวิธีการหรือช่องทางต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่เรียนรู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโซเชียลมีเดียและสื่อกิจกรรมต่างๆ

3.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

จากการศึกษาเรื่องการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นสถานที่การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค ตลาดน้ำนี้ใช้ช่องทางหลากหลายเผยแพร่ให้ทราบว่า เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค เช่นแผ่นพับ ดังนี้

ภาพที่ 34 แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคจัดทำได้เหมาะสมแสดงถึงกิจกรรมหลากหลาย สะท้อนศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ การแสดงมวยไทยทะเล การเต้นรำ กิจกรรมความบันเทิง เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โทลวดศรีง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านการค้าขายของคนไทยในสมัยโบราณและสถาปัตยกรรม การสร้างเรือนไทยของภาคต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค ตลาดน้ำนี้เผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้อย่างเหมาะสม น่าสนใจใช้สามภาษา เพื่ออำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อเผยแพร่กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมด้านการค้าขายของคนไทยในสมัยโบราณให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้

3.3.2 สื่อบุคคล

จากการศึกษาเรื่องการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อบุคคล พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทย ตลาดน้ำนี้เผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ พ่อค้า แม่ค้า และเจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำสี่ภาคมีความสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมไทยได้ชัดเจน เช่น พ่อค้า แม่ค้า และเจ้าหน้าที่สามารถยกตัวอย่างได้ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่เข้าใจประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค และวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ดังนี้

กิตติพงษ์ ศรีคัชชะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เอกลักษณ์ด้านที่อยู่อาศัยของตลาดน้ำสี่ภาค คือ เรือนภาคเหนือเป็น “กาแล” เรือนภาคกลางคือ “บ้านลม” เรือนภาคอีสานคือ “ยอดธง” เรือนภาคใต้คือ “ปีกผีเสื้อ””

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของสี่ภาคโดยผ่านบุคคลให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า การปลูกบ้านของประเทศไทยทั้งสี่ภาค

สอดคล้องกับลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศไทยทั้งสี่ภาค คือ เรือนภาคเหนือเรียกว่า “กาแล” เรือนภาคกลางเรียกว่า “ปั้นลม” เรือนภาคอีสานเรียกว่า “ยอดธง” เรือนภาคใต้เรียกว่า “ปีกผีเสื้อ”

ณัฐธำพร ตันวงษ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาคได้กล่าวว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นตลาดน้ำที่มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและชาวต่างชาติมาแวะเวียนเที่ยวชมกันเป็นจำนวนมาก เพราะที่นี่ เป็นการจำลองธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา อาศัยที่อยู่ อาหาร การแต่งกาย ของที่ระลึก เครื่องใช้ และการแสดงของคนสมัยก่อน ซึ่งต่างกับสมัยนี้มาก บางสิ่งบางอย่าง เด็กสมัยนี้ยังไม่เคยรู้จักไม่เคยพบเห็นด้วยซ้ำ วิทยุหนึ่งสาวมาที่เที่ยวที่นี่ เวลาถึงการแสดงเต้นรำของท้องถิ่น พวกเขาไม่เข้าใจว่าเป็นการแสดงของภาคไหน และไม่รู้ว่าการแต่งกายของสี่ภาคต่างกันอย่างไร เพราะสิ่งเหล่านั้นได้หายไปจากสังคมบ้านเรา จึงเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวมาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมการจำลองธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ที่อยู่อาศัย อาหาร การแต่งกาย ของที่ระลึก เครื่องใช้และการแสดงของคนสมัยก่อน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทยสมัยก่อน

กฤตยชน์ นาวาวรรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกของภาคเหนือที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แบบสินค้าของตลาดน้ำสี่ภาคมีหลากหลาย เอกลักษณ์ของสินค้าของแต่ละภาคแตกต่างกัน เช่นสินค้าของภาคเหนือ ที่จำหน่าย ได้แก่สินค้านานไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร ผ้าไหม และร่มกระดาษ สินค้าภาคกลาง ได้แก่ เพอร์นิเจอร์หวาย เครื่องประดับ กระเป๋าสาน สินค้าภาคอีสานโดดเด่นในกลุ่มสินค้าผ้าไหมหมัดหมี่ ผ้าไหมแพรวา เทียนหอม หมอนอิง สินค้าของภาคใต้ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผ้าบาติก เรือไม้จำลอง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านของที่ระลึกแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เห็น ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมจำหน่ายสินค้าของแต่ละภาคในอดีต ทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค ของที่ระลึก เครื่องใช้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในตลาดน้ำสี่ภาคมีความสนใจเกี่ยวกับสินค้าอุปโภคของตลาดนี้

วิลาสินี คำหอม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาคได้กล่าวว่า

“ที่ตลาดน้ำสี่ภาค จะสร้างบรรยากาศให้เหมือนกับ วัฒนธรรมของคนสมัยก่อน โดยจะมีบ้าน ร้านขายของ แบบสมัยก่อน การพายเรือขายของ การใช้ชีวิต ที่แตกต่าง จากคนสมัยปัจจุบัน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ สนุกสนาน และเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาคที่นี้ อีก ด้วย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเห็นถึงวิธีการ ค้าขายทางเรือน้ำของประเทศไทยแบบดั้งเดิม วัฒนธรรมด้านการค้าขายของไทยโบราณ และสภาพ ภูมิอากาศและภูมิศาสตร์ของตลาดน้ำ

วิภาภรณ์ สุวรรณศิริ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำ สี่ภาคได้กล่าวว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาค มีกลิ่นอายแบบไทย ๆ ให้ได้สัมผัส มีการ จำลองบ้านเรือนไทยแบบโบราณของแต่ละภาคเรียงราย เอาไว้ตลอดสองข้างทาง มีชุมชนการค้าขายริมน้ำในอดีต และพ่อค้า แม่ค้าพายเรือส่งนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึง ยานพาหนะของประเทศไทยสมัยก่อน โดยแม่ค้า พ่อค้า จะพายเรือไปตามแม่น้ำเพื่อขายสินค้า เราก็สามารถเรียก แม่ค้า พ่อค้า ที่พายเรือผ่านไปผ่านมาเพื่อซื้อหาสินค้าได้ ซึ่งมีทั้งของกิน ของที่ระลึก แต่ด้านบนบกยังมีร้านค้า ตั้งอยู่มากมาย มีทั้งอาหารของควาและของหวานให้เลือก ชิม อีกทั้งยังมีสินค้าหัตถกรรมหลากหลาย ที่เป็น เอกลักษณ์ของแต่ละภาคให้เลือกซื้อด้วย ในตลาดน้ำ สี่ภาค นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือเดินทางในตลาดน้ำ ลำละสองร้อยบาท บางลำนั่งได้ 5-6 คน บางลำนั่งได้ 3-4 คน”

ภาพที่ 35 ยานพาหนะในตลาดน้ำสี่ภาค

ที่มา: Li liying (พัดชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านสื่อบุคคลและสื่อวัตถุที่เป็นรูปธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เห็นว่าเป็นตลาดน้ำสี่ภาคนำวิถีการค้าขายและยานพาหนะของประเทศไทยโบราณมาเป็นจุดขาย แสดงให้เห็นถึงเรือเป็นยานพาหนะสำคัญที่สุดในสมัยโบราณ ตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้เพียงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเดียว ยังเป็นสถานที่จำลองชีวิตของคนในสังคมสมัยโบราณ เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตของคนโบราณแห่งประเทศไทยให้นักท่องเที่ยว

ณัฐฐาพร ตันวงษ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นแม่ค้าขายของที่ระลึกในตลาดน้ำสี่ภาคได้กล่าวว่า

“ที่นี่เป็นตลาดน้ำที่มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและชาวต่างชาติมาแวะเวียนเที่ยวชมกันเป็นจำนวนมาก เพราะที่นี่ เป็น การจำลองธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา อาศัยที่อยู่ อาหาร การแต่งกาย ของที่ระลึก เครื่องใช้และการแสดงของคนสมัยก่อน ซึ่งต่างกับสมัยนี้มาก บางสิ่งบางอย่าง เด็กสมัยนี้ยังไม่เคยรู้จักไม่เคยพบเห็นด้วยซ้ำ วิทยุหนุ่มสาว มาที่เที่ยวที่นี่ เวลาถึงการแสดงเต้นรำของประเทศท้องถิ่น พวกเขาไม่เข้าใจว่าเป็นการแสดงของภาคไหน และไม่รู้ การแต่งกายของสี่ภาคต่างกันยังไง เพราะสิ่งเหล่านั้นได้ หายออกไปจากสังคมบ้านเรา จึงเป็นจุดสนใจของ นักท่องเที่ยวมาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคสะท้อนให้เห็นถึง วิถีชีวิต ภูมิปัญญา อาศัยที่อยู่ อาหาร การแต่งกาย ของที่ระลึก เครื่องใช้และการแสดงของคนสมัยก่อน และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคผ่านการแสดง ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่ได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยโบราณ

อริยะ พัฒนาการวิจารณ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้กล่าวว่า

“ที่ตลาดน้ำสี่ภาค มีวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนไทยโบราณ ที่เขามีวัฒนธรรมการใช้ชีวิตแตกต่างกับปัจจุบันมาก ไม่ จะจะเป็นการทำงาน การทำอาหาร การค้าขาย การสร้าง ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การแสดง ที่นี้ยังคงมีกลิ่นอาย ความเป็นไทยหลงเหลืออยู่มาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านสื่อบุคคลและวัตถุต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นที่รวมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนไทยโบราณ รวมทั้งการทำงาน การทำอาหาร การค้าขาย การสร้างที่อยู่อาศัย ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมได้หายไปจากสังคมอย่างรวดเร็วเพื่อรักษาวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของไทยตลาดน้ำสี่ภาคจึงจัดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงวัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค

ณัฐวุฒิ โหสุวรรณ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้กล่าวว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อน คนไทยดำรงชีวิต ใช้ชีวิตแบบพอเพียง พออยู่พอกิน รู้จักการค้าขาย พายเรือขายสินค้า มีวัฒนธรรมที่ดีมีการแลกเปลี่ยนสินค้า แบ่งปันของกินของใช้ ใช้ชีวิตแบบสงบสุข”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมวิถีชีวิตของคนไทยโบราณที่อาศัยอยู่ริมน้ำ และวิธีการดั้งเดิมของการค้าขาย ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่ได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยโบราณอาศัยอยู่ริมน้ำอย่างแท้จริง

อริยะ พัฒนาการ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นพ่อค้าขายของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้กล่าวว่า

“ตลาดที่จำหน่ายสินค้าในอดีตทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค อาหารต่างๆ ล้วนเป็นอาหารดั้งเดิม และเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศพ่อค้า แม่ค้าจะร่วมแต่งกายย้อนยุคช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตชาวไทยใน สมัยก่อนอย่างแท้จริง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านสื่อบุคคลให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่มีสินค้าในอดีตขายอย่างหลากหลาย มีเครื่องใช้ ของที่ระลึก อาคารต่าง ๆ เป็นต้น เนื่องจากเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่ และยังเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการค้าขายของพ่อค้า แม่ค้าในสมัยโบราณ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตชาวไทยในสมัยก่อนอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อบุคคล คือ พ่อค้า แม่ค้า และเจ้าหน้าที่สามารถแนะนำประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค วิถีชีวิตของสมัยโบราณ และวัฒนธรรมด้านวัตถุที่เป็นรูปธรรมได้แก่ ที่อยู่อาศัย ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย และด้านการแสดงแก่นักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการดำเนินชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค

3.3.3 สื่อโทรทัศน์

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค ตลาดน้ำนี้ใช้สามวิธีแสดงให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี่เข้าใจวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคของคนไทยสมัยก่อนตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อโทรทัศน์ให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ว่า ตลาดน้ำนี้เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีรายการบีโพธิ์ ช่องพีเอสไอมาบันทึกรายการส่งเสริมตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และต่างประเทศยังมาถ่ายภาพยนตร์ที่ตลาดน้ำนี้

ในตลาดน้ำสี่ภาคก็มีวิธีเผยแพร่วัฒนธรรมไทยเฉพาะของตนโดยใช้ภาษาไทยกับภาษาจีน ออกอากาศแนะนำประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค และแนะนำรายละเอียดประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแต่ละภาคด้วย

ตลาดน้ำสี่ภาคได้ตั้งโทรทัศน์ไว้หน้าประตูทั้งสี่ภาค ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่นี้รู้ว่าการปลูกสร้างบ้านในตลาดน้ำนี้เป็นอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีการแสดงเวลาไหน เป็นต้น

ภาพที่ 36 การแนะนำข้อมูลผ่านโทรทัศน์

ที่มา: Li liying (พัชชา) ถ่ายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2556 ณ ตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านสื่อโทรทัศน์ ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำนี้ คือ ตลาดน้ำนี้เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่รวบรวมวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมด้านของที่ระลึก และวัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภูมิภาค ยังแนะนำกิจกรรมในตลาดน้ำ เช่น นั่งเรือชมชนตลาดน้ำ นวดแผนไทย การแสดงเต้นรำ มวยทะเล

สรุปได้ว่า สื่อโทรทัศน์ที่ตลาดน้ำสี่ภาคจัดทำขึ้นเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคและเข้าใจการจัดกิจกรรมของตลาดน้ำสี่ภาคเพิ่มขึ้น มีการใช้ภาษาจีนและภาษาไทย เพราะว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ภาพต่าง ๆ ที่นำเสนอสวยงามเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวอยากมาชมของจริงจากสถานที่จริง

3.3.4 สื่อกิจกรรมต่าง ๆ

จากการศึกษาเรื่องการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการแสดงรำไทยชุดต่าง ๆ และมวยทะเล ดังนี้

สุวิทย์ ศรีสมบุญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“วัยรุ่มสมัยนี้ไม่ค่อยอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ผมเป็นตัวแทนคนหนึ่งที่อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของภาคอีสาน ซึ่งไม่ต่างจากรำไทยบัลเลต์หรือการเต้นแจ๊ส”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านกิจกรรมการเต้นรำ ทำให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะวัยรุ่นในปัจจุบันได้เห็นถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และให้ความสนใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

อาภรณ์ ศิลาโคตร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า
 “เรามาแสดงที่ตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อช่วยกันสืบสาน เพื่อให้
 วัฒนธรรมของเราอยู่และดำรงต่อในรุ่นลูกหลาน วิธี
 รักษาศิลปวัฒนธรรม สืบสานต่อไป นำมาเป็นแรงบันดาลใจ
 ใจให้เขาอยากทำเหมือนเรา และเป็นจุดเล็ก ๆ ก็จะเป็น
 จุดเปลี่ยนที่ทำให้หลาย ๆ คนหันกลับมาสนใจวัฒนธรรม
 ไทยได้ รวมทั้งชาวต่างประเทศ เมื่อได้มาเยี่ยมชม ก็จะได้
 สัมผัสความเป็นไทยอย่างแท้จริง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคต้องการเผยแพร่วัฒนธรรม
 ไทยโดยผ่านกิจกรรมการแสดง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดแรงบันดาลใจที่จะสืบทอดวัฒนธรรมของไทย
 อย่างต่อเนื่อง และทำให้คนในสังคมมีส่วนร่วมรักษาวัฒนธรรมไทยและคงความเป็นไทย

ปริญญา สุนทรวิภาต (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักแสดงมวยทะเลใน
 ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มวยทะเลเป็นการแสดงที่มีลักษณะในภาคใต้ของ
 ประเทศไทย มวยทะเลเป็นการแสดงของงานเทศกาล
 โดยเฉพาะวันสงกรานต์กับวันลอยกระทง แต่ปัจจุบันนี้
 มวยทะเลเกือบจะหายไป ไม่ค่อยมีคนรู้จักการแสดงนี้แล้ว
 ซึ่งเจ้าของตลาดน้ำสี่ภาคชวนเรามาที่นี่การแสดงมวย
 ทะเลหนึ่งคือเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักมวยทะเล สองคือ
 เพื่อป้องกันและสืบทอดมวยไทยทะเล ไม่ให้การแสดงนี้
 หายไป”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคจ้างนักแสดงมาแสดงเพื่อส่งเสริม
 ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยการแสดงรำไทยแสดงให้นักท่องเที่ยวรู้จักวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย
 สิ่งที่สำคัญที่สุดคือถ่ายทอดและสืบสาน ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคแก่นักท่องเที่ยวปัจจุบันนี้คน
 ไทยส่วนใหญ่ได้อย่างรวดเร็วที่จะสืบวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะวัยหนุ่มสาว ดังนั้นตลาดน้ำสี่ภาคนำ
 นักเรียนมัธยมมาแสดง ถ่ายทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยแก่วัยหนุ่มสาว และเผยแพร่วัฒนธรรมด้าน
 การรำไทยของประเทศไทยแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับ
 วัฒนธรรมด้านการรำไทยของประเทศไทย และหนุ่มสาวสามารถถ่ายทอดและสืบสาน ส่งเสริม
 วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย วัฒนธรรมการเต้นรำของประเทศทั้งสี่ภาคได้

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านสื่อกิจกรรมต่าง ๆ คือ การรำไทย มวยทะเล
 นวดแผนไทย นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ เป็นต้น เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
 ด้านการแต่งกาย และวัฒนธรรมการแสดงของประเทศทั้งสี่ภาค

บทที่ 4

ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

การวิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามหัวข้อดังนี้

- 4.1 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค
 - 4.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.1.2 สื่อบุคคล
 - 4.1.3 สื่อโซเชียล
- 4.2 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค
 - 4.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)
 - 4.2.2 ด้านประติมากรรม
 - 4.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง
 - 4.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก
 - 4.2.5 ด้านอาหาร
 - 4.2.6 ด้านการแต่งกาย
 - 4.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

4.1 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ศึกษาวัฒนธรรมของประเทศไทย รวมทั้งด้านการสร้างที่อยู่อาศัย บ้านเรือนไทย การค้าขาย และอาหารการกินของคนไทยทั้งสี่ภาค นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาข้อมูลและเส้นทางการเดินทางจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคลสื่อโซเชียล รวมทั้งการจัดบรรยากาศภายในตลาดน้ำสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละภาคในแต่ละเทศกาลที่แตกต่างกันของประเทศไทย

งานวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทยจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคจากหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคที่นักท่องเที่ยวรู้จัก

สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคที่นักท่องเที่ยวรู้จัก	สื่อโซเชียล	สื่อบุคคล	สื่อสิ่งพิมพ์
จำนวน 30 คน	16	8	6
ร้อยละ 100	53	27	20

จากตารางได้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 53 ได้ศึกษาข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียลมีเดีย นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 27 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อบุคคล และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 20 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์

ผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมด 30 คน มีนักท่องเที่ยว 5 คนได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนี้

ปฐมพงศ์ โพธิ์งาม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาครู้ว่าในตลาดน้ำนี้ยังมีพ่อค้า แม่ค้าพายเรือขายของ และมีพนักงานพายเรือส่งนักท่องเที่ยวชมชนตลาดน้ำสี่ภาค การพายเรือขายของและนั่งเรือสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนโบราณในประเทศไทย ดังนั้นทำให้ผมเกิดความสนใจต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีพ่อค้า แม่ค้าพายเรือขายของ และมีพนักงานพายเรือส่งนักท่องเที่ยวแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงการค้าขายริมน้ำในอดีตและยานพาหนะแบบดั้งเดิมของคนโบราณในประเทศไทยทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสามารถสัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวไทยสมัยก่อนอย่างแท้จริง จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแห่งนี้

อมรลักษณ์ ณ ลำปาง (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคแนะนำว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยได้แก่การแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล ฉะนั้นไม่เคยเห็นการแสดงทั้งสองแบบจึงต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาชมการแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคทำให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้คือ มาศึกษาการแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลายเช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดตลิ่ง ลูกบอลลอยน้ำ เป็นต้น ทำให้ฉันเกิดความคิดว่า ฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคสามารถได้ความบันเทิง ความสุข จึงฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวจากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โยนลอดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ เป็นต้น จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้

นอกจากนี้ จากข้อมูลสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 2 คนได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันดังนี้

ปัทสนน เทียงสมบุญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เป็นสถานที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาค จึงทำให้ฉันต้องการมาตลาดน้ำนี้เพื่อศึกษาสถาปัตยกรรมของตลาดน้ำสี่ภาค”

เสาวรักษ์ เอี่ยมภู (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่า ตลาดน้ำนี้แบ่งเป็นส่วนแต่ละส่วนเป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย การก่อสร้างของแต่ละส่วนเป็นจำลองจากประเทศไทยทั้งสี่ภาค ฉันต้องการศึกษาวัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ของแต่ละภาค เพื่อประหยัดเวลาและประหยัดเงิน จึงมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวต้องการศึกษาวัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ของไทยแต่ละภาค จึงศึกษาข้อมูลจากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาค ทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาค นักท่องเที่ยวจึงตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค นอกจากการศึกษาได้สะดวกแล้ว ยังประหยัดเวลาและประหยัดเงินของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปได้ว่า รูปในแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์รำไทย มวยทะเล และสถาปัตยกรรมบ้านเรือนไทยภาคต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

4.1.2 สื่อบุคคล

การเผยแพร่วัฒนธรรมโดยผ่านบุคคลสามารถปรับปรุงให้ชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี้ให้มากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง ส่วนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคนี้จะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตลาดน้ำนี้จากเพื่อน ๆ โดยผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อบุคคล พบว่า รวบรวมนักท่องเที่ยวทั้งหมด 30 คน นักท่องเที่ยว 7 คนได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านเพื่อนของตนดังต่อไปนี้

กณวรรณ วงศ์สวัสดิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมเป็นคนจังหวัดระยอง ผมมีเพื่อนเคยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เขารู้สึกตลาดน้ำนี้น่ามาเที่ยว เขาจึงบอกผมว่า มีตลาดน้ำแห่งหนึ่งที่พัทธามีชื่อเสียง เรียกว่า ตลาดน้ำสี่ภาค ตลาดน้ำนี้รวมเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค โดยทั่วไปพัทธามีชื่อเสียงไปทั่วโลก ในด้านหนึ่งไป แต่ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองพัทธาน่าสนใจมาก และเนื่องจากเป็นวันหยุด ผมจึงพาลูกชายกับลูกสาวมาเที่ยวที่ตลาดน้ำนี้ อยากให้ลูกมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้วมีความสนุกสนานและได้เข้าใจวัฒนธรรมตนด้วย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของชาวไทยจึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการจะพาลูก ๆ มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อให้ลูก ๆ ได้เข้าใจวัฒนธรรมของประเทศไทยได้มากขึ้น ตลาดน้ำสี่ภาคนี้เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจของเมืองพัทธาน่าสนใจดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ให้มากขึ้นสื่อบุคคลสามารถให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเกิดความต้องการมาเที่ยวสถานที่ที่นี้ ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และเผยแพร่วัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวในทางอ้อมอีกด้วย

พลอยนรี แฝ้วสุกัญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากเพื่อนรู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย และบรรยากาศสวยงาม จึงทำให้อันต้องการจะมาเที่ยวที่นี่”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข่าวสารจากเพื่อน ได้เข้าใจว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีบรรยากาศที่สวยงาม และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยอีกด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะมาสัมผัสด้วยตัวเอง

กัญญารัตน์ สุดาทิพย์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เพื่อนของฉันทันเคยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้งทุกครั้งที่กลับมาบอกฉันว่า ไปเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความสุขมาก เพราะว่าในตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารหลายแบบ นักท่องเที่ยวไม่ต้องไปถึงประเทศไทยทุกภาค แค่มาทเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคก็สามารถกินอาหารของประเทศทั้งสี่ภาคได้เลย ฉันทันฟังแล้วรู้สึกว่าการตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ที่น่ามาเที่ยว จึงตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านเพื่อนของตน และทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารของแต่ละภาค มีของกินหลากหลาย มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้กินอาหารของแต่ละภาคอย่างมีความสุข จึงทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี้มากขึ้น

ภัทรภรณ์ ไชยดี (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เพื่อนบอกว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีของฝากและอาหารของทุกภาค อร่อยเหมือนได้ไปภาคนั้นจริงดังนั้นถ้ามีโอกาสได้มาจังหวัดชลบุรี ต้องแวะมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารหลากหลายและอร่อยด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

ทวิตา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มีเพียงคนหนึ่งมาบอกว่า อยู่เมืองพืชมามีสถานที่หนึ่งมีของที่ระลึกหลากหลาย และมีของที่ระลึกของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เรียกว่า ตลาดน้ำสี่ภาค ดังนั้นฉันอยากมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาซื้อของที่ระลึกและของฝาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนของตน ได้ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งที่รวบรวมของที่ระลึกของแต่ละภาคของประเทศไทยและมีของฝากมากมาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมา

กาญจนา ขวานทอง (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แม่ของฉันแนะนำว่า การแสดงของตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงศิลปวัฒนธรรมไทย และยังมีรูปแบบที่น่าสนใจ การแสดงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ดึงดูดฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ข่าวจากแม่ของตนว่า การแสดงของตลาดน้ำสี่ภาค สามารถแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภาค จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่สนใจการแสดงการแสดงมาเที่ยวที่นี้

พิชชากร วงษ์สุรินทร์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนได้ข้อมูลว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น โหนดลวดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ และพิชชปา เป็นต้น ทำให้เพื่อนได้เกิดความตื่นเต้นและความเพลิดเพลิน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ทราบจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาค มีกิจกรรมหลากหลาย ให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้สามารถเกิดความตื่นเต้นและความเพลิดเพลินได้ จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจจะมาด้วยตัวเอง

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากการแนะนำของบุคคล รวมทั้งเพื่อนและญาติ ได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองพญาและเป็นสถานที่รวบรวมอาหารของแต่ละภาคในขณะเดียวกันมีของที่ระลึกและของฝากของท้องถิ่นอย่างมากมาย และมีกิจกรรมหลากหลาย จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

4.1.3 สื่อโซเชียล

ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยผ่านทางโซเชียลสามารถทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว โดยผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียล พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน มีนักท่องเที่ยว 16 คนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านโซเชียล ได้เข้าใจว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสวยงามจึงทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาค ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านรายการปีโป้ริยู สุธาภรณ์ สวัสดิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากโทรทัศน์รายการปีโป้ริยู ฉันได้รู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาค เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ที่สวยงาม บรรยากาศน่าสนใจ มีความหลากหลายของแต่ละภาคอย่างชัดเจน ที่นี้ยังมีพ่อค้า แม่ค้าขายเรือมาขายของ และนักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมชนตลาดน้ำ ทำให้ดูเหมือนเรามาสัมผัสกับตลาดน้ำของจริง”

รายการปีโป้ริยู ช่องทีเอสไอได้แนะนำว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการรวบรวมเอาศิลปวัฒนธรรมของทั้งสี่ภาคมาไว้ที่นี่ทีเดียว นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่ นอกจากได้รับความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน ยังสามารถได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมทั้งสี่ภาคอีกด้วย ตลาดน้ำสี่ภาคแบ่งเป็นส่วน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคอีสาน เป็นการแบ่งโดยใช้สิ่งปลูกสร้างเป็นหลัก เช่น ภาคเหนือเป็นกาแล ภาคกลางเป็นบันลม ภาคใต้เป็นปีกผีเสื้อ และภาคอีสานเป็นยอดธง ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านขายของมากมาย สินค้าส่วนใหญ่ที่เข้ามาจัดจำหน่ายในตลาดน้ำแบ่งนี้ จะมาจากแหล่งผลิตโดยตรง เช่น เครื่องหนังที่อยู่ในโซนของภาคใต้ก็จะมาจากนครศรีธรรมราช ส่วนทางภาคเหนือเป็นอาหารก็จะ เป็น เช่น ใส่อ้ว น้ำพริกอ่อน เป็นต้น ซึ่งถ้าภาคกลางก็เป็นผ้าขาวม้า เครื่องจักรสาน คนที่มาขายธุรกิจเป็นคนพื้นถิ่นจริง ๆ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ที่จะทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดลวดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบนศาลาลอยน้ำ หนังสืมิติ และบ้านผีสิง เป็นต้น

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านโทรทัศน์ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค และเป็นสถานที่ที่สวยงาม จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคนักท่องเที่ยวของชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากโทรทัศน์

Bu yifan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“เมื่อก่อนเคยเห็นในโทรทัศน์แนะนำประเทศไทยว่าเป็นประเทศในเขตร้อนชื้น มีฝน มีแม่น้ำหลากหลาย ในสมัยโบราณ คนไทยส่วนใหญ่สร้างบ้านบนน้ำมีการขนส่งและการค้าขายโดยทางเรือเท่านั้น ไปมาหาสู่กัน ตลาดน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะของประเทศไทย ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างที่อยู่อาศัยเหมือนสมัยโบราณ มีอาหารและของที่ระลึกมากมาย มีกิจกรรมหลากหลาย ทำให้ฉันอยากมารู้จักวัฒนธรรมไทยและอยากเรียนรู้วัตถุประสงค์ของตลาดน้ำสี่ภาคมาก ดังนั้นฉันจึงอยากมาเที่ยวประเทศไทยมาก สุดท้ายฉันจึงได้มาเที่ยวที่ประเทศที่สวยงามและลึกลับ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากการดูโทรทัศน์ได้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคสร้างที่อยู่อาศัยเหมือนเหมือนสมัยโบราณ และมีอาหาร ของที่ระลึกและกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคของประเทศไทยซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รู้ว่าแม่น้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก เช่น การปลูกสร้างบ้านเรือนการคมนาคม การค้าขาย จึงทำให้ตลาดน้ำเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยและเป็นสถานที่ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่ ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยผ่านทางโทรทัศน์สามารถทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย

นอกจากรู้จักโทรทัศน์แล้ว นักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากภาพยนตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เผยแพร่เรื่องของตลาดน้ำสี่ภาคได้อย่างมีคุณภาพกว่าโทรทัศน์

Zhang lihua (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันเป็นนักศึกษา ฉันกับเพื่อนมาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรก ในปี 2010 เมืองจีนมีภาพยนตร์ที่เรียกว่า *Du Lala Getting Promoted* ถ่ายในตลาดน้ำนี้ ในขณะนั้น เราอยากมาเที่ยวประเทศไทยมาก และมาเที่ยว ตลาดน้ำนี้ โดยในปีนี้ เมืองจีนมีภาพยนตร์ที่เรียกว่า *Lost in Thailand* ก็ถ่ายอยู่ในประเทศไทย ภาพยนตร์สองเรื่องนี้ถ่ายทำในประเทศไทย ซึ่งแสดงฉากวิวทัศน์ที่สวยงามในเมืองไทยดังนั้นฉันกับเพื่อนมุ่งมั่นที่จะมาเที่ยว

ประเทศไทย รู้สึกตื่นเต้นมากในที่สุดเรามาถึงตลาดน้ำ
Du Lala (ตลาดน้ำสีภาค) แล้ว”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่าน
ภาพยนตร์ และแสดงให้เห็นถึงความสวยงามของประเทศไทย ภาพยนตร์เป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน และ
เป็นส่วนหนึ่งของสื่อโซเชียลทำให้ชาวต่างชาติจำนวนมากรู้จักตลาดน้ำและต้องการมาเที่ยวชมตลาด
น้ำจากภาพยนตร์ ความสวยงามและความประทับใจของตลาดน้ำสีภาคในภาพยนตร์ทำให้นัก
ท่องเที่ยวต่างชาติรู้จักและต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคให้มากขึ้น

จากการศึกษาสื่อโซเชียลทั้งหมดที่กำหนดที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทยผ่านการเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาคที่สื่อโดยอินเทอร์เน็ต มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถดูได้
ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีสัญญาณ เพราะว่า ปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้
อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ต้องการของมนุษย์เป็นอย่างมากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อโซเชียลและเป็นวิธีที่
เผยแพร่วัฒนธรรมเร็วที่สุด

Zhao haoxuan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาด
น้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ผมได้ข่าวจากอินเทอร์เน็ตว่า ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่
ที่ติดกับทะเล นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือมาชมทะเล ใน
ประเทศจีนฉันไม่ค่อยมีเวลาไปเที่ยวที่ใด โดยเฉพาะไม่มี
โอกาสใกล้ชิดธรรมชาติและฉันไม่เคยเห็นทะเล จึงอยาก
มาเที่ยวตลาดน้ำนี้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่าน
อินเทอร์เน็ตว่า ตลาดน้ำสีภาคตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ติดทะเลทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาคได้มีโอกาสไปเที่ยวทะเลอีกด้วย

ปิยะพร พักส้ม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค
ได้เล่าว่า

“ฉันได้ข้อมูลตลาดน้ำสีภาคมาจากอินเทอร์เน็ต
ในเว็บไซต์แนะนำว่า ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณี และสินค้าต่าง ๆ ทั้งสี่ภาคของประเทศไทยเอา
มารวมไว้ด้วยกัน มีอาหารและของที่ระลึกของแต่ละภาค
บรรยากาศสวยงาม น่าสนใจ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตได้ข้อมูลเกี่ยวกับ
ตลาดน้ำสีภาคว่าตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปวัฒนธรรม
ประเพณี และสินค้าต่างๆ ทั้งสี่ภาคของประเทศไทยเอามารวมไว้ที่ด้วยกัน และบรรยากาศน่าสนใจ
จึงเกิดความสนใจจะมาเที่ยวที่นี่

ศุภาธิป พงศ์สุภา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“จากอินเทอร์เน็ตได้ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำสี่ภาค รู้ว่าบรรยากาศภายในตลาดน้ำสี่ภาคมีแบบไทย ๆ ให้ได้สัมผัส มีการจำลองบ้านเรือนไทยแบบโบราณของแต่ละภาคเรียงรายเอาไว้ตลอดสองข้างทาง มีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีต โดยแม่ค้า พ่อขาย จะพายเรือไปตามแม่น้ำเพื่อขายสินค้า เราก็สามารถเรียกแม่ค้า พ่อค้า ที่พายเรือผ่านไปผ่านมาเพื่อซื้อหาสินค้าได้ ซึ่งมีทั้งของกิน ของที่ระลึก แต่ด้านบนบกยังมีร้านค้าตั้งอยู่มากมาย มีทั้งอาหารของควาและของหวานให้เลือกชิม อีกทั้งยังมีสินค้าหัตถกรรมหลากหลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาคให้เลือกซื้อด้วย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีการจำลองบ้านเรือนไทยแบบโบราณของแต่ละภาคเรียงรายเอาไว้ตลอดสองข้างทางมีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีตยังมีของกิน ของที่ระลึกมากมาย และสินค้าหัตถกรรมหลากหลาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวที่นี่

ปาริชาติ เจริญมาก (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในอินเทอร์เน็ตได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นไทย จึงจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยที่เรียบง่าย เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีพอเพียงดั้งเดิมที่ผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่อดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีเสน่ห์ที่น่าหลงใหลในสี่ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นไทยเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและภูมิปัญญาชาวบ้านของไทยแต่ละภาค เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่สนใจวิถีชีวิตของชาวไทยสมัยโบราณให้มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาค

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียลมีเดียรวมทั้งโทรทัศน์รายการบีบีซีวิทยุภาพยนตร์และอินเทอร์เน็ตโดยรู้ข้อมูลว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น มีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีต ยังมีอาหารของกิน ของที่ระลึกมากมาย จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินักท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ

เนื่องจากสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคในเวลาปกติผ่านสามช่องทาง คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโซเชียลมีเดีย ทำให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคจากสาม

ช่องทางนี้ และยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้ข้อมูลของตลาดน้ำสีภาคโดยผ่านงานเทศกาล เช่น งานประกวดสาวงาม ลอยกระทง การเล่นน้ำสงกรานต์ กิจกรรมทั้งสามอย่างนี้มีปีละครั้งเดียว จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนน้อยรู้จักวัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสีภาคโดยสื่อประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมผ่านงานเทศกาล

จากการศึกษาเรื่องนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคจากสื่อกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน มีนักท่องเที่ยว 2 คน ได้ข้อมูลของตลาดน้ำสีภาคจากสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เข้าใจว่า ในช่วงเทศกาลตลาดน้ำสีภาคมีกิจกรรมมากกว่าปกติ เช่น ลอยกระทง งานประกวดสาวงาม การเล่นน้ำสงกรานต์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำมากขึ้นตลาดน้ำสีภาคได้จัดสื่อต่าง ๆ ดังนี้

กรรณิกา นนทสิงห์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ในวันลอยกระทง ตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงาม และพนักงานของตลาดน้ำสีภาคทุกคนต้องทำกระทงให้สาวงามลอยในตลาดน้ำ งานประกวดสาวงามของตลาดน้ำสีภาคเป็นสิ่งที่ทำให้ฉันรู้ตลาดน้ำสีภาคและเป็นสิ่งดึงดูดใจให้ฉันเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าในวันลอยกระทง ตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงามซึ่งเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำแห่งนี้

จินดาพร สนนิก (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสีภาคอยู่ใกล้บ้าน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมที่ตลาดน้ำนี้เล่นน้ำ เกิดความสนุกสนาน ฉันจึงต้องการมาเที่ยวที่นี่”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่านกิจกรรมช่วงเทศกาลสงกรานต์ ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมเล่นน้ำที่ตลาดน้ำนี้อย่างสนุกสนานตลาดน้ำสีภาคจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเทศกาลต่าง ๆ ทำให้ทราบว่า ในวันลอยกระทงตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงามเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และในช่วงเทศกาลสงกรานต์ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมเล่นน้ำที่ตลาดน้ำนี้อย่างสนุกสนาน จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้

สรุปสื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสีภาคได้เห็นว่า สื่อบุคคลทำให้นักท่องเที่ยวรู้ว่าตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ สื่อสิ่งพิมพ์ โดยแผ่นพับทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงรูปหลากหลายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เช่น รูปภาพงานลอยกระทง

การรำไทย บ้านเรือนไทย และพายเรือขายของ เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้น สื่อโทรทัศน์ โดยผ่านโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตทำให้เห็นภาพเคลื่อนไหว เช่น การจัดประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ การรำไทย และมวยทะเลสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมมากกว่าสื่อบุคคลและสื่อสิ่งพิมพ์

4.2 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลาดน้ำนี้รวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดแห่งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ดังนี้

4.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)

ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมลักษณะการปลูกบ้านของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาชีพที่อยู่ให้นักท่องเที่ยว โดยผลการศึกษาถึงเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ) ในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคคือ มาซื้อของ กินข้าว เป็นต้น พวกเขาไม่ได้สนใจที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคว่ามีความแตกต่างกันมีเพียงส่วนน้อยที่ทราบว่าที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความแตกต่างกันอย่างไรดังนี้

ตารางที่ 4 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม	มาก	น้อย	ไม่สนใจ
จำนวน 30 คน	3	3	24
ร้อยละ 100	10	10	80

ผลการศึกษาถึงเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม จากตารางได้ผลว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 80 ไม่สนใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม แต่มาตลาดน้ำเพื่อพักผ่อนและซื้อของ นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 ที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความเข้าใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม คือ เอกลักษณ์ของที่อยู่อาศัยในประเทศไทยทั้งสี่ภาคจะสร้างขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจสังคม และความเชื่อในแต่ละภาคแต่ละชุมชน นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 รู้ว่าลักษณะของบ้านเรือนทั้งสี่ภาคมีความแตกต่างกัน แต่อธิบายไม่ได้

จากสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

กรวินท์ มิ่งพรสมาน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้ว รู้สึกว่าการก่อสร้างใน
ตลาดน้ำสี่ภาคก็เหมือนกัน ไม่ต่างกันที่ไหน จุดมุ่งหมาย
ของฉันมาเที่ยวตลาดน้ำนี่คือมาซื้อของ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำ
สี่ภาคคือมาซื้อของอย่างเดียวไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้าง
ต่าง ๆ)

ศุภณัฐ ชนินพร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค
ได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแค่เพื่อมาเล่นโหน
หวดสลิง ไม่ได้สังเกตการปลูกสร้างของตลาดน้ำสี่ภาค จึง
ไม่รู้ว่า ลักษณะของที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคเป็น
อย่างไร”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่สนใจ
วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของไทยทั้งสี่ภาค แค่มารับเล่นโหนหวดสลิงอย่างเดียว

ประภัสสร อัครชนโชติ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันแค่มารตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อกินข้าว ไม่ได้สนใจอาศัยที่
อยู่ของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคไม่เหมือนกับที่ไหน
และก็ไม่ต้องการที่จะรู้ว่าการปลูกบ้านในตลาดน้ำ
แตกต่างกันที่ไหน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวไม่ต้องการจะรู้ว่าการปลูกบ้านของ
แต่ละภาคในตลาดน้ำนี้แตกต่างกันอย่างไร

นอกจากจากข้อมูลสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 21 คน ได้ให้
ข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือ พวกเขาจะมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแค่เพื่อมาพักผ่อนและซื้อของ ไม่ได้มาศึกษา
วัฒนธรรมด้านด้านสถาปัตยกรรม

นักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค รู้ว่าลักษณะของบ้านเรือนทั้งสี่ภาคมีความ
แตกต่างกัน แต่อธิบายไม่ได้ ดังนี้

ทักษ์ตันย ชนมาลี (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมรู้ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ที่อยู่อาศัยไม่เหมือนกัน แต่
ผมไม่ทราบวิธีการอธิบายว่าแตกต่างกันอย่างไร”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวแค่รู้ว่าเอกลักษณ์ที่อยู่อาศัยใน
ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เหมือนกัน แต่เขาไม่รู้ว่าการก่อสร้างของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความ
แตกต่างกันอย่างไรบ้าง

นักท่องเที่ยวส่วนมากไม่สนใจและไม่ต้องการจะรู้ว่า วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้วได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ของประเทศไทยแต่ละภาค ดังต่อไปนี้

เสาวรักษ์ เอี่ยมภู (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เมื่อฉันเรียนมัธยมเคยเรียนเรื่องวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค แต่ผ่านมาหลายปีแล้ว จึงจำไม่ได้วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของสี่ภาคต่างกันอย่างไร แต่รู้ว่าการปลูกบ้านของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน ในตลาดน้ำสี่ภาคสร้างบ้านเรือให้สอดคล้องกับลักษณะของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ซึ่งมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ ฉันเข้าใจแล้ววัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยทั้งสี่ภาคต่างกันยังไง ลักษณะบ้านเรือของภาคเหนือคือ กาลและไม้แกะสลัก ภาคใต้มียอดจั่วคือปีกผีเสื้อ ภาคกลางมียอดจั่วที่เรียกว่า บั้นลม ภาคอีสานจะมียอดจั่วคือเป็นรูปพระอาทิตย์ เรืองรองเรียกว่ายอดธง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวบางส่วนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค แต่ก่อนแค่รู้จักวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยว่ามีความไม่เหมือนกัน แตกต่างกันอย่างใด เขาก็ไม่รู้ เวล่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้ว เขาได้เข้าใจถึงลักษณะการปลูกบ้านเรือนของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เช่นลักษณะบ้านเรือนของภาคเหนือคือกาลและไม้แกะสลัก ภาคใต้มียอดจั่วคือปีกผีเสื้อ ภาคกลางมียอดจั่วที่เรียกว่าบั้นลม ภาคอีสานจะมียอดจั่วคือเป็นรูปพระอาทิตย์เรืองรองเรียกว่ายอดธง เป็นต้น ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างบ้านเรือให้สอดคล้องกับลักษณะของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เป็นวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาค สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคได้ง่ายขึ้น

นันทวัฒน์ ผลโพธิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ลักษณะบ้านเรือของภาคเหนือที่ยอดจั่วเรียกว่า กาล
ของภาคอีสานเรียกว่ายอดธง ของภาคใต้เรียกว่า ปีกผี
เสื้อ ของภาคกลางเรียกว่า บั้นลม”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมลักษณะบ้านเรือนของประเทศไทยทั้งสี่ภาคไว้ในที่เดียวกัน เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคจึงการแตกต่างกัน เพราะว่า เอกลักษณ์บ้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค จะสร้างขึ้นให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศสภาพเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อในแต่ละภาคแต่ละชุมชน จึงทำให้ลักษณะของที่อยู่อาศัยของแต่ละภูมิภาคไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ค่อยสนใจการก่อสร้างของตลาดน้ำนี้ ในขณะที่เดียวกันยังไม่รู้ว่าสิ่งปลูกสร้างของตลาดน้ำสี่ภาคแตกต่างกันอย่างไร มีเพียงส่วนน้อยที่สามารถอธิบายได้ว่าอาศัยที่อยู่ของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความแตกต่างอย่างไรบ้าง

4.2.2 ด้านประติมากรรม

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรมในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อพักผ่อน เดินเล่น และซื้อของ ไม่สนใจประติมากรรมในตลาดน้ำสี่ภาค จึงไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคในการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทยมีอะไรบ้าง ดังนี้

ตารางที่ 5 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรม

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรม	ได้ความเข้าใจ	ไม่เข้าใจ
จำนวน 30 คน	2	28
ร้อยละ 100	7	93

จากตารางได้ผลว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 90 มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของ ไม่สนใจประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 เท่านั้นที่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาศึกษาวัฒนธรรมไทย จึงได้ความรู้ว่าพญานาคเป็นความเชื่อของทางภาคอีสาน

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาค ได้ทราบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อพักผ่อนและซื้อของ ดังนี้

ทศมนต์ ศรีชนะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้งแล้ว แต่ไม่เคยสังเกตเห็นว่ามีพญานาคด้วย เนื่องจากมาทุกครั้งส่วนใหญ่จะเดินแค่ร้านประจำหรือร้านที่อยากมาซื้อของ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ทศมนต์ ศรีชนะ มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้ง แต่เขาไม่ได้สนใจประติมากรรมในตลาดน้ำ และไม่เคยสังเกตเห็นว่ามีพญานาคด้วย ทศมนต์ ศรีชนะแค่มาเดินเล่นและซื้อของ ไม่ได้ใส่ใจที่ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างประติมากรรมไว้ในตลาดน้ำเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

ภาณุพงศ์ สงวนชาติชาย (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น พักผ่อน ไม่สนใจวัฒนธรรมไทยปรากฏในตลาดน้ำสี่ภาคมีอะไรบ้าง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น ซื้อของ เช่น ภาณุพงศ์ สงวนชาติชายมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น พักผ่อนจึงไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคจากเผยแพร่วัฒนธรรมมีอะไรบ้าง

นอกจากนักท่องเที่ยว 27 คน มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของไม่สนใจประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยว 3 คนที่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาศึกษาวัฒนธรรมด้านประติมากรรม ดังนี้

นันทวัฒน์ ผลโพธิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงพญานาคทำให้ผมรู้สึกประหลาดใจมาก จึงไปถามเจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำสี่ภาคทำไมต้องตั้งพญานาคไว้ตลาดน้ำนี้ เข้าบอกว่าสร้างพญานาคไว้ตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อเผยแพร่ประเพณีความเชื่อและศิลปวัฒนธรรมของภาคอีสานให้นักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าพญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน เวลาที่ฝนไม่ตกจึงไปขอพญานาคที่จะทำให้เกิดฝนตก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านันทวัฒน์ ผลโพธิ์รู้สึกประหลาดใจในตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงพญานาค ได้เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ว่า พญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน สามารถทำให้ฝนตกได้ ตลาดน้ำสี่ภาคจึงสร้างพญานาคเพื่อเผยแพร่ความเชื่อและศิลปวัฒนธรรมของภาคอีสานให้นักท่องเที่ยว

He lanyan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมองเห็นมีอาคารที่มีลักษณะเหมือนมังกรจึงเลย ไปถามแม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาค นั่นคืออะไร แม่ค้าบอกว่าอาคารนั้นเป็นความเชื่อของภาคอีสานในประเทศไทย เรียกว่า พญานาค หากไม่มีฝนตก คนภาคอีสานจะไปขอพญานาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคและมีความสนใจประติมากรรมในตลาดน้ำที่จะทราบว่า ประเทศไทยมีสัตว์ชนิดหนึ่งมีลักษณะเหมือนมังกรจีนเรียกว่า พญานาค เป็นความเชื่อของภาคอีสานในประเทศไทย สามารถทำให้ฝนตกได้

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่ไม่สนใจและไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคในการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทยมีอะไรบ้าง และมีเพียงส่วนน้อยที่สนใจและเข้าใจวัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทย

4.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมหรือการแสดงในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่การเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงของท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนได้เข้าใจเกี่ยวกับการเต้นรำ และรำไทยในอดีต ดังนี้

ตารางที่ 6 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมและการแสดง

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรม/การแสดง	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
จำนวน 30 คน	4	26
ร้อยละ 100	13	87

จากตารางได้พบว่า ผลการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมในตลาดน้ำสี่ภาค คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 87 ไม่รู้จักลักษณะการแสดงของแต่ละภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 13 มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงมากขึ้น คือ ภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบนุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้านจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคกลาง ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ของการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมในตลาดน้ำสี่ภาค มีนักท่องเที่ยว 4 คนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดง ดังนี้
ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“ได้ดูการแสดงรำไทยของนักเรียน เป็นการรำของภาคอีสาน ซึ่งท่าทางการรำคล่องแคล่ว จังหวะดนตรีสนุกสนาน ดูแล้วเพลิดเพลิน และการเต้นประกอบเพลงของนักเรียนก็รู้สึกที่น่าสนใจดี มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาดูและถ่ายรูปรูปกันเยอะดี เป็นวิถีเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่ดีอย่างหนึ่ง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ดูการแสดงรำไทยในตลาดน้ำสี่ภาค ได้ความรู้เกี่ยวกับการรำของภาคอีสานคือนิสัยของคนภาคอีสานเป็นคนรักสนุกพุดเร็วซึ่งทำนองเพลงพื้นเมืองอีสานจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉงและสนุกสนาน ทำให้นักท่องเที่ยวดูแล้วเกิดความเพลิดเพลิน และยังได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยโดยผ่านการแสดงของภาคอีสานในตลาดน้ำสี่ภาคอีกด้วย

Zhang lihua (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ได้เห็นถึงการเต้นรำโบราณของประเทศไทย ท่าทางของแต่ละภาคจะไม่เหมือนกัน เช่น ท่าทางการรำ และจังหวะดนตรีของภาคอีสานคล่องแคล่วที่สุด รong ลามา คือ ท่าทางและจังหวะของภาคกลาง ท่าทางและจังหวะของภาคเหนือช้าที่สุด”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงของแต่ละภาคผ่านการแสดงของตลาดน้ำสี่ภาคว่า นิสัยของคนภาคอีสานเป็นคนรักสนุก พูดเร็ว ทำเร็ว นิสัยของคนภาคกลางมั่นใจและคิดเร็ว นิสัยของคนภาคใต้เป็นชอบความอิสระ ดังนั้นท่าทางการรำ และจังหวะดนตรีของแต่ละภาคจึงแตกต่างกันไป คือ ภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระทบกระฉ่าง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบนุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้านจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคกลาง ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์ เป็นต้น

Mo haifeng (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มักจะรู้ว่ามวยไทยคือการแสดงแบบดั้งเดิมของประเทศไทย แต่ผมไม่ทราบว่ามวยไทยยังสามารถดำเนินการบนน้ำ มาถึงตลาดน้ำสี่ภาคได้ดูมวยทะเลไทย จึงรู้ว่ามวยไทยสามารถดำเนินการบนน้ำ เรียกว่ามวยทะเลไทย คือการแสดงแบบดั้งเดิมของภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้ความรู้ว่าประเทศไทยมีกิจกรรมที่เรียกว่ามวยทะเลเป็นกิจกรรมที่เล่นกันบนเสาไม้ที่วางทอดเหนือพื้นน้ำ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคใต้ และเข้าใจว่ามวยทะเลเป็นการแสดงแบบดั้งเดิมของภาคใต้

นักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้เข้าใจวัฒนธรรมด้านการแสดง แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านการแสดง และแบ่งออกไม่ได้ว่าการรำไทยนั้นเป็นของภาคไหนดังนี้

ปิยะภรณ์ พลแสน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคดูการแสดงเพียงเพื่อความบันเทิงได้ ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีการแสดงของแต่ละภาค แต่ฉันไม่ได้ศึกษาลักษณะการแสดงของแต่ละภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมาดูการแสดงเพียงเพื่อความบันเทิง จึงไม่ได้สนใจลักษณะการแสดงของแต่ละภาค

เจตริน เกษียร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“การเต้นรำของตลาดน้ำสี่ภาคเป็นการแสดงที่สวยงาม เข้าใจว่านักแสดงจะแสดงการเต้นรำของแต่ละภาค แต่ผมแยกไม่ได้ว่าการแสดงชุดไหนเป็นภาคไหน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีการเต้นรำของแต่ละภาค แต่นักท่องเที่ยวจำแนกไม่ได้ว่าการแสดงไหนนี้เป็นของภาคไหน

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านการแสดงการแสดงในตลาดน้ำนี้ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมโดยผ่านการแสดง ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงของแต่ละภาคของประเทศไทย

4.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านหัตถกรรมหรือสินค้าที่ระลึกในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมสินค้าที่ระลึกของ และเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้ทราบว่า สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแต่ละภาคแตกต่างกัน ดังนั้นลักษณะสินค้าของแต่ละภาคจึงไม่เหมือนกัน ดังนี้

ภูริมาศ ดำรงเดชาพันธ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เสื้อผ้าที่ระลึกของตลาดน้ำสี่ภาค มีของที่ระลึกของภาคต่าง ๆ โดยไม่ต้องไปถึงภาคต่าง ๆ ก็สามารถมาซื้อได้ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกมากขึ้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่าการตลาดน้ำสี่ภาคมีของที่ระลึกของแต่ละภาค จึงเกิดความสนใจมาเที่ยว และสามารถมาซื้อของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวได้อย่างสะดวกสบาย ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าสภาพภูมิอากาศของแต่ละภาคแตกต่างกันก็จะแตกต่างกันออกไปตามวิถีชีวิตของแต่ละภาคจึงทำให้ลักษณะสินค้าของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมของที่ระลึกของภาคต่างๆ ในพื้นที่เดียวกัน เช่นภาคเหนือมีกระเป๋า กำไล รองเท้า บางอย่างเป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ งานถักกระเป๋า รองเท้าสาน เสื้อที่ระลึกของตลาดน้ำสี่ภาค”

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ได้ทราบว่าของที่ระลึกของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือ ทำจากไม้และไม้ไผ่ เช่น มีตะกร้า ถังใส่ของ รองเท้า เป็นต้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้ความรู้และเข้าใจว่าสภาพภูมิอากาศของภาคเหนือมีภูเขามากมายและอากาศเย็นสบาย ลักษณะของที่ระลึกของภาคเหนือส่วนใหญ่จึงเป็นงานฝีมือ ทำจากไม้และไม้ไผ่

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมสินค้าของแต่ละภาค เช่น ภาคเหนือมีแกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าไหม ภาคอีสานมีเทียนหอม หมอนอิง ภาคกลางมีเครื่องประดับ กระเป๋าสาน ภาคใต้มีผลิตภัณฑ์ทำจากมะพร้าว ผ้าบาติกเรือไม้จำลอง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมสินค้าของแต่ละภาค เป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมด้านของที่ระลึกของแต่ละภาคให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้ความรู้ว่าของที่ระลึกของแต่ละภาคอย่างหลากหลายและแตกต่างกันด้วย เพราะว่า สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน จึงทำให้สิ่งของทั้งสี่ภาคก็แตกต่างกัน แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนมากสนใจสินค้าเพียงแครูปลักษณ์ภายนอก แต่ไม่ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าของภาคไหน ดังนี้

กันตินันท์ มีนาค (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อซื้อสิ่งที่ต้องการใช้ในประจำ
ชีวิตและสินค้าที่น่าสนใจ ไม่ได้ศึกษาวัฒนธรรมด้าน
หัตถกรรมและสินค้าที่ระลึกและไม่รู้ว่าเป็นสินค้าที่ซื้อมาเป็น
สินค้าของภาคไหน”

สรุปได้ว่า มีนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาคเพียงส่วนน้อยได้เข้าใจและสามารถอธิบายเอกลักษณ์สินค้าที่ระลึกของไทยได้ นักท่องเที่ยวส่วนมากสนใจสินค้าเพียงแครูปลักษณ์ภายนอก แต่ไม่ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าของภาคไหน

4.2.5 ด้านอาหาร

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านอาหารในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาพักผ่อนและซื้อของ จึงไม่สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้เข้าใจว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกันไปตามด้วย ดังนี้

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แค่มาตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวสามารถกินได้อาหารแต่ละ
ท้องถิ่น เช่น ของภาคเหนือ ใส่อ้ว น้ำพริกหนุ่มกับ
แคบหมู ภาคอีสาน ส้มตำ ไก่ย่าง แมลงทอด และข้าว
เหนียว ภาคกลาง น้ำพริกปลาทุ ผักนึ่ง ภาคใต้ มะตะบะ
แกงมัสมั่น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ให้นักท่องเที่ยวมาตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวก็สามารถกินอาหารแต่ละท้องถิ่นได้ และได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ จึงทำให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกัน คือ อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก ๆ จะปรุงจนผักมีความนุ่ม

และมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสค่อนข้างจัดมีการเอาข้าวไปคั่ว ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกับไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้ จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงแต่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ยังมีขนมขบเคี้ยวของท้องถิ่น เช่น ขนมของภาคกลางมีขนมเบื้อง กล้วยทับ ในตลาดน้ำสี่ภาคสามารถประทับใจวิธีการขาย ที่นั่งขายบนเรือ แสดงให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวิถีคนไทยในสมัยก่อน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาจนถึงตลาดน้ำสี่ภาคแล้วได้ความรู้ว่าตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงแต่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ยังมีขนมขบเคี้ยวของท้องถิ่นจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละภูมิภาค

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงนักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่เข้าใจวัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค ดังนี้ บุรินทร์ จันอ่อน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค แค่นั่งใจอาหารที่ผมชอบ จึงไม่ทราบว่าอาหารนั้นเป็นอาหารของภาคไหน”

กันตินันท์ มินาค (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แค่มาตลาดน้ำสี่ภาคกินข้าวและซื้อของ ไม่จำเป็นต้องการรู้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งแค่มากินข้าวและซื้อของ จึงไม่จำเป็นต้องการรู้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่มีความเข้าใจว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกัน เช่น อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก ๆ จะปรุงจนผักมีความนุ่มและมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสชาติค่อนข้างจัดมีการเอาข้าวไปคั่ว ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกับไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน นักท่องเที่ยวส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อมาพักผ่อนและซื้อของ จึงไม่สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค

4.2.6 ด้านการแต่งกาย

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านการแต่งกายในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายไม่ค่อยชัดเจน หรือว่าผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจกับการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้ประทับใจวัฒนธรรมไทยผ่านการแต่งกาย

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“เข้าไปตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงเจ้าหน้าที่ พ่อค้ากับแม่ค้า
ทั้งหมดแต่กายทั่วไป ไม่ได้ความรู้สึกประทับใจอะไร”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยงเข้ามาตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นพนักงานในตลาดน้ำแต่งตัวเหมือนทั่ว ๆ ไป ใส่กางเกง เสื้อยืด จึงไม่มีความประทับใจ ดังนั้นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้สังเกตและไม่ได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556: สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“เจ้าหน้าที่ พ่อค้า แม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวกัน
ปกติ ไม่ประทับใจอะไร แต่ในตลาดน้ำสี่ภาคยังมีร้านขาย
เสื้อผ้าของสมัยโบราณ แต่ฉันไม่สนใจจึงไม่ได้สังเกตอะไร
ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ พ่อค้าแม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวตามปกติ

ภูริมาศ ดำรงเดชาพันธ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“การแสดงของแต่ละภาค จะมีการเปลี่ยนเสื้อผ้าที่
เหมาะสมกับการแสดงของแต่ละภาค แต่ในตลาดน้ำ
สี่ภาค การแต่งกายของพนักงานทั้งหมดใส่กางเกง เสื้อยืด
จึงไม่ได้ความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของ
แต่ละภาค”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักแสดงของตลาดน้ำสี่ภาค ในการแสดงของแต่ละภาค จะเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับการแสดงของแต่ละภาคแต่พนักงานของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวเหมือนทั่วไป ทำให้นักท่องเที่ยงไม่สามารถได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของแต่ละภาคได้

สรุปได้ว่า จากการแต่งกายของพนักงาน พ่อค้าแม่ค้า และเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้เป็นวัฒนธรรมด้านการแต่งกายแบบไทยสมัยโบราณมีเพียงการขายสินค้าที่เป็นเครื่องแต่งกายของแต่ละภาคเท่านั้น

4.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อวัฒนธรรมด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหารปลา นั่งเรือชมชนตลาดน้ำสี่ภาค และนวดแผนไทย เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยงได้ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงและความประทับใจ

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลายทำให้ฉันเกิด
ความบันเทิง และความสุขด้วย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหาร
ปลา นั่งเรือชมชนตลาดน้ำสี่ภาค มีความประทับใจ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหารปลา และนั่งเรือชมชนให้นักท่องเที่ยวได้เกิดความบันเทิงและความสุขด้วย

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ให้อาหารปลา ช้างและแพะ นวดไทย เป็นต้น หลาย
กิจกรรม แสดงให้เห็นภูมิปัญญาไทย และให้นักท่องเที่ยว
เกิดความเพลิดเพลิน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่าในตลาดน้ำนี้มีกิจกรรมมากมาย เช่น ให้อาหารปลา ช้างและแพะ นวดไทย ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน

จากสัมภาษณ์ได้ผลว่า นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 42 ชอบนั่งเรือชมตลาดน้ำ มีนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 34 ชอบนวดแผนไทย และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 24 ชอบให้อาหารสัตว์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมาสนใจ

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยว มาสนใจ	ให้อาหารสัตว์	นวดแผนไทย	นั่งเรือชมตลาดน้ำ
จำนวน 30 คน	7	10	13
ร้อยละ 100	24	34	42

จากศึกษาถึงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบนั่งเรือชมตลาดน้ำ ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวจันทิรา แยมทิม ดังนี้

จันทิรา แยมทิม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“นั่งเรือเป็นกิจกรรมที่ฉันชอบมากที่สุด เพราะว่า วิถีชีวิต
ของคนไทยสมัยก่อนต้องอาศัยเรือเดินทางทำให้ฉันได้
สัมผัสวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนอย่างแท้จริง กิจกรรม
นั่งเรือชมวิวเป็นกิจกรรมหาได้ยากในปัจจุบันนี้
นอกจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การ
นั่งเรือลดความสำคัญในสังคมไทยทำให้यरุ่นในปัจจุบันไม่
เข้าใจชีวิตของบรรพบุรุษ กิจกรรมนี้ช่วยเผยแพร่
วัฒนธรรมไทย คือสัมผัสวิถีชีวิตของชาวไทยดั้งเดิมด้วย
ตัวเอง นอกจากนี้ยังได้ชมทัศนียภาพ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชอบนั่งเรือมากที่สุด เพราะว่านั่งเรือสามารถใกล้ชิดกับธรรมชาติ สนุกสนาน นอกจากนี้ยังได้รับความรู้และเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวไทยดั้งเดิม คือ เรือเป็นการจราจรสำคัญที่สุดของไทยริมน้ำสมัยก่อน ไม่ว่าเป็นการค้าขายหรือการเดินทางก็ต้องใช้เรือเป็นส่วนใหญ่

จากสัมภาษณ์เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชอบกิจกรรมนวดแผนไทย ดังนี้
ภัทรานิษฐ์ ไสยวงศ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“การนวดแผนไทย เป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทยเพื่อการผ่อนคลายร่างกายและการบำบัดรักษาโรค เป็นเวชศิลป์ที่กำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก เป็นภูมิปัญญาของคนไทยที่สั่งสมสืบทอดกันมาแต่โบราณ เพราะต้องผสมผสานการใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ ของผู้นวด ทั้งการใช้นิ้วมือกดจุด การนวดด้วยฝ่ามือ การใช้ลำแขน การคลึง การยืดและบิดตัวผู้ถูกนวด เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายของกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการอ่อนเพลีย คลายความเมื่อยล้า และกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของโลหิตที่ดีขึ้น ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมการนวดแผนไทยทำให้คนที่มาเที่ยวเมื่อเหนื่อยแล้วสามารถทำให้ผ่อนคลายร่างกายให้สบายได้ ฉันชอบมาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมนวดแผนไทยเป็นความนิยมของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะคนไทยหรือว่าชาวต่างประเทศ เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะของนวดแผนไทย มีนวดน้ำมัน นวดผ่อนคลาย นวดกดจุดผ่านเท้า และนวดไล่ลม และนวดจับเส้น เป็นต้น และทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับนวดแผนไทย คือ ก่อนนวดผู้นวดจะไหว้ครูที่สอนนวดและเสวยผมขึ้นไป และกล่าวขอโทษคนถูกนวดตามวัฒนธรรมไทย เพราะการนวดคือการจับต้องถูกตัว ซึ่งคนไทยถือว่าเป็นศิลปะของประเทศที่มีเอกลักษณ์ของไทยสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยโบราณที่ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ รักษาโรคได้ ทำให้ร่างกายเกิดความผ่อนคลายของกล้ามเนื้อและกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของโลหิตที่ดีขึ้นจึงทำให้นวดแผนไทยได้รับความนิยมไปทั่วโลก นอกจากนี้ยังทำให้คนไทยได้สืบทอดและรักษาภูมิปัญญาของคนไทยโบราณไว้ คือ เป็นอาชีพที่มีรายได้ คนที่มาเที่ยวที่นี่ได้สัมผัสนวดแผนไทยด้วยตนเอง ก็จะได้รับความรู้เกี่ยวกับนวดแผนไทย คือ ใช้ร่างกายส่วนใดทำหน้าที่ใดจึงจะเกิดประโยชน์ต่อร่างกายได้อย่างเหมาะสม

จากสัมภาษณ์เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชอบกิจกรรมการให้อาหารสัตว์ ดังนี้
จิระเดช พูลทองคำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“คนไทยนับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า การทำบุญจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีได้ ถือ

ว่าเป็นการสะสมบุญ (สะสมความดี) ถ้าเสียชีวิตไป จะเกิดใหม่ในสภาพที่ดี เช่นเกิดใหม่แล้วที่ร่างกายแข็งแรงการให้นมแพะและการให้อาหารปลาเป็นการทำบุญคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เชื่อว่าการทำบุญเหล่านี้ ถ้าเราตายไป เราก็จะได้ทานอาหารเหล่านั้น และแม้แต่บรรพบุรุษ ก็สามารถทานอาหารที่เราให้ไปได้ด้วยเช่นกัน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการให้อาหารสัตว์ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย กิจกรรมการให้อาหารสัตว์สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทย คือนับถือศาสนาพุทธ ชอบทำบุญเช่น การให้นมแพะและการให้อาหารปลาเพื่อสบายใจและให้ใจมีบุญ ก็จะทำให้ชีวิตของตนเองมีความสุขและความเจริญ สิ่งที่ไม่ดีจะหายไปจากชีวิตของตนเอง นอกจากตัวเองได้บุญแล้ว สิ่งที่ดีงามที่ตนทำไว้ก็จะทำให้บรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้วมีความสุขโลกหน้าได้อีกด้วย คนต่างชาติที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคก็จะได้รู้จักนิสัยใจคอและวัฒนธรรมของคนไทย จากกิจกรรมการให้อาหารสัตว์ได้ และจะรับรู้ถึงความเชื่อของคนไทยที่ทำให้คนไทยเป็นคนใจเย็น มีความเมตตา กรุณาคนอื่น ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศในนามว่า “สยามเมืองยิ้ม” ที่รู้จักกันดีในสายตาชาวโลก

บทที่ 4

ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

การวิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามหัวข้อดังนี้

- 4.1 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค
 - 4.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.1.2 สื่อบุคคล
 - 4.1.3 สื่อโซเชียล
- 4.2 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค
 - 4.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)
 - 4.2.2 ด้านประติมากรรม
 - 4.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง
 - 4.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก
 - 4.2.5 ด้านอาหาร
 - 4.2.6 ด้านการแต่งกาย
 - 4.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

4.1 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ศึกษาวัฒนธรรมของประเทศไทย รวมทั้งด้านการสร้างที่อยู่อาศัย บ้านเรือนไทย การค้าขาย และอาหารการกินของคนไทยทั้งสี่ภาค นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาข้อมูลและเส้นทางการเดินทางจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคลสื่อโซเชียล รวมทั้งการจัดบรรยากาศภายในตลาดน้ำสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละภาคในแต่ละเทศกาลที่แตกต่างกันของประเทศไทย

งานวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทยจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคจากหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคที่นักท่องเที่ยวรู้จัก

สื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคที่นักท่องเที่ยวรู้จัก	สื่อโซเชียล	สื่อบุคคล	สื่อสิ่งพิมพ์
จำนวน 30 คน	16	8	6
ร้อยละ 100	53	27	20

จากตารางได้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 53 ได้ศึกษาข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียลมีเดีย นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 27 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อบุคคล และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 20 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์

ผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมด 30 คน มีนักท่องเที่ยว 5 คนได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนี้

ปฐมพงศ์ โพธิ์งาม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาครู้ว่าในตลาดน้ำนี้ยังมีพ่อค้า แม่ค้าพายเรือขายของ และมีพนักงานพายเรือส่งนักท่องเที่ยวชมชนตลาดน้ำสี่ภาค การพายเรือขายของและนั่งเรือสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนโบราณในประเทศไทย ดังนั้นทำให้ผมเกิดความสนใจต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีพ่อค้า แม่ค้าพายเรือขายของ และมีพนักงานพายเรือส่งนักท่องเที่ยวแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงการค้าขายริมน้ำในอดีตและยานพาหนะแบบดั้งเดิมของคนโบราณในประเทศไทยทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสามารถสัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวไทยสมัยก่อนอย่างแท้จริง จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแห่งนี้

อมรลักษณ์ ญ ลำปาง (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคแนะนำว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยได้แก่การแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล ฉะนั้นไม่เคยเห็นการแสดงทั้งสองแบบจึงต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาชมการแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคทำให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้คือ มาศึกษาการแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลายเช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดตลิ่ง ลูกบอลลอยน้ำ เป็นต้น ทำให้ฉันเกิดความคิดว่า ฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคสามารถได้ความบันเทิง ความสุข จึงฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวจากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โยนลอดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ เป็นต้น จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้

นอกจากนี้ จากข้อมูลสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 2 คนได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันดังนี้

ปัทสนน เทียงสมบุญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เป็นสถานที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาค จึงทำให้ฉันต้องการมาตลาดน้ำนี้เพื่อศึกษาสถาปัตยกรรมของตลาดน้ำสี่ภาค”

เสาวรักษ์ เอี่ยมภู (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่า ตลาดน้ำนี้แบ่งเป็นส่วนแต่ละส่วนเป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย การก่อสร้างของแต่ละส่วนเป็นจำลองจากประเทศไทยทั้งสี่ภาค ฉันต้องการศึกษาวัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ของแต่ละภาค เพื่อประหยัดเวลาและประหยัดเงิน จึงมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวต้องการศึกษาวัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ของไทยแต่ละภาค จึงศึกษาข้อมูลจากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาค ทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาค นักท่องเที่ยวจึงตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค นอกจากการศึกษาได้สะดวกแล้ว ยังประหยัดเวลาและประหยัดเงินของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปได้ว่า รูปในแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์รำไทย มวยทะเล และสถาปัตยกรรมบ้านเรือนไทยภาคต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

4.1.2 สื่อบุคคล

การเผยแพร่วัฒนธรรมโดยผ่านบุคคลสามารถปรับปรุงให้ชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี้ให้มากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง ส่วนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคนี้จะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตลาดน้ำนี้จากเพื่อน ๆ โดยผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อบุคคล พบว่า รวบรวมนักท่องเที่ยวทั้งหมด 30 คน นักท่องเที่ยว 7 คนได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านเพื่อนของตนดังต่อไปนี้

กณวรรณ วงศ์สวัสดิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมเป็นคนจังหวัดระยอง ผมมีเพื่อนเคยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เขารู้สึกตลาดน้ำนี้น่ามาเที่ยว เขาจึงบอกผมว่า มีตลาดน้ำแห่งหนึ่งที่พัทธามีชื่อเสียง เรียกว่า ตลาดน้ำสี่ภาค ตลาดน้ำนี้รวมเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค โดยทั่วไปพัทธามีชื่อเสียงไปทั่วโลก ในด้านหนึ่งไป แต่ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองพัทธาน่าสนใจมาก และเนื่องจากเป็นวันหยุด ผมจึงพาลูกชายกับลูกสาวมาเที่ยวที่ตลาดน้ำนี้ อยากให้ลูกมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้วมีความสนุกสนานและได้เข้าใจวัฒนธรรมตนด้วย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของชาวไทยจึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการจะพาลูก ๆ มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อให้ลูก ๆ ได้เข้าใจวัฒนธรรมของประเทศไทยได้มากขึ้น ตลาดน้ำสี่ภาคนี้เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจของเมืองพัทธาน่าสนใจดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ให้มากขึ้นสื่อบุคคลสามารถให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเกิดความต้องการมาเที่ยวสถานที่ที่นี้ ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และเผยแพร่วัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวในทางอ้อมอีกด้วย

พลอยนรี แฝ้วสุกัญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“จากเพื่อนรู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย และบรรยากาศสวยงาม จึงทำให้อันต้องการจะมาเที่ยวที่นี่”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข่าวสารจากเพื่อน ได้เข้าใจว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีบรรยากาศที่สวยงาม และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยอีกด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะมาสัมผัสด้วยตัวเอง

กัญญารัตน์ สุดาทิพย์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เพื่อนของฉันทันเคยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้งทุกครั้งที่กลับมาบอกฉันว่า ไปเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความสุขมาก เพราะว่าในตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารหลายแบบ นักท่องเที่ยวไม่ต้องไปถึงประเทศไทยทุกภาค แค่มาทเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคก็สามารถกินอาหารของประเทศทั้งสี่ภาคได้เลย ฉันทันฟังแล้วรู้สึกว่าการตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ที่น่ามาเที่ยว จึงตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านเพื่อนของตน และทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารของแต่ละภาค มีของกินหลากหลาย มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้กินอาหารของแต่ละภาคอย่างมีความสุข จึงทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี้มากขึ้น

ภัทรภรณ์ ไชยดี (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เพื่อนบอกว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีของฝากและอาหารของทุกภาค อร่อยเหมือนได้ไปภาคนั้นจริงดั่งนั้นถ้ามีโอกาสได้มาจังหวัดชลบุรี ต้องแวะมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีอาหารหลากหลายและอร่อยด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

ทวิตา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มีเพียงคนหนึ่งมาบอกว่า อยู่เมืองพืชมามีสถานที่หนึ่งมีของที่ระลึกหลากหลาย และมีของที่ระลึกของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เรียกว่า ตลาดน้ำสี่ภาค ดั่งนั้นฉันอยากมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาซื้อของที่ระลึกและของฝาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนของตน ได้ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งที่รวบรวมของที่ระลึกของแต่ละภาคของประเทศไทยและมีของฝากมากมาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมา

กาญจนา ขวานทอง (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แม่ของฉันแนะนำว่า การแสดงของตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงศิลปวัฒนธรรมไทย และยังมีรูปแบบที่น่าสนใจ การแสดงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ดึงดูดฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ข่าวจากแม่ของตนว่า การแสดงของตลาดน้ำสี่ภาค สามารถแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภาค จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่สนใจการแสดงการแสดงมาเที่ยวที่นี้

พิชชากร วงษ์สุรินทร์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนได้ข้อมูลว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น โหนดลวดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ และพิชชปา เป็นต้น ทำให้เพื่อนได้เกิดความตื่นเต้นและความเพลิดเพลิน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ทราบจากเพื่อนว่า ตลาดน้ำสี่ภาค มีกิจกรรมหลากหลาย ให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้สามารถเกิดความตื่นเต้นและความเพลิดเพลินได้ จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจจะมาด้วยตัวเอง

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากการแนะนำของบุคคล รวมทั้งเพื่อนและญาติ ได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองพญาและเป็นสถานที่รวบรวมอาหารของแต่ละภาคในขณะเดียวกันมีของที่ระลึกและของฝากของท้องถิ่นอย่างมากมาย และมีกิจกรรมหลากหลาย จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

4.1.3 สื่อโซเชียล

ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยผ่านทางโซเชียลสามารถทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว โดยผลการศึกษาถึงนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียล พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน มีนักท่องเที่ยว 16 คนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านโซเชียล ได้เข้าใจว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสวยงามจึงทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวที่ตลาดน้ำสี่ภาค ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านรายการปีโป้ริยู สุธาภรณ์ สวัสดิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“จากโทรทัศน์รายการปีโป้ริยู ฉันได้รู้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาค เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่ที่สวยงาม บรรยากาศน่าสนใจ มีความหลากหลายของแต่ละภาคอย่างชัดเจน ที่นี้ยังมีพ่อค้า แม่ค้าขายเรือมาขายของ และนักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมชนตลาดน้ำ ทำให้ดูเหมือนเรามาสัมผัสกับตลาดน้ำของจริง”

รายการปีโป้ริยู ช่องทีเอสไอได้แนะนำว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการรวบรวมเอาศิลปวัฒนธรรมของทั้งสี่ภาคมาไว้ที่นี่ทีเดียว นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่นอกจากได้รับความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน ยังสามารถได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมทั้งสี่ภาคอีกด้วย ตลาดน้ำสี่ภาคแบ่งเป็นส่วน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคอีสาน เป็นการแบ่งโดยใช้สิ่งปลูกสร้างเป็นหลัก เช่น ภาคเหนือเป็นกาแล ภาคกลางเป็นบันลม ภาคใต้เป็นปีกผีเสื้อ และภาคอีสานเป็นยอดธง ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านขายของมากมาย สินค้าส่วนใหญ่ที่เข้ามาจัดจำหน่ายในตลาดน้ำแบ่งนี้ จะมาจากแหล่งผลิตโดยตรง เช่น เครื่องหนังที่อยู่ในโซนของภาคใต้ก็จะมาจากนครศรีธรรมราช ส่วนทางภาคเหนือเป็นอาหารก็จะ เป็น เช่น ใส่อ้ว น้ำพริกอ่อน เป็นต้น ซึ่งถ้าภาคกลางก็เป็นผ้าขาวม้า เครื่องจักรสาน คนที่มาขายธุรกิจเป็นคนพื้นถิ่นจริง ๆ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ที่จะทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดลวดสลิง ลูกบอลลอยน้ำ มายากลบนศาลาลอยน้ำ หนังสืมิติ และบ้านผีสิง เป็นต้น

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านโทรทัศน์ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค และเป็นสถานที่ที่สวยงาม จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคนักท่องเที่ยวของชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากโทรทัศน์

Bu yifan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“เมื่อก่อนเคยเห็นในโทรทัศน์แนะนำประเทศไทยว่าเป็นประเทศในเขตร้อนชื้น มีฝน มีแม่น้ำหลากหลาย ในสมัยโบราณ คนไทยส่วนใหญ่สร้างบ้านบนน้ำมีการขนส่งและการค้าขายโดยทางเรือเท่านั้น ไปมาหาสู่กัน ตลาดน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะของประเทศไทย ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างที่อยู่อาศัยเหมือนสมัยโบราณ มีอาหารและของที่ระลึกมากมาย มีกิจกรรมหลากหลาย ทำให้ฉันอยากมารู้จักวัฒนธรรมไทยและอยากเรียนรู้วัตถุประสงค์ของตลาดน้ำสี่ภาคมาก ดังนั้นฉันจึงอยากมาเที่ยวประเทศไทยมาก สุดท้ายฉันจึงได้มาเที่ยวที่ประเทศที่สวยงามและลึกลับ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวยุคตลาดน้ำสี่ภาคจากการดูโทรทัศน์ได้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคสร้างที่อยู่อาศัยเหมือนเหมือนสมัยโบราณ และมีอาหาร ของที่ระลึกและกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคของประเทศไทยซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รู้ว่าแม่น้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก เช่น การปลูกสร้างบ้านเรือนการคมนาคม การค้าขาย จึงทำให้ตลาดน้ำเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยและเป็นสถานที่ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่ ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยผ่านทางโทรทัศน์สามารถทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย

นอกจากรู้จักโทรทัศน์แล้ว นักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากภาพยนตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เผยแพร่เรื่องของตลาดน้ำสี่ภาคได้อย่างมีคุณภาพกว่าโทรทัศน์

Zhang lihua (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันเป็นนักศึกษา ฉันกับเพื่อนมาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรก ในปี 2010 เมืองจีนมีภาพยนตร์ที่เรียกว่า *Du Lala Getting Promoted* ถ่ายในตลาดน้ำนี้ ในขณะนั้น เราอยากมาเที่ยวประเทศไทยมาก และมาเที่ยว ตลาดน้ำนี้ โดยในปีนี้ เมืองจีนมีภาพยนตร์ที่เรียกว่า *Lost in Thailand* ก็ถ่ายอยู่ในประเทศไทย ภาพยนตร์สองเรื่องนี้ถ่ายทำในประเทศไทย ซึ่งแสดงฉากวิวทัศน์ที่สวยงามในเมืองไทยดังนั้นฉันกับเพื่อนมุ่งมั่นที่จะมาเที่ยว

ประเทศไทย รู้สึกตื่นเต้นมากในที่สุดเรามาถึงตลาดน้ำ
Du Lala (ตลาดน้ำสีภาค) แล้ว”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่าน
ภาพยนตร์ และแสดงให้เห็นถึงความสวยงามของประเทศไทย ภาพยนตร์เป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน และ
เป็นส่วนหนึ่งของสื่อโซเชียลทำให้ชาวต่างชาติจำนวนมากรู้จักตลาดน้ำและต้องการมาเที่ยวชมตลาด
น้ำจากภาพยนตร์ ความสวยงามและความประทับใจของตลาดน้ำสีภาคในภาพยนตร์ทำให้นัก
ท่องเที่ยวต่างชาติรู้จักและต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคให้มากขึ้น

จากการศึกษาสื่อโซเชียลทั้งหมดที่กำหนดที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทยผ่านการเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาคที่สื่อโดยอินเทอร์เน็ต มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถดูได้
ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีสัญญาณ เพราะว่า ปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้
อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ต้องการของมนุษย์เป็นอย่างมากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อโซเชียลและเป็นวิธีที่
เผยแพร่วัฒนธรรมเร็วที่สุด

Zhao haoxuan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาด
น้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ผมได้ข่าวจากอินเทอร์เน็ตว่า ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่
ที่ติดกับทะเล นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือมาชมทะเล ใน
ประเทศจีนฉันไม่ค่อยมีเวลาไปเที่ยวที่ใด โดยเฉพาะไม่มี
โอกาสใกล้ชิดธรรมชาติและฉันไม่เคยเห็นทะเล จึงอยาก
มาเที่ยวตลาดน้ำนี้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่าน
อินเทอร์เน็ตว่า ตลาดน้ำสีภาคตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ติดทะเลทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาคได้มีโอกาสไปเที่ยวทะเลอีกด้วย

ปิยะพร พักส้ม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค
ได้เล่าว่า

“ฉันได้ข้อมูลตลาดน้ำสีภาคมาจากอินเทอร์เน็ต
ในเว็บไซต์แนะนำว่า ตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณี และสินค้าต่าง ๆ ทั้งสี่ภาคของประเทศไทยเอา
มารวมไว้ด้วยกัน มีอาหารและของที่ระลึกของแต่ละภาค
บรรยากาศสวยงาม น่าสนใจ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตได้ข้อมูลเกี่ยวกับ
ตลาดน้ำสีภาคว่าตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมศิลปวัฒนธรรม
ประเพณี และสินค้าต่างๆ ทั้งสี่ภาคของประเทศไทยเอามารวมไว้ที่ด้วยกัน และบรรยากาศน่าสนใจ
จึงเกิดความสนใจจะมาเที่ยวที่นี่

ศุภาธิป พงศ์สุภา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“จากอินเทอร์เน็ตได้ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำสี่ภาค รู้ว่าบรรยากาศภายในตลาดน้ำสี่ภาคมีแบบไทย ๆ ให้ได้สัมผัส มีการจำลองบ้านเรือนไทยแบบโบราณของแต่ละภาคเรียงรายเอาไว้ตลอดสองข้างทาง มีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีต โดยแม่ค้า พ่อขาย จะพายเรือไปตามแม่น้ำเพื่อขายสินค้า เราก็สามารถเรียกแม่ค้า พ่อค้า ที่พายเรือผ่านไปผ่านมาเพื่อซื้อหาสินค้าได้ ซึ่งมีทั้งของกิน ของที่ระลึก แต่ด้านบนบกยังมีร้านค้าตั้งอยู่มากมาย มีทั้งอาหารของควาและของหวานให้เลือกชิม อีกทั้งยังมีสินค้าหัตถกรรมหลากหลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาคให้เลือกซื้อด้วย”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีการจำลองบ้านเรือนไทยแบบโบราณของแต่ละภาคเรียงรายเอาไว้ตลอดสองข้างทางมีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีตยังมีของกิน ของที่ระลึกมากมาย และสินค้าหัตถกรรมหลากหลาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวที่นี่

ปาริชาติ เจริญมาก (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในอินเทอร์เน็ตได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นไทย จึงจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยที่เรียบง่าย เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีพอเพียงดั้งเดิมที่ผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่อดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีเสน่ห์ที่น่าหลงใหลในสี่ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นไทยเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและภูมิปัญญาชาวบ้านของไทยแต่ละภาค เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่สนใจวิถีชีวิตของชาวไทยสมัยโบราณให้มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาค

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียลมีเดียรวมทั้งโทรทัศน์รายการบีบีซีวิทยุภาพยนตร์และอินเทอร์เน็ตโดยรู้ข้อมูลว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น มีชุมชนการค้าริมน้ำในอดีต ยังมีอาหารของกิน ของที่ระลึกมากมาย จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินักท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ

เนื่องจากสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคในเวลาปกติผ่านสามช่องทาง คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโซเชียลมีเดีย ทำให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคจากสาม

ช่องทางนี้ และยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้ข้อมูลของตลาดน้ำสีภาคโดยผ่านงานเทศกาล เช่น งานประกวดสาวงาม ลอยกระทง การเล่นน้ำสงกรานต์ กิจกรรมทั้งสามอย่างนี้มีปีละครั้งเดียว จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนน้อยรู้จักวัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสีภาคโดยสื่อประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมผ่านงานเทศกาล

จากการศึกษาเรื่องนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคจากสื่อกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน มีนักท่องเที่ยว 2 คน ได้ข้อมูลของตลาดน้ำสีภาคจากสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เข้าใจว่า ในช่วงเทศกาลตลาดน้ำสีภาคมีกิจกรรมมากกว่าปกติ เช่น ลอยกระทง งานประกวดสาวงาม การเล่นน้ำสงกรานต์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำมากขึ้นตลาดน้ำสีภาคได้จัดสื่อต่าง ๆ ดังนี้

กรรณิกา นนทสิงห์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค ได้เล่าว่า

“ในวันลอยกระทง ตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงาม และพนักงานของตลาดน้ำสีภาคทุกคนต้องทำกระทงให้สาวงามลอยในตลาดน้ำ งานประกวดสาวงามของตลาดน้ำสีภาคเป็นสิ่งที่ทำให้ฉันรู้ตลาดน้ำสีภาคและเป็นสิ่งดึงดูดใจให้ฉันเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าในวันลอยกระทง ตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงามซึ่งเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดและความต้องการมาเที่ยวตลาดน้ำแห่งนี้

จินดาพร สนนิก (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสีภาคอยู่ใกล้บ้าน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมที่ตลาดน้ำนี้เล่นน้ำ เกิดความสนุกสนาน ฉันจึงต้องการมาเที่ยวที่นี่”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคโดยผ่านกิจกรรมช่วงเทศกาลสงกรานต์ ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมเล่นน้ำที่ตลาดน้ำนี้อย่างสนุกสนานตลาดน้ำสีภาคจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสีภาคผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเทศกาลต่าง ๆ ทำให้ทราบว่า ในวันลอยกระทงตลาดน้ำสีภาคจะมีงานประกวดสาวงามเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และในช่วงเทศกาลสงกรานต์ตลาดน้ำสีภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติรวมเล่นน้ำที่ตลาดน้ำนี้อย่างสนุกสนาน จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้

สรุปสื่อที่ใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสีภาคได้เห็นว่า สื่อบุคคลทำให้นักท่องเที่ยวรู้ว่าตลาดน้ำสีภาคเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ สื่อสิ่งพิมพ์ โดยแผ่นพับทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงรูปหลากหลายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เช่น รูปภาพงานลอยกระทง

การรำไทย บ้านเรือนไทย และพายเรือขายของ เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้น สื่อโทรทัศน์ โดยผ่านโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตทำให้เห็นภาพเคลื่อนไหว เช่น การจัดประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ การรำไทย และมวยทะเลสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมมากกว่าสื่อบุคคลและสื่อสิ่งพิมพ์

4.2 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค

ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลาดน้ำนี้รวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดแห่งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ดังนี้

4.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)

ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมลักษณะการปลูกบ้านของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาศัยที่อยู่ให้นักท่องเที่ยว โดยผลการศึกษาถึงเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ) ในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคคือ มาซื้อของ กินข้าว เป็นต้น พวกเขาไม่ได้สนใจที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคว่ามีความแตกต่างกันมีเพียงส่วนน้อยที่ทราบว่าที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความแตกต่างกันอย่างไรดังนี้

ตารางที่ 4 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม	มาก	น้อย	ไม่สนใจ
จำนวน 30 คน	3	3	24
ร้อยละ 100	10	10	80

ผลการศึกษาถึงเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม จากตารางได้ผลว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 80 ไม่สนใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม แต่มาตลาดน้ำเพื่อพักผ่อนและซื้อของ นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 ที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความเข้าใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม คือ เอกลักษณ์ของที่อยู่อาศัยในประเทศไทยทั้งสี่ภาคจะสร้างขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจสังคม และความเชื่อในแต่ละภาคแต่ละชุมชน นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 รู้ว่าลักษณะของบ้านเรือนทั้งสี่ภาคมีความแตกต่างกัน แต่อธิบายไม่ได้

จากสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

กรวินท์ มิ่งพรสมาน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้ว รู้สึกว่าการก่อสร้างในตลาดน้ำสี่ภาคก็เหมือนกัน ไม่ต่างกันที่ไหน จุดมุ่งหมายของฉันมาเที่ยวตลาดน้ำนี่คือมาซื้อของ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคคือมาซื้อของอย่างเดียวไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ)

ศุภณัฐ ชนินพร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแค่เพื่อมาเล่นโหนดลลิ่ง ไม่ได้สังเกตการปลูกสร้างของตลาดน้ำสี่ภาค จึงไม่รู้ว่า ลักษณะของที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคเป็นอย่างไร”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่สนใจวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของไทยทั้งสี่ภาค แค่มารับเล่นโหนดลลิ่งอย่างเดียว

ประภัสสร อัครชนโชติ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันแค่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อกินข้าว ไม่ได้สนใจอาศัยที่อยู่ของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคไม่เหมือนกับที่ไหน และก็ไม่ต้องการที่จะรู้ว่าการปลูกบ้านในตลาดน้ำนี้แตกต่างกันที่ไหน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวไม่ต้องการจะรู้ว่าการปลูกบ้านของแต่ละภาคในตลาดน้ำนี้แตกต่างกันอย่างไร

นอกจากจากข้อมูลสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคอีกจำนวน 21 คน ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือ พวกเขาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแค่เพื่อมาพักผ่อนและซื้อของ ไม่ได้มาศึกษาวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

นักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค รู้ว่าลักษณะของบ้านเรือนทั้งสี่ภาคมีความแตกต่างกัน แต่อธิบายไม่ได้ ดังนี้

ทักษ์ตันย ชนมาลี (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมรู้ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ที่อยู่อาศัยไม่เหมือนกัน แต่ผมไม่ทราบวิธีการอธิบายว่าแตกต่างกันอย่างไร”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวแค่รู้ว่าเอกลักษณ์ที่อยู่อาศัยในตลาดน้ำสี่ภาคไม่เหมือนกัน แต่เขาไม่รู้ว่าการก่อสร้างของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

นักท่องเที่ยวส่วนมากไม่สนใจและไม่ต้องการจะรู้ว่า วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้วได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ของประเทศไทยแต่ละภาค ดังต่อไปนี้

เสาวรักษ์ เอี่ยมภู (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เมื่อฉันเรียนมัธยมเคยเรียนเรื่องวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค แต่ผ่านมาหลายปีแล้ว จึงจำไม่ได้ว่าวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของสี่ภาคต่างกันอย่างไร แต่รู้ว่าการปลูกบ้านของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน ในตลาดน้ำสี่ภาคสร้างบ้านเรือให้สอดคล้องกับลักษณะของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ซึ่งมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ ฉันเข้าใจแล้วว่าวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยทั้งสี่ภาคต่างกันยังไง ลักษณะบ้านเรือของภาคเหนือคือ กาลและไม้แกะสลัก ภาคใต้มียอดจั่วคือปีกผีเสื้อ ภาคกลางมียอดจั่วที่เรียกว่า บั้นลม ภาคอีสานจะมียอดจั่วคือเป็นรูปพระอาทิตย์ เรืองรองเรียกว่ายอดธง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวบางส่วนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค แต่ก่อนแค่รู้จักวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยว่ามีความไม่เหมือนกัน แตกต่างกันอย่างใด เขาก็ไม่รู้ เวล่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคแล้ว เขาได้เข้าใจถึงลักษณะการปลูกบ้านเรือนของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เช่นลักษณะบ้านเรือนของภาคเหนือคือกาลและไม้แกะสลัก ภาคใต้มียอดจั่วคือปีกผีเสื้อ ภาคกลางมียอดจั่วที่เรียกว่าบั้นลม ภาคอีสานจะมียอดจั่วคือเป็นรูปพระอาทิตย์เรืองรองเรียกว่ายอดธง เป็นต้น ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างบ้านเรือให้สอดคล้องกับลักษณะของประเทศไทยทั้งสี่ภาค เป็นวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาค สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคได้ง่ายขึ้น

นันทวัฒน์ ผลโพธิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ลักษณะบ้านเรือของภาคเหนือที่ยอดจั่วเรียกว่า กาล
ของภาคอีสานเรียกว่ายอดธง ของภาคใต้เรียกว่า ปีกผี
เสื้อ ของภาคกลางเรียกว่า บั้นลม”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมลักษณะบ้านเรือนของประเทศไทยทั้งสี่ภาคไว้ในที่เดียวกัน เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของแต่ละภาคจึงการแตกต่างกัน เพราะว่า เอกลักษณ์บ้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยทั้งสี่ภาค จะสร้างขึ้นให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศสภาพเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อในแต่ละภาคแต่ละชุมชน จึงทำให้ลักษณะของที่อยู่อาศัยของแต่ละภูมิภาคไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ค่อยสนใจการก่อสร้างของตลาดน้ำนี้ ในขณะที่เดียวกันยังไม่รู้ว่าสิ่งปลูกสร้างของตลาดน้ำสี่ภาคแตกต่างกันอย่างไร มีเพียงส่วนน้อยที่สามารถอธิบายได้ว่าอาศัยที่อยู่ของแต่ละภาคในตลาดน้ำสี่ภาคมีความแตกต่างอย่างไรบ้าง

4.2.2 ด้านประติมากรรม

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรมในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อพักผ่อน เดินเล่น และซื้อของ ไม่สนใจประติมากรรมในตลาดน้ำสี่ภาค จึงไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคในการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทยมีอะไรบ้าง ดังนี้

ตารางที่ 5 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรม

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านประติมากรรม	ได้ความเข้าใจ	ไม่เข้าใจ
จำนวน 30 คน	2	28
ร้อยละ 100	7	93

จากตารางได้ผลว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 90 มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของ ไม่สนใจประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 เท่านั้นที่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาศึกษาวัฒนธรรมไทย จึงได้ความรู้ว่าพญานาคเป็นความเชื่อของทางภาคอีสาน

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาค ได้ทราบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อพักผ่อนและซื้อของ ดังนี้

ทศมนต์ ศรีชนะ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้งแล้ว แต่ไม่เคยสังเกตเห็นว่ามีพญานาคด้วย เนื่องจากมาทุกครั้งส่วนใหญ่จะเดินแค่ร้านประจำหรือร้านที่อยากมาซื้อของ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ทศมนต์ ศรีชนะ มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคหลายครั้ง แต่เขาไม่ได้สนใจประติมากรรมในตลาดน้ำ และไม่เคยสังเกตเห็นว่ามีพญานาคด้วย ทศมนต์ ศรีชนะแค่มาเดินเล่นและซื้อของ ไม่ได้ใส่ใจที่ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างประติมากรรมไว้ในตลาดน้ำเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

ภาณุพงศ์ สงวนชาติชาย (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น พักผ่อน ไม่สนใจวัฒนธรรมไทยปรากฏในตลาดน้ำสี่ภาคมีอะไรบ้าง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น ซื้อของ เช่น ภาณุพงศ์ สงวนชาติชายมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาเดินเล่น พักผ่อนจึงไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคจากเผยแพร่วัฒนธรรมมีอะไรบ้าง

นอกจากนักท่องเที่ยว 27 คน มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของไม่สนใจประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยว 3 คนที่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาศึกษาวัฒนธรรมด้านประติมากรรม ดังนี้

นันทวัฒน์ ผลโพธิ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงพญานาคทำให้ผมรู้สึกประหลาดใจมาก จึงไปถามเจ้าหน้าที่ของตลาดน้ำสี่ภาคทำไมต้องตั้งพญานาคไว้ตลาดน้ำนี้ เข้าบอกว่าสร้างพญานาคไว้ตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อเผยแพร่ประเพณีความเชื่อและศิลปวัฒนธรรมของภาคอีสานให้นักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าพญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน เวลาที่ฝนไม่ตกจึงไปขอพญานาคที่จะทำให้เกิดฝนตก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านันทวัฒน์ ผลโพธิ์รู้สึกประหลาดใจในตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงพญานาค ได้เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ว่า พญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน สามารถทำให้ฝนตกได้ ตลาดน้ำสี่ภาคจึงสร้างพญานาคเพื่อเผยแพร่ความเชื่อและศิลปวัฒนธรรมของภาคอีสานให้นักท่องเที่ยว

He lanyan (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ฉันเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมองเห็นมีอาคารที่มีลักษณะเหมือนมังกรจึงเลย ไปถามแม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาค นั่นคืออะไร แม่ค้าบอกว่าอาคารนั้นเป็นความเชื่อของภาคอีสานในประเทศไทย เรียกว่า พญานาค หากไม่มีฝนตก คนภาคอีสานจะไปขอพญานาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคและมีความสนใจประติมากรรมในตลาดน้ำที่จะทราบว่า ประเทศไทยมีสัตว์ชนิดหนึ่งมีลักษณะเหมือนมังกรจีนเรียกว่า พญานาค เป็นความเชื่อของภาคอีสานในประเทศไทย สามารถทำให้ฝนตกได้

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคส่วนใหญ่ไม่สนใจและไม่ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคในการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทยมีอะไรบ้าง และมีเพียงส่วนน้อยที่สนใจและเข้าใจวัฒนธรรมด้านประติมากรรมของประเทศไทย

4.2.3 ด้านนาฏกรรมและการแสดง

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมหรือการแสดงในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่การเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงของท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนได้เข้าใจเกี่ยวกับการเต้นรำ และรำไทยในอดีต ดังนี้

ตารางที่ 6 ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมและการแสดง

ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรม/การแสดง	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
จำนวน 30 คน	4	26
ร้อยละ 100	13	87

จากตารางได้พบว่า ผลการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมในตลาดน้ำสี่ภาค คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 87 ไม่รู้จักลักษณะการแสดงของแต่ละภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 13 มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงมากขึ้น คือ ภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบนุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้านจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคกลาง ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ของการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านนาฏกรรมในตลาดน้ำสี่ภาค มีนักท่องเที่ยว 4 คนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดง ดังนี้
ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“ได้ดูการแสดงรำไทยของนักเรียน เป็นการรำของภาคอีสาน ซึ่งท่าทางการรำคล่องแคล่ว จังหวะดนตรีสนุกสนาน ดูแล้วเพลิดเพลิน และการเต้นประกอบเพลงของนักเรียนก็รู้สึกที่น่าสนใจดี มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาดูและถ่ายรูปรูปกันเยอะดี เป็นวิถีเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่ดีอย่างหนึ่ง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ดูการแสดงรำไทยในตลาดน้ำสี่ภาคได้ความรู้เกี่ยวกับการรำของภาคอีสานคือนิสัยของคนภาคอีสานเป็นคนรักสนุกพูดเร็วซึ่งทำนองเพลงพื้นเมืองอีสานจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉงและสนุกสนาน ทำให้นักท่องเที่ยวดูแล้วเกิดความเพลิดเพลิน และยังได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยโดยผ่านการแสดงของภาคอีสานในตลาดน้ำสี่ภาคอีกด้วย

Zhang lihua (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ได้เห็นถึงการเต้นรำโบราณของประเทศไทย ท่าทางของแต่ละภาคจะไม่เหมือนกัน เช่น ท่าทางการรำ และจังหวะดนตรีของภาคอีสานคล่องแคล่วที่สุด รองลงมา คือ ท่าทางและจังหวะของภาคกลาง ท่าทางและจังหวะของภาคเหนือช้าที่สุด”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงของแต่ละภาคผ่านการแสดงของตลาดน้ำสี่ภาคว่า นิสัยของคนภาคอีสานเป็นคนรักสนุก พูดเร็ว ทำเร็ว นิสัยของคนภาคกลางมั่นใจและคิดเร็ว นิสัยของคนภาคใต้เป็นชอบความอิสระ ดังนั้นท่าทางการรำ และจังหวะดนตรีของแต่ละภาคจึงแตกต่างกันไป คือ ภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระทบกระฉ่าง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบนุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้านจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคกลาง ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์ เป็นต้น

Mo haifeng (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มักจะรู้ว่ามวยไทยคือการแสดงแบบดั้งเดิมของประเทศไทย แต่ผมไม่ทราบว่ามวยไทยยังสามารถดำเนินการบนน้ำ มาถึงตลาดน้ำสี่ภาคได้ดูมวยทะเลไทย จึงรู้ว่ามวยไทยสามารถดำเนินการบนน้ำ เรียกว่ามวยทะเลไทย คือการแสดงแบบดั้งเดิมของภาคใต้”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้ความรู้ว่าประเทศไทยมีกิจกรรมที่เรียกว่ามวยทะเลเป็นกิจกรรมที่เล่นกันบนเสาไม้ที่วางทอดเหนือพื้นน้ำ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคใต้ และเข้าใจว่ามวยทะเลเป็นการแสดงแบบดั้งเดิมของภาคใต้

นักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้เข้าใจวัฒนธรรมด้านการแสดง แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านการแสดง และแบ่งออกไม่ได้ว่าการรำไทยนั้นเป็นของภาคไหนดังนี้

ปิยะภรณ์ พลแสน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคดูการแสดงเพียงเพื่อความบันเทิงได้ ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีการแสดงของแต่ละภาค แต่ฉันไม่ได้ศึกษาลักษณะการแสดงของแต่ละภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมาดูการแสดงเพียงเพื่อความบันเทิง จึงไม่ได้สนใจลักษณะการแสดงของแต่ละภาค

เจตริน เกษียร (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“การเต้นรำของตลาดน้ำสี่ภาคเป็นการแสดงที่สวยงาม เข้าใจว่านักแสดงจะแสดงการเต้นรำของแต่ละภาค แต่ผมแยกไม่ได้ว่าการแสดงชุดไหนเป็นภาคไหน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าตลาดน้ำสี่ภาคมีการเต้นรำของแต่ละภาค แต่นักท่องเที่ยวจำแนกไม่ได้ว่าการแสดงไหนนี้เป็นของภาคไหน

สรุปได้ว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านการแสดงการแสดงในตลาดน้ำนี้ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมโดยผ่านการแสดง ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงของแต่ละภาคของประเทศไทย

4.2.4 ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านหัตถกรรมหรือสินค้าที่ระลึกในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมสินค้าที่ระลึกของ และเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้ทราบว่า สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแต่ละภาคแตกต่างกัน ดังนั้นลักษณะสินค้าของแต่ละภาคจึงไม่เหมือนกัน ดังนี้

ภูริมาศ ดำรงเดชาพันธ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“เสื้อผ้าที่ระลึกของตลาดน้ำสี่ภาค มีของที่ระลึกของภาคต่าง ๆ โดยไม่ต้องไปถึงภาคต่าง ๆ ก็สามารถมาซื้อได้ที่ตลาดน้ำสี่ภาค ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกมากขึ้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่าคุณภาพสินค้าที่ระลึกของแต่ละภาค จึงเกิดความสนใจมาเที่ยว และสามารถมาซื้อของที่ระลึกที่ตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวได้อย่างสะดวกสบาย ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าสภาพภูมิอากาศของแต่ละภาคแตกต่างกันก็จะแตกต่างกันออกไปตามวิถีชีวิตของแต่ละภาคจึงทำให้ลักษณะสินค้าของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมของที่ระลึกของภาคต่างๆ ในพื้นที่เดียวกัน เช่นภาคเหนือมีกระเป๋า กำไล รองเท้า บางอย่างเป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ งานถักกระเป๋า รองเท้าสาน เสื้อที่ระลึกของตลาดน้ำสี่ภาค”

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ได้ทราบว่าของที่ระลึกของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือ ทำจากไม้และไม้ไผ่ เช่น มีตะกร้า ถังใส่ของ รองเท้า เป็นต้น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้ความรู้และเข้าใจว่าสภาพภูมิอากาศของภาคเหนือมีภูเขามากมายและอากาศเย็นสบาย ลักษณะของที่ระลึกของภาคเหนือส่วนใหญ่จึงเป็นงานฝีมือ ทำจากไม้และไม้ไผ่

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมสินค้าของแต่ละภาค เช่น ภาคเหนือมีแกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าไหม ภาคอีสานมีเทียนหอม หมอนอิง ภาคกลางมีเครื่องประดับ กระเป๋าสาน ภาคใต้มีผลิตภัณฑ์ทำจากมะพร้าว ผ้าบาติกเรือไม้จำลอง”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมสินค้าของแต่ละภาค เป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมด้านของที่ระลึกของแต่ละภาคให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้ความรู้ว่าของที่ระลึกของแต่ละภาคอย่างหลากหลายและแตกต่างกันด้วย เพราะว่า สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน จึงทำให้สิ่งของทั้งสี่ภาคก็แตกต่างกัน แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนมากสนใจสินค้าเพียงแครูปลักษณ์ภายนอก แต่ไม่ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าของภาคไหน ดังนี้

กันตินันท์ มินาค (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อซื้อสิ่งที่ต้องการใช้ในประจำ
ชีวิตและสินค้าที่น่าสนใจ ไม่ได้ศึกษาวัฒนธรรมด้าน
หัตถกรรมและสินค้าที่ระลึกและไม่รู้ว่าเป็นสินค้าที่เข้ามาเป็น
สินค้าของภาคไหน”

สรุปได้ว่า มีนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาคเพียงส่วนน้อยได้เข้าใจและสามารถอธิบายเอกลักษณ์สินค้าที่ระลึกของไทยได้ นักท่องเที่ยวส่วนมากสนใจสินค้าเพียงแครูปลักษณ์ภายนอก แต่ไม่ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าของภาคไหน

4.2.5 ด้านอาหาร

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านอาหารในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาพักผ่อนและซื้อของ จึงไม่สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค แต่ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยได้เข้าใจว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกันไปตามด้วย ดังนี้

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แค่มาตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวสามารถกินได้อาหารแต่ละ
ท้องถิ่น เช่น ของภาคเหนือ ใส่อั่ว น้ำพริกหนุ่มกับ
แคบหมู ภาคอีสาน ส้มตำ ไก่ย่าง แมลงทอด และข้าว
เหนียว ภาคกลาง น้ำพริกปลาทุ ผักนึ่ง ภาคใต้ มะตะบะ
แกงมัสมั่น”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ให้นักท่องเที่ยวมาตลาดน้ำสี่ภาคที่เดียวก็สามารถกินอาหารแต่ละท้องถิ่นได้ และได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ จึงทำให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกัน คือ อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก ๆ จะปรุงจนผักมีความนุ่ม

และมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสค่อนข้างจัดมีการเอาข้าวไปคั่ว ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกับไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้ จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงแต่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ยังมีขนมขบเคี้ยวของท้องถิ่น เช่น ขนมของภาคกลางมีขนมเบื้อง กล้วยทับ ในตลาดน้ำสี่ภาคสามารถประทับใจวิธีการขาย ที่นั่งขายบนเรือ แสดงให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวิถีคนไทยในสมัยก่อน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาจนถึงตลาดน้ำสี่ภาคแล้วได้ความรู้ว่าตลาดน้ำสี่ภาคไม่เพียงแต่รวบรวมอาหารของแต่ละภาค ยังมีขนมขบเคี้ยวของท้องถิ่นจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละภูมิภาค

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงนักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่เข้าใจวัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค ดังนี้ บุรินทร์ จันอ่อน (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ผมมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค แคสนใจอาหารที่ผมชอบ จึงไม่ทราบว่าอาหารนั้นเป็นอาหารของภาคไหน”

กันตินันท์ มินาค (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“แค่มาตลาดน้ำสี่ภาคกินข้าวและซื้อของ ไม่จำเป็นต้องการรู้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งแค่มากินข้าวและซื้อของ จึงไม่จำเป็นต้องการรู้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาค

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่มีความเข้าใจว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกัน เช่น อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก ๆ จะปรุงจนผักมีความนุ่มและมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสชาติค่อนข้างจัดมีการเอาข้าวไปคั่ว ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกับไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน นักท่องเที่ยวส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อมาพักผ่อนและซื้อของ จึงไม่สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค

4.2.6 ด้านการแต่งกาย

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมด้านการแต่งกายในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่าตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายไม่ค่อยชัดเจน หรือว่าผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจกับการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้ประทับใจวัฒนธรรมไทยผ่านการแต่งกาย

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“เข้าไปตลาดน้ำสี่ภาคเห็นถึงเจ้าหน้าที่ พ่อค้ากับแม่ค้า
ทั้งหมดแต่กายทั่วไป ไม่ได้ความรู้สึกประทับใจอะไร”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยงเข้ามาตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นพนักงานในตลาดน้ำแต่งตัวเหมือนทั่ว ๆ ไป ใส่กางเกง เสื้อยืด จึงไม่มีความประทับใจ ดังนั้นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้สังเกตและไม่ได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย

พิมพ์ศิริ เกตุชาญ (29 เมษายน 2556: สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“เจ้าหน้าที่ พ่อค้า แม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวกัน
ปกติ ไม่ประทับใจอะไร แต่ในตลาดน้ำสี่ภาคยังมีร้านขาย
เสื้อผ้าของสมัยโบราณ แต่ฉันไม่สนใจจึงไม่ได้สังเกตอะไร
ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ พ่อค้าแม่ค้าของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวตามปกติ

ภูริมาศ ดำรงเดชาพันธ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

*“การแสดงของแต่ละภาค จะมีการเปลี่ยนเสื้อผ้าที่
เหมาะสมกับการแสดงของแต่ละภาค แต่ในตลาดน้ำ
สี่ภาค การแต่งกายของพนักงานทั้งหมดใส่กางเกง เสื้อยืด
จึงไม่ได้ความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของ
แต่ละภาค”*

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักแสดงของตลาดน้ำสี่ภาค ในการแสดงของแต่ละภาค จะเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับการแสดงของแต่ละภาคแต่พนักงานของตลาดน้ำสี่ภาคแต่งตัวเหมือนทั่วไป ทำให้นักท่องเที่ยงไม่สามารถได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของแต่ละภาคได้

สรุปได้ว่า จากการแต่งกายของพนักงาน พ่อค้าแม่ค้า และเจ้าหน้าที่ในตลาดน้ำสี่ภาคแสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำสี่ภาคไม่ได้เป็นวัฒนธรรมด้านการแต่งกายแบบไทยสมัยโบราณมีเพียงการขายสินค้าที่เป็นเครื่องแต่งกายของแต่ละภาคเท่านั้น

4.2.7 กิจกรรมอื่น ๆ

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อวัฒนธรรมด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค พบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหารปลา นั่งเรือชมชนตลาดน้ำสี่ภาค และนวดแผนไทย เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยงได้ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงและความประทับใจ

ชญาดา สุวรรณบุบผา (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลายทำให้ฉันเกิด
ความบันเทิง และความสุขด้วย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหาร
ปลา นั่งเรือชมชนตลาดน้ำสี่ภาค มีความประทับใจ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น ให้นมแพะ ให้อาหารปลา และนั่งเรือชมชนให้นักท่องเที่ยวได้เกิดความบันเทิงและความสุขด้วย

ทวิดา โพธิ์ประสาท (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“ให้อาหารปลา ช้างและแพะ นวดไทย เป็นต้น หลาย
กิจกรรม แสดงให้เห็นภูมิปัญญาไทย และให้นักท่องเที่ยว
เกิดความเพลิดเพลิน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เห็นว่าในตลาดน้ำนี้มีกิจกรรมมากมาย เช่น ให้อาหารปลา ช้างและแพะ นวดไทย ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน

จากสัมภาษณ์ได้ผลว่า นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 42 ชอบนั่งเรือชมตลาดน้ำ มีนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 34 ชอบนวดแผนไทย และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 24 ชอบให้อาหารสัตว์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมาสนใจ

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยว มาสนใจ	ให้อาหารสัตว์	นวดแผนไทย	นั่งเรือชมตลาดน้ำ
จำนวน 30 คน	7	10	13
ร้อยละ 100	24	34	42

จากศึกษาถึงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบนั่งเรือชมตลาดน้ำ ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวจันทิรา แยมทิม ดังนี้

จันทิรา แยมทิม (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค ได้เล่าว่า

“นั่งเรือเป็นกิจกรรมที่ฉันชอบมากที่สุด เพราะว่า วิถีชีวิต
ของคนไทยสมัยก่อนต้องอาศัยเรือเดินทางทำให้ฉันได้
สัมผัสวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนอย่างแท้จริง กิจกรรม
นั่งเรือชมวิวเป็นกิจกรรมหาได้ยากในปัจจุบันนี้
นอกจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การ
นั่งเรือลดความสำคัญในสังคมไทยทำให้यरุ่นในปัจจุบันไม่
เข้าใจชีวิตของบรรพบุรุษ กิจกรรมนี้ช่วยเผยแพร่
วัฒนธรรมไทย คือสัมผัสวิถีชีวิตของชาวไทยดั้งเดิมด้วย
ตัวเอง นอกจากนี้ยังได้ชมทัศนียภาพ”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชอบนั่งเรือมากที่สุด เพราะว่านั่งเรือสามารถใกล้ชิดกับธรรมชาติ สนุกสนาน นอกจากนี้ยังได้รับความรู้และเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวไทยดั้งเดิม คือ เรือเป็นการจราจรสำคัญที่สุดของไทยริมน้ำสมัยก่อน ไม่ว่าเป็นการค้าขายหรือการเดินทางก็ต้องใช้เรือเป็นส่วนใหญ่

จากสัมภาษณ์เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชอบกิจกรรมนวดแผนไทย ดังนี้
ภัทรานิษฐ์ ไสยวงศ์ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“การนวดแผนไทย เป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทยเพื่อการผ่อนคลายร่างกายและการบำบัดรักษาโรค เป็นเวชศิลป์ที่กำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก เป็นภูมิปัญญาของคนไทยที่สั่งสมสืบทอดกันมาแต่โบราณ เพราะต้องผสมผสานการใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ ของผู้นวด ทั้งการใช้นิ้วมือกดจุด การนวดด้วยฝ่ามือ การใช้ลำแขน การคลึง การยืดและบิดตัวผู้ถูกนวด เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายของกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการอ่อนเพลีย คลายความเมื่อยล้า และกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของโลหิตที่ดีขึ้น ตลาดน้ำสี่ภาคมีกิจกรรมการนวดแผนไทยทำให้คนที่มาเที่ยวเมื่อเหนื่อยแล้วสามารถทำให้ผ่อนคลายร่างกายให้สบายได้ ฉันชอบมาก”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมนวดแผนไทยเป็นความนิยมของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะคนไทยหรือว่าชาวต่างประเทศ เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะของนวดแผนไทย มีนวดน้ำมัน นวดผ่อนคลาย นวดกดจุดผ่านเท้า และนวดไล่ลม และนวดจับเส้น เป็นต้น และทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบว่าวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับนวดแผนไทย คือ ก่อนนวดผู้นวดจะไหว้ครูที่สอนนวดและเสวยผมขึ้นไป และกล่าวขอโทษคนถูกนวดตามวัฒนธรรมไทย เพราะการนวดคือการจับต้องถูกตัว ซึ่งคนไทยถือว่าเป็นศิลปะของประเทศที่มีเอกลักษณ์ของไทยสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยโบราณที่ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ รักษาโรคได้ ทำให้ร่างกายเกิดความผ่อนคลายของกล้ามเนื้อและกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของโลหิตที่ดีขึ้นจึงทำให้นวดแผนไทยได้รับความนิยมไปทั่วโลก นอกจากนี้ยังทำให้คนไทยได้สืบทอดและรักษาภูมิปัญญาของคนไทยโบราณไว้ คือ เป็นอาชีพที่มีรายได้ คนที่มาเที่ยวที่นี่ได้สัมผัสนวดแผนไทยด้วยตนเอง ก็จะได้รับความรู้เกี่ยวกับนวดแผนไทย คือ ใช้ร่างกายส่วนใดทำหน้าที่ใดจึงจะเกิดประโยชน์ต่อร่างกายได้อย่างเหมาะสม

จากสัมภาษณ์เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชอบกิจกรรมการให้อาหารสัตว์ ดังนี้
จิระเดช พูลทองคำ (29 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคได้เล่าว่า

“คนไทยนับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า การทำบุญจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีได้ ถือ

ว่าเป็นการสะสมบุญ (สะสมความดี) ถ้าเสียชีวิตไป จะเกิดใหม่ในสภาพที่ดี เช่นเกิดใหม่แล้วที่ร่างกายแข็งแรงการให้นมแพะและการให้อาหารปลาเป็นการทำบุญคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เชื่อว่าการทำบุญเหล่านี้ ถ้าเราตายไป เราก็จะได้ทานอาหารเหล่านั้น และแม้แต่บรรพบุรุษ ก็สามารถทานอาหารที่เราให้ไปได้ด้วยเช่นกัน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการให้อาหารสัตว์ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย กิจกรรมการให้อาหารสัตว์สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทย คือนับถือศาสนาพุทธ ชอบทำบุญเช่น การให้นมแพะและการให้อาหารปลาเพื่อสบายใจและให้ใจมีบุญ ก็จะทำให้ชีวิตของตนเองมีความสุขและความเจริญ สิ่งที่ไม่ดีจะหายไปจากชีวิตของตนเอง นอกจากตัวเองได้บุญแล้ว สิ่งที่ดีงามที่ตนทำไว้ก็จะทำให้บรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้วมีความสุขโลกหน้าได้อีกด้วย คนต่างชาติที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคก็จะได้รู้จักนิสัยใจคอและวัฒนธรรมของคนไทย จากกิจกรรมการให้อาหารสัตว์ได้ และจะรับรู้ถึงความเชื่อของคนไทยที่ทำให้คนไทยเป็นคนใจเย็น มีความเมตตา กรุณาคนอื่น ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศในนามว่า “สยามเมืองยิ้ม” ที่รู้จักกันดีในสายตาชาวโลก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรมและวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค และเพื่อวิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคโดยศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ พ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำสี่ภาคจำนวน 20 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคจำนวน 30 คน มีผลการวิจัยซึ่งสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 ประวัติความเป็นมา รูปแบบวัฒนธรรมและวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาค

(1) ประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาคคือ จากเดิมพื้นที่ที่ตลาดน้ำสี่ภาคเคยเป็นที่รกร้าง ว่างเปล่า และมีบ่อน้ำธรรมชาติ ผู้บริหารจึงใช้พื้นที่นี้สร้างเป็นตลาดน้ำ และรวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาคไว้ในพื้นที่ที่เดียวนี้ ตั้งชื่อเป็น ตลาดน้ำสี่ภาค ผู้บริหารสร้างตลาดน้ำสี่ภาคนี้ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่อาศัยอยู่ริมน้ำในอดีต รวมถึงประเพณีและศิลปะทางวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ดังนั้นตลาดน้ำสี่ภาคจึงเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย ตลาดน้ำสี่ภาคก็องค์ประกอบการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ ด้านทรัพยากรหรือสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำสี่ภาคมีทรัพยากรติดกับทะเล บรรยากาศดี นอกจากนี้ยังมีการแสดงของท้องถิ่นซึ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตลาดน้ำสี่ภาคมีร้านขายของมากมาย เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องใช้ และร้านขายเสื้อผ้า เป็นต้น ด้านการให้บริการ ตลาดน้ำสี่ภาคมีพนักงานดูแลสถานที่จอดรถและความสะอาด นอกจากนี้ยังมีจุดประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว ด้านการเดินทาง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาเยี่ยมชมที่นี่ได้อย่างสะดวกสบายทั้งด้วยรถตู้และรถโดยสาร โดยใช้เวลาประมาณสองชั่วโมงจากกรุงเทพฯ

(2) รูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในตลาดน้ำสี่ภาค ได้แก่ ด้านสถาปัตยกรรม การปลูกบ้านของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ภาคเหนือมีหน้าจั่วบ้านเรียกว่า “กาแล” ภาคกลางเรียกว่า “ปั้นลม” ภาคอีสานเรียกว่า “ยอดธง” ภาคใต้เรียกว่า “ปีกผีเสื้อ” ด้านประติมากรรมเป็นความเชื่อของภาคอีสานเกี่ยวกับ “พญานาค” ซึ่งหมายถึง สัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ ความมีอำนาจวาสนา และสามารถขอให้ฝนตกได้ ด้านนาฏกรรมเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับการแสดง

ทั้งสี่ภาคและส่งเสริมกิจกรรม “มวยทะเล” ด้านหัตถกรรม เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยด้านสินค้าที่ระลึกส่งเสริมสินค้าศิลปปะงานฝีมือของประเทศไทยแต่ละภาค ส่วนใหญ่ทำจากไม้และไม้ไผ่ ด้านอาหารเผยแพร่วัฒนธรรมด้านอาหารของประเทศไทยแต่ละภาค เช่น ใส่อั่วของภาคเหนือ ส้มตำและแมลงทอดของภาคอีสาน น้ำพริกปลาทุและผัดไทยของภาคกลาง แกงไตปลาและแกงเหลืองหน่อไม้ปลาเรียวเขียวของภาคใต้ ส่งเสริมวิธีการค้าขายในอดีตคือการค้าขายบนเรือ ด้านการแต่งกาย ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยการแต่งกายของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ในเทศกาลที่สำคัญ เช่น ในเทศกาลวันสงกรานต์ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนาน เช่น นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ โหนดลวดสลิง นวดแผนไทย ลูกบอลลอยน้ำ หนังสืมิติ ให้อาหารสัตว์ และบ้านผีสิง

(3) วิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคคือเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านสื่อ ได้แก่ 1) สื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดน้ำนี้เผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ คือ แผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาค เผยแพร่งิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมด้านการค้าขายของคนไทยในสมัยโบราณให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ 2) สื่อบุคคล การเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อบุคคล คือ พ่อค้า แม่ค้า และเจ้าหน้าที่ที่สามารถแนะนำประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำสี่ภาค วิถีชีวิตของสมัยโบราณ และวัฒนธรรมด้านวัตถุที่เป็นรูปธรรมคือ ที่อยู่อาศัย ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย และด้านการแสดงแก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค 3) สื่อโทรทัศน์ ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านสื่อโทรทัศน์ คือ รายการบีโพร์ยู ช่องพีเอสไอ มาบันทึกรายการโทรทัศน์ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่า ประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำนี้ คือ ตลาดน้ำนี้เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวบรวมวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมด้านของที่ระลึก และวัฒนธรรมด้านการแสดงของประเทศไทยทั้งสี่ภูมิภาค และกิจกรรมในตลาดน้ำ เช่น นั่งเรือชมตลาดน้ำ นวดแผนไทย การแสดงเต้นรำ มวยทะเล 4) สื่อกิจกรรมต่าง ๆ ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านสื่อกิจกรรมต่าง ๆ คือ การแสดงรำไทย มวยทะเล นวดแผนไทย นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ เป็นต้น เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกายและวัฒนธรรมการแสดงรำไทยทั้งสี่ภาค

5.1.2 วิเคราะห์ผลการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคจากความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

(1) สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อ 3 ประเภท ได้แก่ 1) สื่อสิ่งพิมพ์ นักท่องเที่ยวจากแผ่นพับของตลาดน้ำสี่ภาคได้ทราบว่า ในตลาดน้ำสี่ภาคมีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์รำไทย นั่งเรือชมรอบตลาดน้ำ การแสดงทางน้ำกับการมวยทะเล และสถาปัตยกรรมบ้านเรือนไทยภาคต่าง ๆ จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลาดน้ำนี้ 2) สื่อบุคคล นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากเพื่อนหรือบุคคลในครอบครัวทำให้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองพัทธยาและเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค บรรยากาศสวยงาม ขณะเดียวกันมีของที่ระลึกและของฝากของท้องถิ่นมากมาย มีกิจกรรมและอาหารของแต่ละภาคหลากหลายส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้ 3) สื่อโทรทัศน์ นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคโดยผ่านภาพยนตร์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ได้ทราบว่า ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่นมีชุมชน

อาศัยอยู่ริมน้ำและมีการค้าขายแบบเดิมในอดีต ยังมีอาหารการกิน ของที่ระลึกมากมาย จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาเที่ยวที่ตลาดน้ำนี้ นอกจากสามสื่อนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยรู้จักตลาดน้ำสี่ภาคผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ได้ทราบว่า ในวันลอยกระทงตลาดน้ำสี่ภาคจะมีงานประกวดสาวงามเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และในช่วงเทศกาลสงกรานต์ตลาดน้ำสี่ภาคมีชาวไทยและชาวต่างชาติร่วมเล่นน้ำที่ตลาดน้ำนี้อย่างสนุกสนาน จึงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลาดน้ำนี้

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 53 ได้ศึกษาข้อมูลของตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อโซเชียลมีเดีย นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 27 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อบุคคล และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 20 รู้จักตลาดน้ำสี่ภาคจากสื่อสิ่งพิมพ์

(2) ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมในตลาดน้ำสี่ภาค ตลาดน้ำสี่ภาครวบรวมวัฒนธรรมไทยทั้งสี่ภาค เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำนี้ ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านสถาปัตยกรรม (ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 80 ไม่สนใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม แต่มาตลาดน้ำเพื่อพักผ่อนและซื้อของ นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 ที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความเข้าใจวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม คือ เอกลักษณ์ของที่อยู่อาศัยในประเทศไทยทั้งสี่ภาคจะสร้างขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อในแต่ละภาค แต่ละชุมชน และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 รู้ว่าลักษณะของบ้านเรือนทั้งสี่ภาคมีความแตกต่างกันแต่อธิบายไม่ได้ 2) ด้านประติมากรรม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 90 มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและซื้อของ ไม่สนใจประติมากรรมของตลาดน้ำสี่ภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 10 เท่านั้นที่มาตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อมาศึกษาวัฒนธรรมไทย จึงได้ความรู้ว่าพญานาคเป็นความเชื่อของภาคอีสาน 3) ด้านนาฏกรรมและการแสดง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 85 ไม่รู้จักลักษณะการแสดงของแต่ละภาค นักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 15 มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงมากขึ้น คือรู้ว่าภาคอีสานจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็ว กระฉับกระเฉง และสนุกสนาน ภาคเหนือจะมีท่าทางและจังหวะที่ค่อนข้างช้าและเนิบนาบนุ่มนวล ภาคกลางส่วนมากจะเน้นการรำและการละเล่นพื้นบ้านที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนภาคกลาง ภาคใต้เน้นการลอกเลียนท่าสัตว์เป็นต้น 4) ด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก มีเพียงส่วนน้อยของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำสี่ภาคแล้วได้เข้าใจและสามารถอธิบายเอกลักษณ์สินค้าที่ระลึกของไทยได้ โดยนักท่องเที่ยวส่วนมากสนใจสินค้าเพียงแค่รูปลักษณ์ภายนอก แต่ไม่ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าของภาคไหน 5) ด้านอาหาร นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่มีความเข้าใจว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกัน คือ อาหารของภาคเหนือ มักจะปรุงอาหารให้สุกมาก ๆ จะปรุงจนผักมีความนุ่มและมีเครื่องปรุงรสเฉพาะ ภาคอีสานจะมีรสค่อนข้างจัดมีการใช้ข้าวคั่วเป็นส่วนผสมสำคัญ ภาคกลางไม่เน้นรสใดรสหนึ่งจะมีรสชาติคล้ายกับไปตามชนิดของอาหาร ภาคใต้ จะเน้นเครื่องเทศเป็นสำคัญไม่เน้นรสหวาน โดยนักท่องเที่ยวส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อมาพักผ่อนและซื้อของ จึงไม่สนใจวัฒนธรรมด้านอาหารต่าง ๆ ในตลาดน้ำสี่ภาค 6) ด้านการแต่งกาย ตลาดน้ำสี่ภาคเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายไม่ค่อยชัดเจน ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำ

สี่ภาคจึงไม่ได้สังเกตและไม่ได้รับรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย 7) กิจกรรมอื่น ๆ คือนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 42 ชอบนั่งเรือชมตลาดน้ำ มีนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 34 ชอบวาดแผนไทย และนักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 24 ชอบให้อาหารสัตว์

โดยสรุปแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค โดยไม่มีเป้าหมายเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมไทย เพียงแต่มาท่องเที่ยวพักผ่อนและซื้อของ มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนไทยในอดีตและได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยจากรูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาค

5.2 อภิปรายผล

การวิเคราะห์การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นมาเพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่ย้ายถิ่นมาในอดีต รวมถึงประเพณีและศิลปะทางวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งสี่ภาค ดังนั้นตลาดน้ำสี่ภาคจึงเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยและมีรูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยผ่านด้านสถาปัตยกรรมด้านประติมากรรมด้านนาฏกรรมด้านหัตถกรรมด้านอาหารด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 คือตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่นำเสนอวัฒนธรรม วิถีชีวิตและสังคมไทยทั้งสี่ภาคด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายและเป็นรูปธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมในสมัยนั้นออกมา ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มคนหรือสังคมต่าง ๆ รวมไปถึงสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์ในสังคมนั้นสร้างสรรค์ขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2548) ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นสถานที่มีการเผยแพร่วิถีชีวิต ฆราวาสวัฒนธรรม ศิลปะ อดสาหกรรม และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปกรรมและงานแสดง สินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑสถานทุกประเภท ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ตลอดจนแหล่งมรดกต่าง ๆ เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาพบเห็น สัมผัสสถานที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริงทำให้นักท่องเที่ยวได้สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักวัฒนธรรมกว้างขวางขึ้น เช่นเดียวกับแนวคิดของชนัญ วงษ์วิภาค (2549 : 80) ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและได้สัมผัสความงดงามของวัฒนธรรม เป็นวิธีช่วยเผยแพร่เอกลักษณ์ของท้องถิ่นรวมถึงประเทศชาติ แต่ในประเด็นนี้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เพิ่มเติมนั้น ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยพบว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค

5.2.2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค โดยไม่มีเป้าหมายเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมไทย เพียงแต่มาท่องเที่ยวพักผ่อนและซื้อของ มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่มาเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนไทยในอดีตและได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยจากรูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมของตลาดน้ำสี่ภาคในประเด็นเรื่องนักท่องเที่ยวได้รับความรู้เพิ่มเติมนั้นไม่สอดคล้อง

กับสมมุติฐานข้อที่ 2 คือตลาดน้ำสี่ภาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ ที่มีบทบาทให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยที่มีความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันแต่ละภูมิภาค ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยได้อย่างใกล้ชิด เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทยที่แทรกในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมในระยะเวลาสั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “การแต่งกายสี่ภาค” (2555 : ออนไลน์) ว่า การแต่งกายของภาคกลาง การแต่งกายของผู้ชายกับผู้หญิงแตกต่างกัน เช่น ผู้ชาย สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง นิยมสวมใส่โจงกระเบนสวมเสื้อสีขาว ติดกระดุม 5 เม็ด ที่เรียกว่า “ราชปะแตน” ไว้ผมสั้น ข้าง ๆ ตัดเกียร์ถึงหนังศีรษะข้างบนหัวแสกกลาง ผู้หญิงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง นิยมสวมใส่ผ้าซิ่นยาวครึ่งแข้ง ห่มสไบเฉียงตามสมัยอยุธยา ทรงผมเกล้าเป็นมวย และสวมใส่เครื่องประดับเพื่อความสวยงาม เนื่องจากการวิจัยพบว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาคโดยงานวิจัยครั้งนี้มีผลสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่อดีต มนุษย์เรียนรู้ที่จะเดินทางเพื่อหาสิ่งต่าง ๆ และเพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชมทัศนียภาพที่สวยงาม การพักผ่อนซื้อของ หรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของตุ้ย ชุมสาย (2527 : 24-25) ว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง คือการที่นักท่องเที่ยวพักผ่อนจากงานประจำที่ทำอยู่ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และได้พบเจอสิ่งแปลกใหม่ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติที่งดงาม สิ่งก่อสร้างแปลกใหม่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและต้องมั่นใจว่าไม่มีสิ่งใดรบกวนการพักผ่อนของเขา และเตรียมพร้อมกลับไปสู่งานหนักอีกครั้งหนึ่ง เช่น เดียวกันกับผลการวิจัยของสุพร บุญปก (2551) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สิ่งดึงดูดที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวคือบรรยากาศที่ ร่มรื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพชรรัตน์ ภูพันธ์ (2550) พบว่านักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน การซื้อของและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาวิเคราะห์การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของตลาดน้ำสี่ภาคมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรวิเคราะห์การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตลาดน้ำสี่ภาค คือ แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น ตลาดน้ำขวัญเรียม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2545) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- กันทนา แก้วศรี. (2553) การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเพณีออกหว่า และ ประเพณีแห่เทียนแหง ของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ม.ป.ท. : คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- กิติมา ปรีดีโลก. (2524) ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกียรติ จิวะกุล. (2525) ตลาดในกรุงเทพมหานคร : การขยายตัวและพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตุ้ย ชุมสาย. (2527) ปฐมบทวิชาการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2551) การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2543) จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรชัย ดั่งจาด (2545) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2545) ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540) วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปิดมิติใหม่ของการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชิตจันทร์ หังสสุต. (2532) หลักและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ. (2548) การศึกษาผลจากการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การภาครัฐ และเอกชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ม.ป.ท. : คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นวล สารสอน. (2533) ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพสังคม-เศรษฐกิจที่
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. (สาขาวิชามานุษยวิทยา)
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นาฏยา สุวรรณทรัพย์. (2537) การจัดทำเนียบการของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสหวิทยาการอยุธยาใน
ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ สุขสวัสดิ์. (2521) วรรณคดีไทยเกี่ยวกับชนบประเพณี. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประดับ เรียงประยูร. (2541) การศึกษาแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริม
เศรษฐกิจชุมชนตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- พยอม ธรรมบุตร. (2548) เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553) การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. ปริญญาโท
(สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิมล ศรีธเรศ. (2551) การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการพิพิธภัณฑ์
ไดโนเสาร์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา)
กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรสวรรค์ มโนพัฒนะ. (2552) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พวงผกา คุโรวาท. (2536) ศิลปะและวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท. : อมรการพิมพ์.
- พัชรา ลากลือชัย. (2546) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยว
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เพชรรัตน์ ภูพันธ์. (2550) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา)
กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพโรจน์ พูลยรัตน์. (2524) การทดลองถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นใน
เขตการศึกษา 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รสิกา อังกูร. (2549) “การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น”
วารสารการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราณี อีสัยกุล. (2546) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์
วิชาชีพ การจัดการการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรภัทร สยนานนท์. (2552) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน บริเวณตลาดน้ำคลองลัดมะยม
เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ์ ติวกุล. (2524) การทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นใน
จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภ ทองอ่อน. (2550) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร :
สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาริ ยอดครุฑ. (2549) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับสำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรัณยพงศ์ โชติวรรณ. (2549) ผลกระทบของตลาดน้ำตลิ่งชันต่อชุมชนริมน้ำคลองชักพระแขวง
คลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ (สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม)
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542) การดำเนินการเพื่อกำหนด
นโยบายการท่องเที่ยวเพื่อการรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544) นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายสาวท โสขวิญญา. (2551) การประเมินประสิทธิผลในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด
สมุทรปราการ ปีงบประมาณ 2547-2549. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2533) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์
ส่งเสริมเผยแพร่ และพัฒนาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพร บุญปก. (2551) การศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมนันทนาการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง
อำเภอพระประแดง จ. สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร :
วิทยาศาสตร์การกีฬาสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุพัตรา สุภาพ. (2514) **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. (2541) **ท่องเที่ยวแบบ “นิเวศสัญจร” ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- อภิญา พัดพาดิ. (2543) **ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน**. วิทยานิพนธ์
นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2545) **การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน**. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฐานข้อมูลออนไลน์

- “การแต่งกาย 4 ภาค” (2555) **การแต่งกายของประเทศไทยทั้งสี่ภาค** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://camchusim.wordpress.com> (21 เมษายน 2556)
- “การท่องเที่ยวในประเทศไทย” (2556) **สถานการณ์การท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://th.wikipedia.org/wiki> (21 เมษายน 2556)
- “การสืบทอดวัฒนธรรม” (ม.ป.ป.) **สถิติการท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.creativeculturethailand.com/detail> (21 เมษายน 2556)
- “ความหมายของนักท่องเที่ยว” (2549) **สถิตินักท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.thaigoodview.com/> (21 เมษายน 2556)
- “เรือนไทย 4 ภาค เอกลักษณ์ของไทย” (2551) [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=192281> (21 เมษายน 2556)
- “สถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย”(2553) **สถิติการท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.tourism.go.th>. (21 เมษายน 2556)
- “สถิติจำนวนประชากรในเขตเมืองพัทยา” (ม.ป.ป) **สถิติการท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.pattaya.go.th> (21 เมษายน 2556)
- “องค์ประกอบของการท่องเที่ยว”(ม.ป.ป) **ความสำคัญของการท่องเที่ยว** [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://dit.dru.ac.th/home/023/travel/a1.html> (21 เมษายน 2556)
- “อาหารไทย” (ม.ป.ป) [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.sawadee.co.th/thailand/food/regional.html> (21 เมษายน 2556)

ภาคผนวก

แบบสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

1. ท่านทำงานในตลาดน้ำสี่ภาคมาตั้งแต่เมื่อไร.....
2. ตลาดน้ำสี่ภาคสร้างขึ้นมาจากตั้งแต่เมื่อไร.....
3. จุดประสงค์ในการสร้างตลาดน้ำสี่ภาคคืออะไร.....
4. ทำไมจึงเลือกสถานที่นี้ในการสร้างตลาดน้ำสี่ภาค.....
5. จุดเด่นของตลาดน้ำนี้คืออะไรบ้าง.....
6. ตลาดน้ำแห่งนี้เปิดขายของวันใดบ้าง และลูกค้าส่วนใหญ่เป็นใครบ้าง.....
7. เอกลักษณ์ของตลาดน้ำคือ.....
8. มีการจัดงานอะไรบ้างในแต่ละปี.....
9. จุดเด่นของแต่ละภาคมีอะไร.....
10. การโฆษณาตลาดน้ำสี่ภาคโดยใช้สื่ออะไรบ้าง.....
11. แนวคิดในการออกแบบตลาดน้ำสี่ภาคคืออะไร.....
12. ตั้งแต่ตลาดน้ำสี่ภาคได้สร้างขึ้นจนถึงปัจจุบันเคยมีการปรับปรุงอะไรบ้าง.....
13. ช่วงเวลาไหนนักท่องเที่ยวเยอะที่สุด.....
14. วัฒนธรรมของภาคใดที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุด.....
15. ลักษณะสิ่งปลูกสร้างของแต่ละภาคแตกต่างกันอย่างไร.....
16. ลักษณะวัฒนธรรมการแต่งกายของแต่ละภาคแตกต่างกันอย่างไร.....
17. ลักษณะวัฒนธรรมด้านอาหารของแต่ละภาคแตกต่างกันอย่างไร.....
18. ลักษณะวัฒนธรรมเครื่องใช้ของแต่ละภาคแตกต่างกันอย่างไร.....
19. ทำไมสร้างม้งกร พญานาคไว้ที่นี่.....

แบบสอบถามสัมภาษณ์พ่อค้าแม่ค้า

1. ท่านมาขายของที่ตลาดน้ำสี่ภาคเมื่อไร.....
2. ท่านเป็นคนจังหวัดไหน.....
3. ตลาดน้ำแห่งนี้เปิดขายของวันไหนบ้าง.....
4. ท่านขายสินค้าประเภทใด.....
5. ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นสัญชาติอะไร.....
6. ก่อนมาขายของที่ตลาดน้ำนี้ ท่านทำอาชีพอะไรมาก่อน.....
7. ท่านมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำแห่งนี้อย่างไร.....

แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว

1. ท่านรู้เรื่องเกี่ยวกับตลาดน้ำสีภาคจากแหล่งข้อมูลหรือบุคคลใดบ้าง.....
2. ข้อมูลที่รับรู้มาเกี่ยวกับตลาดน้ำสีภาคเป็นอย่างไรบ้าง.....
3. ทำไมท่านตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค เพราะเหตุใด.....
4. ท่านคิดว่าจุดเด่นของตลาดน้ำสีภาคมีอะไรบ้าง.....
5. ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค จะได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเรื่องอะไรบ้าง (ช่วยยกตัวอย่างให้มากที่สุด).....
6. ท่านคิดว่าท่านจะบอกต่อข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำสีภาคให้แก่คนที่ท่านรู้จักหรือไม่ และจะบอกอย่างไร (ช่วยยกตัวอย่างให้มากที่สุด).....
7. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาคเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด (ช่วยยกตัวอย่างให้มากที่สุด).....
8. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาค ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง เพราะเหตุใด (ช่วยยกตัวอย่างให้มากที่สุด).....
9. ประทับใจกับสิ่งใดในตลาดน้ำมากที่สุด.....
10. สีภาคหมายถึงภาคไหนบ้าง.....
11. มีอะไรที่ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด.....
12. ครึ่งหน้าอยากจะมาเที่ยวอีกไหม.....
13. หลังจากที่ท่านมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคแล้ว ท่านจะแนะนำให้บุคคลที่ท่านรู้จักมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาคหรือไม่
 - แนะนำ เพราะ.....
 - ไม่แนะนำ เพราะ.....
14. ทำไมเลือกมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....
15. ได้ความรู้สึกอะไรบ้างหลังจากมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....
16. รู้จักวัฒนธรรมไทยอะไรบ้างก่อนมา.....
17. ได้รับรู้ลักษณะวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยอะไรบ้างหลังจากมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....
18. ได้รับรู้ลักษณะวัฒนธรรมการแต่งกายอะไรบ้างหลังจากมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....
19. ได้รับรู้ลักษณะวัฒนธรรมด้านอาหารอะไรบ้างหลังจากมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....
20. ได้รับรู้ลักษณะวัฒนธรรมเครื่องใช้อะไรบ้างหลังจากมาเที่ยวตลาดน้ำสีภาค.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS LI LIYING (พัตชา)
 วัน เดือน ปีเกิด 18 ตุลาคม 2533
 ที่อยู่ปัจจุบัน 1230/28 ม. 12 ตึก 6 ชั้น 2 โครงการเดอะพาร์คแลนด์
 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2551 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี
 ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยว)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2554 - 2555 ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ อำเภอบางพลี
 จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี
 จังหวัดสมุทรปราการ